

THE
LIBRARY OF CONGRESS

THE LIBRARY OF CONGRESS
1054 DUBLIN STREET
WASHINGTON, D. C. 20540
TELEPHONE (202) 741-6000
FACSIMILE (202) 741-6001
MAILING LIST
NAME _____
ADDRESS _____
CITY _____
STATE _____
ZIP _____
COUNTRY _____
DATE _____

THE
ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY
DEBATES

OFFICIAL REPORT.

*Twenty-fourth day of the First Session of the
Andhra Pradesh Legislative Assembly*

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY

Monday, the 2nd July, 1962.

The House met at Half Past Eight of the Clock.

[MR. SPEAKER IN THE CHAIR]

CONDOLENCE RESOLUTIONS

re' DEMISE OF DR. B. C. ROY CHIEF MINISTER OF WEST BENGAL AND
SHRI PURUSHOTAM DAS TANDON.

Mr. Speaker :—Hon. Members, before we take the regular business for the day, I have a very sad task to perform because two of our great men have passed away yesterday. Now, I call upon the Leader of the House to move the resolutions one after the other.

The Chief Minister Sri N. Sanjeeva Reddy :—Mr. Speaker, Sir, I beg to move the following motions :

“That this House places on record its deep sense of sorrow at the demise of Bharat Ratna Dr. B.C. Roy, Chief Minister of West Bengal and conveys its deep sense of sympathy to the members of the bereaved family.”

“That this House places on record its deep sense of sorrow at the demise of Bharat Ratna Sri Purushotham Das Tandon and conveys its deep sense of sympathy to the members of the bereaved family.

Mr. Speaker : Motions moved.

శ్రీ ఎన్. సంజీవరెడ్డి:— అధ్యక్షా మహాశయా, నిన్నటి రోజు భారత దేశానికి చాల విచారకరమైన రోజని చెప్పాలి. ఒకే రోజున ప్రఖ్యాత పురుషులు దేశసేవకు తమ సర్వస్వాన్ని అర్పించిన మహా పురుషులు, స్వతంత్రభారత చరిత్ర అయిన యిద్దరు మహావ్యక్తులు మనలను వదలి పోవడం చాలవిచారకరమైన విషయము. కాని వయస్సులో సేవలో సంపూర్ణ జీవితం full of years and honours and service గడిపినారు. వారు పోవడం మనకు చాలా విచారమును కుశానికి తీరని నష్టమును కలిగించినది. వారు యిక్కడ మనలో చాలామంది పుట్టకముందు దేశసేవను ప్రారంభించిన మహాపురుషులు, డాక్టర్ బి. సి. రాయ్ గారు నిన్నటివరకు కూడా ముఖ్యమంత్రిగా ఉంటూ కడపటి దినంవరకు తన కార్యకలాపాలు సాగిస్తూ నిన్న చనిపోయేముందుకూడా తన పుట్టినరోజున వచ్చిన వారందరినీ చూడలేక పోయినందుకు తన స్వదస్తూరితో ఉమావతి వ్రాసు కొని 12 గంటలకు స్వర్గస్థులు కావడం చాలా విచారకరం. వారు మహాత్మా గాంధీతరంలోనివారు. మహాత్మాగాంధీతో సమానంగావనిచేసి వారి అడుగు జాడలలో నడచిన మహావ్యక్తులలో చేరుతారు యోగ్యతలో ప్రజాసేవలో, అన్నిటిలో మొదటి దర్జాలో తమ జీవితాన్ని నడిపిన మహాపురుషులు దేశ విభజన తరువాత రాయ్ గారు బెంగాలు రాష్ట్రాన్ని ఏ విధముగా రక్షించారో యీనాడు జ్ఞాపకం చేసుకుంటే, వారులేకుండా ఉంటే జరిగే ప్రమాదాలను ఉహించుకుంటే వారికి మనం ఎంత ఋణుడమి ఉన్నామో అర్థమవుతుంది. బెంగాలు రాష్ట్రంలో ఎన్ని అలజడలు ప్రారంభమయినాసరే, లక్షలాది హిందూ ప్రజలు తూర్పు పాకిస్తానుంచి వస్తున్నా సరే అక్కడ ఉన్న మహమ్మదీయులకు స్నేహితుడు గా వారిలో విశ్వాసాన్ని కలిగించి బెంగాలు రాష్ట్రంలో శాంతియుతమైన పరిస్థితులను నెలకొల్పడంలో వారు చూపిన శక్తి సామర్థ్యాలు అర్థం అవుతాయి. గడచిన సంవత్సరం అస్సాంలో బెంగాలీ భాష గురించి ఉన్న భేదాభిప్రాయాల వల్ల జరిగిన అల్లర్లవల్ల విచారకర పరిస్థితులలో బెంగాలురాష్ట్రంలో ఉన్న బెంగాలీ ప్రజలు చాల ఉద్రిక్తత పరిస్థితులు కలిగించారు. అప్పుడు ఢిల్లీలో ఉన్నవారు చాలమంది బెంగాలు రాష్ట్రంలోని అలజడి పరిస్థితులవల్ల ఏ ఉద్రిక్త వాతావరణం ఏర్పడుతుందోనని సందేహిస్తున్న రోజులలో పంత్ గారు చెబుతూ ఉండేవారు. సేనప్పడు పంత్ గారితో మాటలాడాను. “డాక్టర్ రాయ్ జీవించి ఉన్నంత వరకు బెంగాల్ గురించి ఆలోచించవలసిన వనిలేదు. అస్సాంలో ఏమి జరిగినా, తూర్పు పాకిస్తాన్ లో ఏమి జరిగినా సరే, వశ్యమ బెంగాలులో శాంతిని కాపాడ గలిగే మహావ్యక్తి డాక్టర్ బి. సి. రాయ్ జీవించి ఉన్నంత వరకు భయం లేదు” అని పంత్ గారు చెబుతూ ఉండేవారు. అస్సాంలో అల్లర్లు జరుగుతున్న వారం రోజులలో సేను గౌహాతినుంచి ఢిల్లీకి తిరిగి వస్తున్నప్పుడు డాక్టర్ బి. సి. రాయ్ గారు ఉండడం విమానాశ్రమానికి వచ్చి వాతో అర్థగంట సేపు అస్సాంలో జరిగిన విచారకరమైన పరిస్థితులను చర్చించి బెంగాలు విషయంలో దిగులుపడవలసిన అవకాశం లేదని, బెంగాలీలు కాని వారికి బెంగాలు రాష్ట్రం ఏలాంటి అవకాశం లేదని, అందుకే వారు మహావ్యక్తులను మోముయివ్వడం వారి ఉదారతకు నిదర్శనం.

పంత్ గారు చాల జబ్బుపడినప్పుడు 15 రోజులు Coma లో ఉండిపోయి ఎప్పుడు చనిపోతారో తెలియనప్పుడు డాక్టర్ రాయ్ గారు రెండు మూడు సార్లు కలకత్తా నుంచి ఢిల్లీకి వచ్చేవారు. మొదటి పర్యాయం ఢిల్లీకి వచ్చినప్పుడు చెప్పారు. "As a friend I want Pantu to die Immediately But as a doctor I cannot permit him to die" ఆయనచావకుండా చేయడం సాధ్యంకాదని తెలుసును. డాక్టర్ రాయ్ గారు "As a doctor I cannot permit him to die" అన్నారు కాంగ్రెసు నాయకులకు ఎవరికి జబ్బు చేసినా డాక్టర్ రాయ్ గారు వచ్చి వారి ప్రక్కన ఉండేవారు పండిట్ జవహర్లాల్ నెహ్రుగారి ఆరోగ్యం సరిగాలేనప్పుడు డాక్టర్ రాయ్ గారు ఢిల్లీకి వచ్చి కొద్దిరోజులున్నారు. ఆరోజులలో ఒక రోజున సాయంత్రం డాక్టర్ రాయ్ గారు పండిట్ నెహ్రుగారు మాటలాడుతున్నప్పుడు నేను కూడా అక్కడ ఉండడం తటస్థించింది వారు గంట సేపు మాట్లాడుకుంటున్నప్పుడు గత నలభై ఏళ్ళ రాజకీయచరిత్రను సమీక్ష చేయడంలో ఏ సంవత్సరంలో ఎట్లా జరిగింది, 20 ఏళ్ళ క్రితం ఏమి జరిగిందని కబుర్లు చెప్పుకుంటున్నారు. వారు దేశచరిత్రను సమీక్షచేస్తున్నప్పుడు ప్రక్కను కూర్చునివింటున్న నాకు, శ్రీ లాల్ బహదూర్ శాస్త్రి గారికి " ఈ పుణ్యపురుషులవల్లనే కదా దేశం ఇంత ఉన్నత స్థితికి వచ్చింది, వీరు దేశానికి సేవ చేయడమేకాదు దేశాన్ని రక్షించిన మహాపురుషులు వీరికి ఇంకా ఎక్కువకాలం దీర్ఘాయువును భగవంతుడు ఇచ్చుగాక " అని అనిపించింది. ఎంతో ఆరోగ్యముగా కనపడేవారు. కొన్ని నెలల క్రితముఆయన కలకత్తా పోవాలని, నేను మద్రాసు పోవాలని ఢిల్లీలో ఎయిరోడ్రోమ్ కు వచ్చాము. మంచు చాల ఎక్కువగా వుంది డిసెంబరు నెల అనుకొంటాను కొన్ని గంటల సేపు ఎయిరోడ్రోమ్ లో వుంటే మేముచాల విసుగుగాను, చాల tired గాను కనపడుతున్నాము. ఎటుపోవడానికి వీలులేదు ఎంతో సరదాగా కిబర్లు చెవుతో ఉత్సాహముగా వున్నారు. నిష్టగా నిలబడి నడుస్తూవుండేవారు. 81 సంవత్సరాలు పూర్తి అయినాసరే ఇంత తలవని తలంపుగా మనలను వదలి పోతారని ఊహించడానికి వీలులేకపోయినది.

పెద్దలు-ఈ దినము కాకపోయినా మరొక దినమున అయినా మనలను వదలిపోకతప్పదు. పురుషోత్తందాసు టాండన్ గారి జీవితము ఆదర్శవంతమైన జీవితము అట్టహాసముగాని, ఆడంబరముగాని లేని మహాపురుషుడు. మహావ్యక్తి. వారి నిస్వార్థ సేవ కొనియాడదగినది. స్వీకరుగావున్నారు. కాంగ్రెసు అధ్యక్షులుగా వున్నారు. వారు కాంగ్రెసు అధ్యక్షులుగా వున్నప్పుడు నేను కాంగ్రెసుకమిటీ అధ్యక్షుడుగా వుండడము తటస్థించినది. నా మంత్రిత్వానికి రాజీనామాయిచ్చి మద్రాసులో కాంగ్రెసుకమిటీ అధ్యక్షుడుగా వున్నాను. కాంగ్రెసు అధ్యక్ష పదవికివారు రాజీనామా ఇచ్చిన పరిస్థితులు అందరికీ తెలియకపోవచ్చు. నేను అప్పుడు ఢిల్లీలో వున్నాను. కాంగ్రెసులో వున్న పెద్దలతో టాండన్ గారు అంగీకరించ లేకపోయినందువల్ల తాను అధ్యక్షులుగా వుండటమూ లేక అధ్యక్షస్థానానికి రాజీనామా ఇవ్వడమూ అనేనమస్యవచ్చినది.

చాలమంది ఆయన యొక్క మిత్రులు అధ్యక్షులుగా వుండి వారి అభిప్రాయాలను సమర్థించుకోవాలని చెప్పినా సరే “నేను అధ్యక్షుడుగా వుండి నా అభిప్రాయాలను సమర్థించుకొనడము కోసము చేసే ప్రయత్నాలలో కాంగ్రెసును చిల్చిడము, దేశాన్ని పాడుచేయడం జరుగుతుంది కాబట్టి రాజీనామా చేస్తానని అధ్యక్షస్థానానికి రాజీనామా ఇచ్చారు.” “Jawaharlal is the country and country is Jawaharlal. He must have a chance of it” అని చెప్పి రాజీనామా ఇచ్చారు అంటే వారి నిస్వార్థతకు నిదర్శనమనే చెప్పాలి ఆయన మహర్షి. ఆ కిష్టపరిస్థితులలో రాజీనామా ఇవ్వడమే కాదు మరునాటి ఉదయము జనవార్ లాల్ నెహ్రూను అధ్యక్షునిగా ఎన్ను కొన్న తరువాత తన ఇంటిలో Working Committee కాదనుకోండి-ఇంకా announce కాలేదు - కాంగ్రెసు పార్టీ కార్యకలాపాలను ఎలాజరపాలని చర్చించుటకు దేశములోని కాంగ్రెసు వారులను ఆహ్వానించారు. ఆ సమావేశానికి నన్ను కూడ ఆహ్వానించారు అన్నింటికన్న ఆశ్చర్య పరిచినది టాండన్ గారు కూడ సమావేశానికి రావడమే. ఆ సమావేశములో ముఖ్య పాత్రవహించి నెహ్రూకు కుడిభుజముగా నిలబడ్డారు. ఉద్యోగము స్వీకరించినపుడుగాని వదలినపుడుగాని ఏమాత్రం తేడా కన్పించకుండా అనకాళము లభ్యమయినపుడు దేశ సేవచేయడానికి తయారయిన మహాపురుషుడు. ఇలాంటి మహాపురుషులు ఒకరితరువాత ఒకరు రాలిపోతున్నారు ఇలాంటి మహాపురుషులు వున్నపుడు మన శాధ్యత కొంచెము తక్కువగా కనపించేది వారి అడుగుజాడలలో నడిచే అనకాళము దేశములో వుండేది. ఇప్పుడు విచారముకన్న మనపైన పడ్డ శాధ్యతలగురించి ఆలోచించాలి. విచారించవలసిన రోజులు కావనుకొంటాను. సంపూర్ణమైన జీవితాలను గడిపేరు దేశానికిగాని, ప్రజానీకానికిగాని వారు ఇవ్వవలసినది మిగిలి ఏమీలేదు. వారి జీవితాన్ని మనపెదుట ఆదర్శముగా వుంచుకొని దేశాన్ని ముందుకు తీసుకొని పోవలసిన శాధ్యత మనకు పొచ్చుగా వుంది. రాయ్ గారి పుట్టినరోజు పండుగ జరపడానికి సభలు జరపడానికి పేలాది ప్రజలు ప్రయత్నము చేస్తున్న సమయములో పేలాదిమంది తనకు పుష్పమాలలు అర్పించి నూరుపళ్ల జీవించాలని చెప్పడానికి సన్నాహములువుతున్న సమయములో మనలను వారువదలి పోవడము శాధాకరముగానే వున్నది. టాండన్ గారు గడచిన 8 సంవత్సరాలుగా జబ్బుగా వున్నారు. వారుకూడ నిన్ను ఉదయమే పరమ పదించారు. ఇంతకన్న చెప్పవలసినది ఏమీలేదు ఈ వాడు. వారి ఆత్మకుశాంతి కలుగుగాక అని ప్రార్థిస్తూ వారి కుంటుంజాలకు సభతరపున మన సానుభూతిని అందచేయవలసినదిగా సభాధ్యక్షులయిన మిమ్ములను కోరుతున్నాను. ఈ సభను కొద్దిసేపు వాయిదావేస్తే బాగుంటుందేమో అని మనవిచేస్తూ ఈ తీర్మానాన్ని నేను ఈసభ ఎదుట పెడుతున్నాను.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి (పుట్లూరు).— అధ్యక్షా, జాతీయ ఉద్యమములో పాల్గొన్న యోధులు ఒకరితరువాత ఒకరు ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పినట్లు సంపూర్ణ జీవితాన్ని గడపిన తరువాత మనలను వదలిపెడుతున్నారు. అందులో నిష్పటిరోజు

ఒకటి ఆనాటి నాయకులు పట్టుదల కల్గినవారేగాక జాతీయోద్యమానికి త్యాగము చేసినవారేగాక జాతీయోద్యమానికి ఒక intellectual leadershipను సాధించిన వారు. వారుపోతూవుండే దేశములో ప్రతిసారి ఒకకొరత కనపడుతూనే వున్నది. ఇట్టి ఆకొరతను పూడ్చడానికి కొత్తవారిని మనదేశము ఇప్పుడు సాధించలేక పోయినట్లయితే వారుచేసిన త్యాగానికి గాని, వారుచేసిన కృషికిగాని మనము తగిన వారము కాము అని అనిపించుకొంటాము. క్లిష్టతరమైన సమస్యలను రీ ఇంటిని పట్టుదలతో సాధించినవారు వారు. 1948 లో అప్పుడప్పుడే చదువు చాలించు కొని రాజకీయాలలో ప్రవేశించాము. బెంగాలులోవచ్చిన కరువును మనము చూడ లేదు అది పెద్దకరువు. ఆ సందర్భములో బెంగాలుదేశాన్ని మొత్తముగా ఐక్యపరచి, బెంగాలు జాతిని ఈ కరువునుంచి రక్షించడానికి చేసినకృషిగాని, దేశానికి చూపించిన మార్గముగాని ఈనాటికి మనముందు నిలబడేవున్నది.

డాక్టర్ రాయ్ ఒక విధంగా దేశానికే డాక్టరు. సంజీవరెడ్డి గారు చెప్పినట్లు మనజాతీయ ఉద్యమంలో పాల్గొన్న ప్రధానవ్యక్తులకు ఏజబ్బు చేసినా ముందుండి నిలబడి తుదివరకు వారికి ఏదోరకంగా ఆరోగ్యంగా వుంచటానికి ప్రయత్నంచేసిన వ్యక్తులలో ఒకరు. టాండన్ గారితో నాకు పెద్దపరిచయం లేదు. కాళీ విద్యాలయంలో వుండగా ఆరోజుల్లో యు. పి. రాష్ట్రంలో నెహ్రూ తరువాత గుర్తింప బడినవ్యక్తి ఈయన. వారు ఉపన్యాసం ఇస్తున్నారంటే ఎక్కడెక్కడివారు వెళ్ళే వారు. దేశానికి నాయకత్వం వహించటంలో ఉద్రేకమైన పరిస్థితులు కల్పించి వ్యవహరించటంలోనే గాక దేశంలోవున్న జనాన్ని ఆలోచింప చేయటానికి కావలసిన సాధనాలను ఉపయోగించిన వ్యక్తి ఈయన. వారికున్నంత త్యాగంలో పట్టుదలతో దేశాన్ని ముందుకు తీసుకువెడితే వారుచేసిన కృషికి ఫలితం సాధించ గలుగుతాము. అదే ప్రధానమైన ఆత్మశాంతిగా వుంటుంది. సంపూర్ణమైన జీవితాన్నిగడిపి ఈదేశంయొక్క బాధ్యతను ముందు తరాల వారికి అప్పగించి వెళ్ళిన ఆ మహావ్యక్తుల ఆత్మశాంతికి, వారికుంటుంజానికి సానుభూతి తెలియ చేయటానికి నేనుకూడ నాచేతిని కలుపుతున్నాను.

Sri K. V. Narayana Reddy (Kamalapur) — Mr Speaker, Sir, I fully associate myself with the feelings expressed by the Leader of the House and the Leader of the Opposition over the sad demise of the two great men in this sub-continent. I never had an opportunity to be with them. But as a student and as a lecturer in the University and as a legislator, I had always been an admirer for these two great souls. Dr. B. C. Roy lived a full life, not only as a great patriot, but he contributed much to the nation in several ways. He was a great administrator and throughout his life, he has always been fighting with untiring zeal and undaunted courage. He was himself an institution and there was much inspiration to take from him for those who are working for the national cause.

Sri Purushotham das Tandon will be remembered in the history of our country as a great lover of Hindu and he promoted the cause of

Hindi to a great extent. He was not only a leader but he furthered the cause of national integration in several ways.

I, on behalf of my party, extend my heartfelt sympathy to the bereaved families

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం (మాడుగుల) — ముఖ్యమంత్రి గారు చెప్పినట్లు దేశంలో చాల పెద్దవారైన ఇద్దరు వ్యక్తులు నిన్ననే దివంగతులయ్యారు. స్వాతంత్ర ఉద్యమంలో వారు చూపించిన త్యాగం, - స్వార్థత్యాగం అంత ఇంత కాదు. దేశం అంతటకీ దీపాలుగా వెలిగినవారు, దేశంలో పెద్దవారు ఎవరూ అంటే తప్పకుండా చెప్పుకోవలసిన వారిలో వీరిద్దరూ ఉన్నారు. టాండన్ గారు మహర్షిలాంటివారు. రాయ్ గారు కొంతవరకు తేలిక జీవితంలో ఉన్నప్పటికీ మహర్షి అని చెప్పటానికి వీలులేదు కాని బ్రతికివున్నంతకాలం బ్రహ్మచర్యావస్థలో వున్నవారు. దేశీయ నాయకుల ఆరోగ్యం చెడిపోయినప్పుడు ఆయన వచ్చి సహాయం చేస్తుండేవారు. బెంగాల్ లో ఎప్పుడు ఏ ఇబ్బంది వచ్చినా ఆయనను అంతా peace-maker గా భావిస్తు వుండేవారు. బెంగాల్ లో రాజకీయ వాత వరణం ఉండేకంగా వుండేది ఎప్పుడు ఏతగాడా వచ్చినా గాంధీగారు మొట్ట మొదట రాయ్ గారి సలహా వున్నప్పుడే ఏవనీ చేసేవారు కాదు. మాకు, రాయ్ గారికి 25 సంవత్సరాల పరిచయం వుంది. ఆయన పెద్ద నాయకులలో పెద్ద నాయకులు అయినప్పటికీ ఎప్పుడూ సలహాదారుగా వెనుకగా వుండటమే అలవాటు. వారిని చూస్తే పెద్దలకు, పిన్నలకు ఎంతో గౌరవం వుండేది. ఆయన పెద్దలతో పెద్దలుగా, చిన్న వారిలో చిన్నవారుగా వుండేవారు. టాండన్ గారు ఆలాంటి వారుకాదు. వారిని చూస్తేనే భయంగా వుండేది. ఆయన జీవితం మహర్షి జీవితంవలె వుండేది కనుక ఆయనతో మెలగటానికి గౌరవంతో కూడిన భయంగా వుండేది. డాక్టర్ రాయ్ గారితో సరిస సల్లావంగా వుండటానికి అవకాశం వుండేది. దేశంలో ఎక్కడ మాట్లాడినా హమరా బంగాళా అంటూ బెంగాల్ లో జరిగిన అభివృద్ధి గురించి కూడా మాట్లాడటం రాయ్ గారికి బ్రహ్మం ఉత్సహంగా వుండేది. ఆయన 30 సంవత్సరాల క్రింద ఒక ఎక్స్ ట్రీమ్ open చేయటానికి విశాఖవట్టణం వచ్చారు. కాంగ్రెస్ వారంతా extremists అనే అభిప్రాయం బ్రిటీష్ వారిలో వున్నరోజుల్లోనే ఈయన moderate గా వుండేవారు. రెండు అభిప్రాయాలు వచ్చినప్పుడు రెండింటినీ సమన్వయ పరచటంలో రాయ్ ని మించిన వ్యక్తులు ఇండియా దేశంలో లేరు. దేశంలో వీరిద్దరూ 80 సంవత్సరాలు నిండుగా బ్రతికి దేశానికంతటికీ దీప స్తంభాలుగా వుండి వెలుగునిచ్చి వారిస్వార్థ త్యాగంలో శీలంతో దేశాన్ని అంతటినీ ఒక మార్గంలో పెట్టినవారు. ఆలాంటి వారు దివంగతులయ్యారంటే విచారం వస్తుంది. ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పినట్లు మానవజీవితం ఎప్పుడో అప్పుడు అంతరించవలసినదే. మనమంతా ధైర్యంగా వుండవలసినదే. పెద్దలు వెళ్ళినప్పుడు పిల్లలు ఆ సంసార భారాన్ని ధైర్యంగా నిర్వహించవలసినదే. దేవుడు మనకటువంటి ధైర్యాన్ని ప్రసాదిస్తాడని, వారి ఆత్మకు శాంతి కలుగజేస్తాడని ఆశిస్తున్నాను.

Sri C. D. Naidu (Chittoor):—Mr. Speaker, Sir, with a heavy heart I express, on behalf of my party, our deep sorrow over the demise of two national and revered leaders Dr B.C. Roy and Sri Purushothamdas Tandon. Though they are not with us now, I am sure, they will be a source of inspiration for us in future. Some of us have seen them; but we have heard and learnt about them and in future, I am sure, we would follow them. May their souls rest in Peace.

Mr. Speaker :—I associate myself heartily with the sentiment^s expressed by the Leader of the House and the leaders of the Opposition parties. As all of us know our country has produced a number of great men during the later half of the 19th century—men like Mahatmaji, Gurudev, Lokamanya Tilak, Motilal Nehru and a host of other great men. They were not only great intellectually, but they were also great morally and politically. *It is unfortunate that at a time when the world is threatened with grave crisis and when our own country is faced with a number of important problems, one after another, all these great men are passing away.* These two great men—they were not only great, but they were also good. It is said that in this world, there are a number of people who are great. Some people are good. But there are few people who are both great and good. I feel that to this latter class these two great men belonged. They not only struggled hard and incessantly toiled for the good of the country, but they struggled and suffered much for the country's freedom. It is unfortunate that they are no more with us. Their mortal remains are no more, but the good deeds they have done will shine for ever.

I feel that their souls will rest in peace if we emulate them in all their goodness, for emulation is a step towards virtue. Without emulation, I would say, we practically descend to mediocrity, if not to nothingness. Without emulation we cannot achieve anything great or excellent.

I would now request you hon'ble Members to stand for two minutes and observe silence.

(All Members stood in silence for two minutes).

Mr. Speaker :—The question is :

“That this House places on record its deep sense of sorrow at the demise of Bharat Ratna Dr. B.C. Roy, Chief Minister of West Bengal and conveys its deep sense of sympathy to the members of the bereaved family”

“That this House places on record its deep sense of sorrow at the demise of Bharat Ratna Purushothamdas Tandon and conveys its deep sense of sympathy to the members of the bereaved family”.

The motions were adopted.

Mr. Speaker :—The House will adjourn for an hour as a mark of respect for the deceased.

9 p.m. The House then adjourned to meet at Ten of the Clock.

The House re-assembled at Ten of the Clock.

(*Mr. Speaker in the Chair*).

ORAL ANSWERS TO QUESTIONS

PROCEEDINGS OF THE SOUTHERN ZONAL COUNCIL HELD AT
BANGALORE,

241—

*782 Q—*Sri Vavilala Gopalakrishnayya : (Sattenapally):—*

Will hon. the Chief Minister be pleased :

(a) to place the proceeding of the Southern Zonal Council which met at Bangalore on 24th September 1961 ; and

(b) to state the action taken so far on the decisions taken in the meeting ?

Sri N Sanjiva Reddy—(a) A copy of the proceedings of the Sixth meeting of the Southern Zonal Council held at Bangalore on 24th September, 1961 is placed on the Table of the House. The Member is also informed that as soon as proceedings of meetings of the Southern Zonal Council are received from the office of the Southern Zonal Council, a copy is being sent to the Library of the Legislature for the reference of Members.

(b) Action to be taken by each State Government etc., is indicated in the proceedings of the meeting. Andhra Pradesh Government are concerned with items 8 (ii), 14 and 17.

Orders have already been issued by this Government in regard to the decision on item 17 placing the District Collectors in overall charge of the work relating to linguistic minorities within their jurisdiction. The remaining two items are under consideration.

PAPERS LAID ON THE TABLE OF THE HOUSE

PROCEEDINGS OF THE SIXTH MEETING OF THE SOUTHERN ZONAL
COUNCIL HELD IN THE CONFERENCE HALL OF THE VIDHANA SOUDHA
IN BANGALORE, ON SUNDAY, THE 24TH SEPTEMBER, 1961.

Present :

Shri LAL BAHADUR SHASTRI, Chairman.
Union Home Minister.

Madras. Shri K. KAMARAJ, Vice-Chairman.
Chief Minister, Madras.

Shri M. BHAKTHAVATSALAM,
Home Minister, Madras.

Shri C. SUBRAMANIAM,
Finance Minister, Madras.

Andhra Pradesh. Shri D. SANJIVAYYA,
Chief Minister, Andhra Pradesh.

SHRI K. V. RANGA REDDY,
Deputy Chief Minister, Andhra Pradesh.

SHRI S. B. P. PATTABHI RAMA RAO,
Minister for Education & Transport,
Andhra Pradesh.

SHRI A. THANU PILLAI,
Chief Minister, Kerala.

SRI R. SANKAR,
Deputy Chief Minister, Kerala.

SHRI P. T. Chacko,
Minister for Home Affairs, Kerala.

SHRI B. D. JATTI,
Chief Minister, Mysore

SHRI H. M. CHENNABASAPPA,
Minister for Home, Mysore.

DR K. K. Hegde,
Minister for Health, Mysore.

SHRI R. A. GOPALASWAMI,
Chief Secretary, Madras
(Secretary, Southern Zonal Council).

SHRI T. A. VARGHESE,
Finance Secretary, Madras.

SHRI M. PURUHOTHAM PAI,
Chief Secretary, Andhra Pradesh.

SHRI A. G. MENON,
Chief Secretary, Kerala.

SHRI R. J. REBELLO,
Chief Secretary, Mysore.

SHRI V. B. IYENGAR,
Secretary, Department of Planning,
Housing & Social Welfare, Mysore.

SHRI M. S. SIVARAMAN,
Adviser, Programme Administration,
Planning Commission, New Delhi.

Southern Zonal Council.

SHRI P. SITARAMAN,
Joint Secretary.

Officers of the Government of India.

Shri HARI SHARMA,
Additional Secretary, Ministry of Home
Affairs.

Shri P. N. KAUL,
Deputy Secretary, Ministry of Home
Affairs.

Shri P. P. AGARWALA,
Joint Secretary, Ministry of Irrigation
& Power.

Shri K. P. SREEDHARAN NAIR
Member, Central Water & Power Com-
mission

Shri CHHEDI LAL,
Joint Secretary, Ministry of Steel,
Mines & Fuel

Shri S KRISHNASWAMY,
Under Secretary, Ministry of Steel,
Mines & Fuel.

Shri JAGJIT SINGH,
Director, Traffic (T), Ministry of Rail-
ways.

Shri J N. ROY,
Joint Director (Works), Ministry of
Railways.

Shri P K M. MENON,
Chief Operating Superintendent, Sou-
thern Railway.

Shri S. K. VENKATACHALAM,
Senior Deputy Director-General (Ship-
ping).

Shri M. K. GOPALAKENGAR,
Director (Power), Planning Commission.

Shrimati Violet Alva, Union Deputy Home Minister, Sri Jaisukhlal Hathi, Deputy Minister for Irrigation & Power, Shri S. V. Ramaswamy, Deputy Minister for Railways, Shri M. V. Krishnappa, Deputy Minister of Food and Shri B. Malik, Commissioner for Linguistic Minorities were present by Special invitation.

2. In his inaugural address (Appendix), the Chairman referred to the great services rendered to the country by the late Shri Govind Ballabh Pant, the previous Chairman of the Council. Before taking up the business, the Council paid homage to his memory.

The Chairman referred to the very heavy floods which had occurred in most of the States in the Southern Zone. He appreciated that the State Governments had tackled the problem efficiently and effectively and had given relief to the affected people. He added that the Union Irrigation and Power Ministry had also given necessary help and assistance. The Chairman was glad to find that detailed plans which would provide among other things for an increase in the level of the Mettur dam and for the construction of a dam at Hogenekal and other places upstream were under consideration. He also referred to the question of sharing of waters of the Krishna and Godavari basins, which was under consideration before the Gulhati Commission. He hoped that the Commission would evolve a practical and acceptable solution for the full utilisation of the waters of the Godavari and Krishna for the maximum benefit of the country.

The Chairman hoped that Mysore and Madras Governments would arrive at a settlement on the question of the Cauvery basin so that the river basin as a whole would get the maximum benefit subject to the protection or recognition of existing or accrued rights.

The Chairman was happy to note the progress made in the development schemes, particularly the Periyar river valley scheme of the Kerala Government, the Parambikulam Project of the Madras Government and the Sharavathy project in Mysore.

Expressing satisfaction at the finalisation of the scheme for a Common Police Reserve Force and its adoption by all the States of the Zone, the Chairman stated that the force would be very useful not only during an emergency but also for special drives against crimes, etc.

He congratulated the Chief Ministers of Madras and Andhra Pradesh and their colleagues on the amicable settlement of the various pending issues which had arisen out of the separation of Andhra in 1953.

The Chairman felt that most of the problems of the day were due to the general economic condition of the country and that such problems would vanish if the ills of poverty and unemployment were tackled successfully. Stressing the importance of the development of industries in this context, he referred to the inauguration of the systematic mining of Neyveli Lignite and to the progress in various other new enterprises, such as a new aluminium plant, a raw film factory at Ootacamund, a teleprinter factory at Gundy and the Machine Tool factory at Jalahalli.

The Chairman stated that the Chief Ministers' Conference had dealt carefully with the impediments causing dissatisfaction to linguistic minorities. The Conference had endorsed, with minor variations, the decisions of the Southern Zonal Council on this question. It was important to implement the proposal of the Conference, a few concrete steps in that direction being more valuable than mere acceptance of all the principles.

The agenda was then taken up.

ITEM 1 : *Southern Power Grid—Inter-State links between Mysore, Madras, Kerala and Andhra Pradesh.*

3. Shri Jaisukhlal Hathi, Union Deputy Minister, Irrigation and Power, stated that the erection of inter-State transmission line between Mysore and Madras would reduce the total standbys in Madras and Mysore by about 1,00,000 K. W , so that at a cost of about Rs. 1,000 per K.W , extra power which worked out to about Rs. 10 crores would be generated without any extra power plant. Further, the transmission line would facilitate transfer of power in peak hours when it was not required in one State. There would also be surplus power when the reservoirs were full during the monsoon seasons.

Referring to the reduction made by the Planning Commission in the allotment of funds for the Sharavathy Project, Shri Jaisukhlal Hathi stated that Rs. 40 lakhs required for inter-State transmission line was an insignificant amount in comparison to the estimated total cost of Rs. 62 crores of the project. Any extra amount required could be found in the Fourth Plan. He, therefore, commended the plan for the erection of an inter-State transmission line which would bring in a return of Rs. 10 crores by way of one lakh K.W. of power extra for an investment of Rs. 30 to 40 lakhs.

The Chief Minister, Mysore, referred to the financial difficulties of his State and stated that if the Planning Commission would give additional funds, the State Government would erect the transmission line. Shri Chennabasappa (Minister, Mysore) explained that stand by machines in Mysore were already fully worked so that erection of the inter-State transmission line would not really result in any saving by way of reduction in standbys.

Shri Hathi pointed out that the first year's expenditure on the erection of the inter-State transmission line would be Rs. 3 lakhs only. The Chief Minister of Mysore stated that once the work was started it would have to be completed which meant a total expenditure of Rs. 40 lakhs. He apprehended that such an arrangement would delay the Sharavathy project. The Chairman stated that in any event the Sharavathy project would not be delayed. He added that he had been assured by Shri Nau, Member, Central Water and Power Commission, that about Rs. 3 lakhs required for the current year's expenditure on the erection of the inter-State transmission line could be made available by the Mysore State Electricity Board.

Action — Government of Mysore —After some discussion, it was agreed that the inter-State transmission line would be erected and that efforts would be made to make the funds available for the first year's expenditure. It was, however, noted that no difficulty was anticipated in regard to the next year's expenditure on this project.

Action —S. Z. C. Secretariat.—The Chief Minister, Andhra Pradesh, suggested that instead of connecting Cuddapah with Bangalore (100 miles) and Madras (150 miles) independently, it would be cheaper to connect Cuddapah to Singarapet. The Member, Central Water and Power Commission, stated that the proposal to connect Cuddapah with Madras was made from a long term point of view, as

a 400 K. V line would be required between Cuddapah and Madras when the Srisaïlam project came into operation. The alternative, suggested by the Chief Minister, Andhra Pradesh, would, however, be studied before a final decision was taken

ITEM 2 *Restriction on Railway movements on broad-gauge in the State and repercussions on movement of essential supplies for industrial purposes*

4. The Chief Minister of Mysore stated that transshipment at Bangalore City Railway Station had always presented a serious problem and there was an urgent need for developing Yeshwantpur Railway Station as a broadgauge-meter gauge transshipment Station to relieve congestion at the Bangalore City Railway Station and to eliminate delays and inconvenience now experienced in maintaining essential supplies and movement of goods between this important centre and adjacent States.

Shri S V Ramaswamy, Union Deputy Minister, Railways, explained that there was already a marshalling yard at Yeshwantpur and a scheme for having a transshipment yard at Bayappanahalli at an estimated cost of Rs 45 lakhs was under examination before the Government. He added that if a transshipment yard at Bangalore also was to be constructed, it would double the expenditure and, therefore, the Union Government was considering the question of having a meter gauge line leading from Yeshwantpur to Bayappanahalli. If there was a necessity to have a broadgauge line also, the Union Government would consider that question as well. He further stated that there was no scope for increasing transshipment capacity at Bangalore City the area being space-bound.

ITEM 3. (i) *Difficult position of coal supplies in southern states due to short supplies of railway wagons, and*

ITEM 4. *arrangements to expedite supplies of coal and coke, etc., and strengthening line capacity between Calcutta and Madras, etc.*

5. Shri S. V. Ramaswamy, Union Deputy Minister, Railways stated that the figures of quotas fixed for the movement of coal and the actual movement had shown that the shortage was not far short of the ceilings fixed for movement of coal to the South. He added that while the quota for movement-via., Waltair was 40 wagons per day, the actual daily movement between January to July 1961, had been 34. As against the quota of 180 wagons for movement-viz., Bezwada and Raichur, the actual daily movement during the same period was 120 wagons. He commended the suggestion of the Union Ministry of Steel, Mines and Fuel, that the State Governments might construct coal dumps at key points for facilitating the building up of stocks of coal. From the coal dumps, coal could then be moved over short distances by lorries and, over distances beyond 15 miles, in four-wheeler wagons. He also explained that in order to improve the supplies of coal to all consuming centres including those in the Southern Zone, the Railways had evolved box-type wagons with a carrying capacity of 50 tons as against the capacity of 20 tons of the normal four-wheeler wagons. The use of box-type wagons would make it possible to carry two and a half times the amount of coal now carried by the normal

four-wheeler wagons. With the running of block trains of such box wagons to coal dumps at important consuming centres, it would be possible to improve appreciably the supplies of coals at those places. This would also facilitate building of sufficient stocks of coal in coal dumps at selected key points in the States. Another important step taken by the Union Railway Ministry was the projected movement of additional million tons of coal by sea to consumers in Southern and Western India for which necessary effective measures were being taken to put in commission the necessary fleet of colliers. He further stated that the Department of Transport in the Union Ministry of Transport and Communications had decided to move one million tons of coal by sea, but the movement had not been up to the target of 30 sailings a month on account of several factors like shortage at the collieries, delay in the movement of ships on account of monsoon conditions, excessive silt in the Hoogly river, strike in the Calcutta Port and non-availability of adequate number of ships. The Ministry of Transport and Communications were making efforts to get more ships by chartering foreign ships, recalling some ships from the Burma Service and some from the Persian Gulf in order to step up the movement of coal to the South.

He further stated that Madras had suggested that the entire line from Calcutta to Madras should be doubled in order to facilitate the movement of coal. But there were other limitations and factors which had prevented the Railways from going strong with the work of doubling the line from Calcutta to Madras. He explained in detail the various measures taken to improve the movement of goods traffic, including coal, to the States in the Southern Zone. The main movement of coal from the Bengal and Bihar coal fields and steel and other industrial goods from the steel belt area flowed to the Southern States along the east coast line. As a result of the works carried out on the east coast line during the Second Plan as well those programmed during the Third Plan there would be effective doubling for 522 miles, out of the total 1,022 miles of the trunk route between Madras and Calcutta. These doublings had been selected over portions of the trunk route where traffic had already reached saturation level. As a result of these works, the flow of coal to the Southern States would increase from a daily intake of 400 wagons each, *via*, Waltair and Vijayawada, to 600 wagons.

The Chief Minister, Andhra Pradesh, brought to the notice of the Council the difficulties experienced by cement factories located in Andhra Pradesh for lack of supply of coal. Shri Chheffi Lal representative of the Union Ministry of Steel, Mines and Fuel explained that apart from allotment of coal by the Coal Controller and provision of wagons by the Railway Ministry, the procurement system followed by industries also was defective in a number of ways. Shri Subramaniam, Finance Minister, Madras stated that whatever might be the reasons, it would be unfortunate if production in cement factories had to be stopped for lack of coal. This would, in its turn, have an impact on vital projects on which huge capital was locked up. The Chairman agreed with Shri Subramaniam and stated that there should be an agency and machinery to co-ordinate and keep watch on these matters. The difficulties in the way of procurement, allotment or of transport should be discussed and decided between the Ministries concerned. He

suggested that the Union Deputy Minister, Railways, might invite officers of the Ministry of Steel, Mines and Fuel to discuss and ascertain the reasons for the short supply of cement and to what extent it was due to non-allotment or inadequate allotment of coal.

Action—Ministry of Railways and Ministry of steel, Mines and Fuel
The Deputy Minister stated that there had been some delay in acquisition of land for expansion of marshalling facilities, etc. The Chief Minister, Andhra Pradesh, suggested that if the State Government were informed they could acquire land for the Railways under emergency provisions.

Action—Ministry of Railways.—The Chairman suggested that the Union Ministry of Railways might bring the difficulties in this regard to the notice of the Chief Ministers of the States direct.

The Union Deputy Minister for Railways added that the completion of the second bridge over the Krishna by 1964 would also improve the position to a great extent.

ITEM No. 3 (ii).—*Coal Control—Fixation of pool price for coal etc*

6. The Chief Minister, Mysore, pointed out that the higher cost of production in factories using coal in the Southern States was due to the higher cost of coal in the South than in the North.

The Chairman stated that this question had already been raised by Shri Subramaniam at a meeting of the National Development Council. The Railway Ministry were seized of this problem. Shri C. Subramaniam agreed with the Chairman's suggestion that the question of fixation of pool prices for coal should be discussed at the National Development Council meeting. He, however, stated that merely calculating the cost of coal on the basis of distance moved was not equitable. There should be a different system of accounting even for the purpose of assessing the earning of a particular railway line. The coal price charged to the line should be the same everywhere. He suggested that the proper method would be to pool the cost of movement of coal over the entire railways in the country in order to fix the cost of the movement of coal during the year. He added that it would then be possible to find out whether a line was economic or uneconomic.

Action:—Ministry of Steel, Mines and Fuel—Shri Subramaniam suggested that this matter might be examined and considered further by the Union Ministry of Railways. The Chairman suggested that it would be better if the Union Ministry of Steel, Mines and Fuel prepared a note, which could be circulated to members of the Zonal Council.

Action:—Government of Andhra Pradesh, Kerala, Madras and Mysore.—After some discussion, the Council agreed to the suggestion of the Chairman that the question of fixation of the pool price of coal could be pursued further in the National Development Council.

ITEM No. 5: *Utilization of the waters of the River Godavari and Krishna in Andhra Pradesh for the benefit of the Madras State.*

7. Shri Subramaniam, Finance Minister, Madras, stated that when the original agreement of 1951 was finalised, Madras was a party

because Andhra formed part of Madras and it was then intended that the present Madras area should also get some benefit out of the waters of Krishna and Godavari. In view of this, Madras Government should be given an opportunity to explain their point of view before the Gulhati Commission. Shri D Sanjivayya, Chief Minister, Andhra Pradesh, felt that in view of the fact that the Gulhati Commission had been appointed, it might not be desirable to discuss this subject. Shri Channabasappa, Home Minister, Mysore, stated that the question of diversion of surplus waters of Godavari and Krishna could be examined provided there was no utilisation potential in Andhra or Maharashtra or Mysore, but as things stood today, the waters of this basin did not meet the needs of the people in that basin. It was not, therefore, possible to include Madras as a co-partner in this matter. The Chairman stated that in the terms of reference of the Gulhati Commission, there was one item "Report on the feasibility of diverting any surplus waters in the Godavari". If the Commission came to the conclusion that it was feasible to divert the surplus waters of the Godavari to Krishna, naturally Madras could come into the picture and then they should have their say. Shri Channabasappa, Home Minister, Mysore, drew attention to section 22 of the State Reorganisation Act, which provided for a joint meeting of different Zonal Councils for considering problems affecting more than one Zone. The Chairman observed that when the report of the Commission would be received by the Central Government, the question of holding a joint meeting of the Councils would be considered.

ITEM NO. 6. *Diversion of water from the Western water-shed of Western Ghats to the East of Ghats.*

8. The Chief Minister of Kerala stated that he had been advised by the State engineers that there was no surplus water available from these rivers which could be diverted to Madras. His engineers had told him that the water available should be utilised for the development of Kerala State. He added that these rivers were not inter-State in character and therefore, this item should be deleted from the agenda. In this connection, the Chairman referred to the proceedings of the third meeting of the Council and stated that the previous Chairman had expressed the hope that "the Kerala Government would take step to have the position examined and see whether they could make some sort of arrangement which would benefit other States without causing injury to themselves and send a note early. The Madras Government would also be in a position to give their views on the note". Shri Subramaniam, Finance Minister, Madras, stated that he was not going into the legal aspects of this issue to find out whether this was an inter-State river or not. All that he wanted to say was that if there was any surplus water, it should be diverted to Madras. He stated that at the third meeting of the Council it was agreed that the Kerala Government would prepare notes and forward them to the Madras Government. The Kerala Government had published master Plan. So far the Kerala Government had not sent any notes to the Madras Government. Shri Subramaniam added that the Government of Madras were not aware of the results of the investigation of the views of the Central Water and Power Commission. He stated that instead of discussing this matter at the Zonal Council, he intended to discuss it with the Chief Minister, Kerala. After

some discussion, it was agreed that the Chief Minister of Kerala and the Finance Minister of Madras would discuss this matter. At the request of the Chief Minister, Kerala, it was agreed that this would not be included in the agenda of the next meeting of the Council.

Action.—Government of Madras and Kerala

ITEM No 7 *Development of Railways and laying of New Railway Lines in the Southern Region.*

9. The Union Deputy Minister for Railways informed the Council that construction of the following three railway lines in the Southern Zone had been approved in consultation with the Planning Commission :—

(i) Mangalore—Hassan	(125 miles)
(ii) Bangalore—Salem, and	(142 miles)
(iii) Manamadurai—Virudhunagar	(41 miles)

He further stated that steps had been taken to have the necessary surveys carried out at a very early date. He added that when the Hassan-Mangalore line would be taken up, one link between Kottur and Harihar of 45 miles would necessarily be included

The Chief Minister, Kerala, pointed out that in the context of national integration it was necessary to construct a new line in each State which would promote satisfaction among the public. He also strongly advocated railway links being established between Kerala and Madras by the Trivandrum-Cape-Tirunelveli line which would be profitable and between Kerala and Mysore by the Tirlicherry Coorg Line.

The Chief Minister, Andhra Pradesh, regretted that no new line in Andhra Pradesh had been approved and advocated the modified scheme for connecting Kothagudem to Visakhapatnam by construction of a link line from Kothagudem-Bhadrachalam to a suitable place on the Bailadilla-Kothavalasa line

Explaining the position in regard to the suggestions of the State Governments for other railway lines, the Union Deputy Minister, Railways, stated that some of the lines suggested were very costly and the return would not be profitable

He informed the Council that the Union Railway Minister had announced in Parliament in one of his budget speeches that no line would be surveyed unless there/were chances of money being provided and that the new lines showed the promise of being remunerative.

Action.—Minister of Railways

After some discussion, the Chairman observed that lines considered worth taking up in the Fourth Plan might be surveyed so that during the last four years of the Third Plan, data could be collected in respect of the new railway lines that might be considered for inclusion in the Fourth Plan. The Union Deputy Minister, Railways, promised that he would convey these observations of the Chairman to the notice of the Union Railway Minister.

ITEM No. 8. *Consideration of the proceedings of the Zonal Technical Committee for Development of Power in the Southern Zone at its sixth, Seventh, Eighth and Ninth Meetings*

10. The recommendations of the Zonal Technical Committee on power development in the Southern Zone were approved

ITEM No. 9 *Amendment of Rule 10 of the Southern Zonal Council Rules of procedure.*

11. The proposal to amend Rule 10 of the Southern Zonal Council Rules of Procedure to read as follows was approved

Action —S. Z. C. S. Secretariat “*Quorum* 10. The quorum to constitute a meeting shall be four provided that at least one member each from three of the States included in the Zone is present at the meeting”.

ITEM No. 10 *Order of Rotation of States for Holding the office of Vice-Chairman and Secretary of the Southern Zonal Council.*

12 *Action* —S. Z. C. Secretariat. The action taken in inviting the Chief Minister and Chief Secretary of Mysore to hold the offices of Vice-Chairman and Secretary of the Council for one year each with effect from the 11th July, 1960 was approved. It was agreed that the order of rotation for holding the offices of Vice-Chairman and Secretary would be Madras, Andhra Pradesh, Kerala and Mysore.

ITEM No. 11 *Review of Action taken on the Decisions of the Previous Meetings of the Southern Zonal Council.*

13. The action taken on the decisions taken at previous meetings was noted.

ITEM No. 12. *Nomination of Representatives from Madras, Mysore and Kerala States on the Manpower Planning Committee of the Southern Zonal Council.*

14. *Action* —S. Z. C. Secretariat. The Council approved the revised constitution of the Manpower Planning Committee as under.

Name and Designation.

State.

1. Shri T. A. Varghese, I.C.S., Development Commissioner and State Manpower Officer, Madras.

OR

The Deputy Secretary to the Government of Madras, Finance (Planning and Development) Department.

Madras

2. Shri C Narasimham, I A.S., Secretary to the Government of Andhra Pradesh, Planning and Local Administration Department. }

OR

 Shri L. Bhaktavatsalu, Deputy Secretary to the Government of Andhra Pradesh, Planning and Local Administration Department } Andhra Pradesh
3. Shri K C Sankaranarayanan, I A S, Additional Secretary to the Government of Kerala, Health and Labour Department. Kerala.
- 4 Shri B V. Iyengar, I.A.S, Secretary to the Government of Mysore, Planning, Housing and Social Welfare Department. Mysore

ITEM NO. 13. (i) *Power Development Committee of the Southern Zonal Council Nomination of the Secretary to Government of Andhra Pradesh, Industries Department, in place of the Additional Development Commissioner*

AND

(ii) *Power Development Committee of the Southern Zonal Council Nomination of Representatives of the Mysore Government*

15 *Action* —S Z C., Secretariat —The Council approved the proposal of the Andhra Pradesh Government nominating the Secretary, Industries Department in place of the Additional Development Commissioner as member of the Power Development Committee. The Council also approved the proposal of the Government of Mysore nominating the undermentioned officers and their representatives on the Power Development Committee

(1) Development Commissioner and Secretary to Government, Development and Rural Local Administration Department.

(2) Secretary to Government, Public Works and Electricity Department.

ITEM NO. 14. (Item 1 of supplementary agenda) *States Reorganisation, Section 21 (2) (b) of the States Reorganisation Act, 1956 Transfer of the Enclave Village S. No. 19 Abakavaripalli in Kolar District of Mysore State to Anantapur District of Andhra Pradesh State*

16. *Action* —Governments of Mysore and Andhra Pradesh and Ministry of Home Affairs. It was agreed that village S No. 19 Abakavaripalli in Kolar District of Mysore would be transferred to Andhra Pradesh in exchange of an equivalent area of 7½ acres to be specified later, from Andhra Pradesh to Mysore. It was also agreed that necessary legislation would have to be undertaken by the Central Government under article 3 of the Constitution.

ITEM No. 15. (Item 2 of supplementary agenda) *Kerala State Archives,*

17. *Action.* Government of Madras and S.Z.C, Secretariat. It was agreed that the Madras Government would provide facilities to scholars from Kerala to consult archival records located in Madras State. The Council desired that the report of Dr. Tara Chand Committee on archival legislation be made available to the Madras Government.

ITEM No. 16. (*Item 3 of supplementary agenda*) *Determination of the Order of Rotation of States for the holding of meetings of the Southern Zonal Council*

18. *Action.*—S.Z.C, Secretariat. It was agreed that the meetings of the Council would be held in the States in the order given below.

Madras, Andhra Pradesh, Kerala and Mysore

ITEM No. 17. (*Item 4 of supplementary agenda*) *Implementation of the Policy for Safeguarding the interests of linguistic Minorities in the States of the Southern Zone.*

19. The Chairman stated that in the Chief Ministers' Conference held in August last it was decided that Zonal Councils should pay particular attention to the implementation of the policy laid down for safeguarding the interests of linguistic minorities. The States in Southern Zone had given a lead in this matter. It was necessary to take concrete steps in implementing the recommendations of this Conference. The Commissioner for Linguistic Minorities suggested that the Standing Committee set up by the Zonal Council to deal with the safeguards for linguistic minorities might consider how the recommendations of the Chief Ministers' Conference affected the decisions of the Council. The Commissioner pointed out that while the policies of State Governments conformed to the agreed schemes on safeguards for linguistic minorities, members of such minorities were often unaware of facilities available to them. The officials of the State Governments in the lower rungs of the administration did not appreciate correctly the policy of the State Government. It should, therefore, be impressed upon them that they should deal with the representations of linguistic minorities more sympathetically and more quickly. He added that the Government of Andhra Pradesh had accepted his suggestion to place the District Officer in over-all charge of all matters pertaining to safeguards for linguistic minorities at the district level. He commended this suggestion to the Zonal Council.

Action: Governments of Andhra Pradesh, Kerala, Madras and Mysore.—After some discussion, it was agreed that the responsibility for co-ordinating the work relating to linguistic minorities at the district level should be cast on the Collector or the District Officer.

ITEM No. 18. *Date and Place of the Next Meeting.*

20 *Action* —S Z C., Secretariat —It was agreed that the next meeting of the Council would be held at Ootacamund in May 1962 and the date would be decided after the next general elections.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :— Linguistic minorities విషయమై కలెక్టర్లకు వప్పజెప్పామన్నారు. మద్రాసు ప్రేటులో తెలుగువారికి జరిగిన ఇబ్బందులగురించి రిపోర్టు చర్చకు వచ్చినవా?

శ్రీ యన్. సంజీవరెడ్డి :—మద్రాసు పరియాలో ఉన్న తెలుగువారికి సంబంధించిన complaints మాకు పంపలేదు. అవి చర్చకు రాలేదు.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :— మద్రాసు పరియాలో ఉన్న తెలుగువారికి సంబంధించిన complaints మద్రాసుద్వారా ఈ కౌన్సిల్ మీటింగుకు వచ్చాయా?

శ్రీ యన్ సంజీవరెడ్డి :—తెలుగు పరియాలో ఉన్న అరవవారి ఇబ్బందులు మన ప్రభుత్వానికి తెలియజేస్తారు ఆ విధంగా మద్రాసు పరియాలో ఉన్న తెలుగువారి ఇబ్బందులు మద్రాసు ప్రభుత్వానికి తెలియజేస్తారు. ఇక్కడ అరవవారికి వసతులు కల్పించినట్లు మద్రాసు ప్రభుత్వంవారు వారికి కలుగజేస్తారు.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :— Railways విషయంలో కలకత్తాకు double line వేస్తారన్నారు. అదనంగా trains వేస్తారా? అది త్వరగా జరుగుతుందా?

శ్రీ యన్. సంజీవరెడ్డి :— బెజవాడనుంచి మద్రాసుకు డబుల్ లైన్ వేస్తున్నారు. కోల్ సరఫరా మొదలైనవాటికి, డబుల్ లైన్ వేస్తే బాగుంటుందని సలహా ఇచ్చారు. అది ఢిల్లీ ప్రభుత్వం పరిశీలించి చర్య తీసుకొంటారు.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి :— Coal supply, సిమెంట్ ఫ్యాక్టరీస్ కు చాల తక్కువగా ఉన్నందున కష్టము కలుగుతోంది అందుకు ఒక సూచన వచ్చింది. There should be an agency and machinery to co ordinate and keep watch on these matters The difficulties in the way of procurement or of transport should be discussed and decided between the Ministers concerned. దానిని గురించి Concerned Ministers discuss చేశారా? చేస్తే అందుకు తీసుకొన్న చర్యలు ఏమిటి?

శ్రీ యన్ సంజీవరెడ్డి :— కేంద్ర ప్రభుత్వానికి తెలియజేశారు Coal prices uniform గా నిర్ణయించటానికి, సరఫరా చేయటానికి వారు చర్యలు తీసుకొంటారు. తరువాత ఈ ప్రేటు గవర్నమెంటుకు ఏమీ అందలేదు.

శ్రీ టి. విక్రమనాథం :— States Reorganisation Act pass చేసినప్పుడు minorities కు educational facilities విషయమై కొన్ని సూచనలు చేశారు.

అవి తమకు సరిగా జరుగుటలేదని చెన్నపట్టణం తెలుగువారు చెప్పిన విషయం. ఈ జోనల్ కాన్సిల్ చర్యలలో వచ్చిందా?

శ్రీ యన్. సంజీవ రెడ్డి :— Minorities విషయంలో ఏ విధంగా సదుపాయాలు కలుగజేయాలని general decisions తీసుకుంటారుగాని ప్రత్యేకంగా ఆ ఊరిలో ఉన్నవారి complaints చర్చించినట్లు లేదు. అప్పుడు నేను లేను I am only basing my information from the file. ఆ decisions అమలపరచుటలో అవకాశాలు కల్పించాలని తీర్మానం చేసుకొన్నారు. వాటిని ముఖ్యంగా గవర్నమెంటు అమలుపరుస్తారని మనం ఆశించాలి.

శ్రీ ఎస్. వేమయ్య (బుచ్చిరెడ్డిపాలెం) :— Coal supply సరిగా లేనందున మన రాష్ట్రంలో కొన్ని పరిశ్రమలు మూసివేయవలసివస్తోంది. ఆ సందర్భంలో మన ప్రభుత్వం ఏమైనా చర్యలు తీసుకొన్నారా? లేనిచో ఇక ముందైనా తీసుకొంటారా?

శ్రీ యన్. సంజీవ రెడ్డి :— Coal తక్కువగా ఉన్నది. పరిశ్రమలు చెబ్బి తింటాయని తెలియటంవల్ల ఆ విషయం జోనల్ కాన్సిల్ చర్చించారు. Coal ఎక్కువగా అందించుటకు కలకత్తా నుంచి double line వేసి సరఫరా ఎక్కువ చేయటం, దక్షిణదేశంలో—దూరం పెంచుగా ఉన్న కారణంవల్ల—ధరలు ఎక్కువగా ఉన్నందువల్ల, అటువంటి నష్టం దక్షిణప్రాంతంవారికి కలుగజేయకుండా ఉండటానికి బొగ్గుకు uniform prices fix చేయాలని జోనల్ కాన్సిల్ తీర్మానించి సెంట్రల్ గవర్నమెంటుకు తెలియజేశారు—(1) తొందరగా సరఫరా చేయటం, (2) Uniform prices fix చేయటం—ఈ రెండూ కేంద్ర ప్రభుత్వానికి తెలియజేశారు వారు చర్య తీసుకుంటే సమస్య తీరుతుంది.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి :— మనకు next plan కు సంబంధించి railway lines గురించి నిర్ణయం చేశారా? Lines worth taking up in the 4th Five Year Plan might be surveyed so that the new railway lines might be included. Data could be collected in respect of the new lines. May I ask the Chief Minister whether such a thing has taken place so far as Andhra Pradesh is concerned? మనకు మూడవ ప్రణాళికలో ఏమీ రైల్వే లైన్లు రాలేదు. నాల్గవ ప్రణాళికలోనైనా మనము కోరిన రైల్వే లైన్లు రావాలంటే కేంద్రప్రభుత్వం ఇప్పుడే సర్వే చేయాలి. దానికొరకు వారిమీద వత్తిడి తీసుకు రావాలి.

Sri N. Sanjiva Reddy :— It is a question that concerns the Central Government. I may say that we requested the Central Government that we want a particular line say Kazipet to Guntur. I do not think the Central Government has taken enough steps to begin the work either in the Third Plan or in the Fourth Plan. We have to continue to bring pressure on the Central Government.

CONSTRUCTION OF SECRETARIAT BUILDINGS AT BEGUMPET.

Sri E. Rajamallu (Chinnur) :— Will hon. the Chief Minister be pleased to state:

whether the construction of Secretariat Buildings at Begu was dropped for the time being?

Sri N Sanjiva Reddy :—Yes, Sir.

తాత్కాలికంగా వాయిదా వేశామని చెబుతున్నాను. దానిని గురించి పరిశీలన చేయాలని నా ఉద్దేశ్యము. కొత్త సెక్రటేరియట్ కట్టటంవల్ల లాభం ఎంత, నష్టం ఎంత, 50 కోట్లు ఖర్చుపెట్టి సెక్రటేరియట్ కు కొత్త గులు కట్టటం వల్ల ఎంత లాభం ఉంటుంది? అన్నది ఎకనమిక్ యాంగిల్ ఆలోచించటానికి ఒక కమిటీని వేయటం జరిగింది. ఆ కమిటీకి ఫైనాన్స్ డైరెక్టర్ చైర్మన్ గా ఉంటారు. బిల్డింగ్స్ కు సంబంధించిన మంత్రి మీర్ అహ్మద్ ఆలీఖాన్ గారు అందులో సభ్యులుగా ఉంటారు. ఇంకా సుందరయ్య లచ్చన్నగారు, నారాయణరెడ్డిగారు మొదలైన లీడర్స్ అందరితో కలిసి కమిటీ వేయటం జరిగింది. మనం ప్రతి సంవత్సరం ఏడెనిమిది లక్షల రూపాయలు అడ్వలక్రిండ్ ఇస్తున్నాము. ఆ అడ్వల ఇళ్లు ఎప్పుడు తలపైన పడతా అనే ఇబ్బందికూడ కనబడుతున్నది. ఆ అడ్వల ఇళ్లను ప్రతి సంవత్సరం రూపాయలు ఖర్చుపెట్టి రిపేర్ చేయించటమా? లేక ప్రతి సంవత్సరం లక్షలు నష్టం పెట్టుకొనే బదులు, ఒక సెక్రటేరియట్ బిల్డింగ్ కట్టటము మం ఈ ఎకనమిక్ పాయింట్ ఆఫ్ వ్యూ ఆలోచించటానికి ముఖ్యులతో కమిటీ వేయటం జరిగింది. ఆ కమిటీవారు చర్చించి సమగ్రంగా పరిశీలించి మిదట ఫైనల్ డిషన్ తీసుకోబడుతుంది.

శ్రీ జి. లచ్చన్న (పోంపేట) —అందుకు ప్రైమ్ లిమిట్ ఉన్నదా?

శ్రీ ఎన్. సంజీవరెడ్డి —ప్రైమ్ లిమిట్ లేదండి. ఆ కమిటీ ఎప్పుడు తీరికైతే అప్పుడు కూర్చుంటారు. ఉన్న డేటాను నలుగురు కు ఆలోచించటమే కాబట్టి, యీ శాసన సభ సమావేశాలు కాగానే కూర్చుని ఆలోచిస్తారు.

శ్రీ వి. కె. నాయక్ (సుల్తాన్ బజార్) —అదే సైట్ ఆలోచించి ఉన్నదా? లేక వేరే సైట్ నిర్ణయించే విషయంకూడ ఆ కమిటీకి అధికారం ఉన్నదా?

శ్రీ ఎన్. సంజీవరెడ్డి —సైట్ శ్వశన్ ఇప్పుడు ఆలోచించటంక మొదలు ఎకనమిక్ పాయింట్ ఆలోచించవలసి ఉన్నది. బిల్డింగ్స్ కట్టడానికి రాష్ట్రానికి లాభమా, నష్టమా అన్నది ఆలోచించి, బిల్డింగ్స్ కట్టాలనే నిర్ణయించినప్పుడు తర్వాత సైట్ విషయం ఆలోచిస్తారు. కొత్త బిల్డింగ్స్ కట్టడంతోనే మంచిది, అడ్వల ఇళ్లన్నీ నెత్తిన పడిపోతున్నవి, లక్షల రూపాయలు అవుతున్నది అని వారు నిర్ణయించిన తర్వాత ఎక్కడ కట్టాలనేది సైట్ ఆలోచిస్తాము. ఎకనమిక్ పాయింట్, సైట్ విషయం యీ రెండూకూడ చించబడతాయి.

శ్రీ కె. రాజమల్లు —ఇప్పటికి ఎంతదబ్బు ఖర్చుపెట్టారు?

శ్రీ ఎన్. సంజీవరెడ్డి —ఆ ఇన్ఫర్మేషన్ నాదగ్గర లేదు. రోడ్స్ టము, ఆ గ్రౌండ్ లెవలింగ్ చేయటం వగైరా కార్యక్రమాలకు

లక్షలు ఖర్చుపెట్టి ఉంటారని అనుకొంటాను. అది జనరల్ పర్సన్ కు పనికి వస్తుంది. అక్కడ సెక్రటేరియట్ బిల్డింగ్స్ యే కట్టవలసిన పనిలేదు. మనం ఆ గ్రౌండ్ డెవలప్ చేస్తున్నాము. వంద ఎకరాల స్థలం అది. అది లేక్ ప్రక్కన beautiful site.

ANTECEDENTS OF THE CANDIDATES SELECTED BY THE ANDHRA PRADESH PUBLIC SERVICE COMMISSION.

243—

*1065 Q—*Sarvasri S. Vemaiah* (Buchireddipalem) and *A.P. Vajravelu Chetty* (Kuppam) :—Will hon. the Chief Minister be pleased to state :

(a) whether the practice of verifying the antecedents of the candidates selected by the Andhra Pradesh Public Service Commission before joining the Government service is still in vogue; and

(b) whether the Government propose to do away with the said procedure.

Sri N Sanjiva Reddy :—(a) Yes, Sir.

(b) No, Sir.

శ్రీ ఎన్. వేమయ్య:—ఈ వెరిఫికేషన్ అనేదానివల్ల చాలా జాప్యం జరగటం, సెలెక్ట్ అయినవారికి ఎపాయింట్ మెంట్ ఆర్డర్స్ రాకపోవటం, వారు మళ్ళీ పరీక్షకు కూర్చోవటం—ఇలాంటి ఘటనలు జరుగుతున్నవి కాబట్టి ఆ విధానాన్ని మార్పించేదానికి ఆలోచిస్తారా?

శ్రీ ఎన్. సంజీవరెడ్డి:—“నో—” అని సమాధానం చెప్పాను.

శ్రీ ఎన్. వేమయ్య:—ఒక్క కమ్యూనిస్టుపార్టీ సింపల్ షర్ట్ గా ఉన్న వారిని తొలగించమని ప్రభుత్వం వారు సర్వీసు కమీషన్ కు ఆదేశం ఇచ్చినమాట నిజమేనా?

శ్రీ ఎన్. సంజీవరెడ్డి:—ప్రభుత్వం సర్వీసు కమీషన్ కు ఎలాంటి ఆదేశం పంపించలేదు. అసలు అది సర్వీసు కమీషన్ కు సంబంధం లేదు. వారు కేండి డేట్స్ ను సెలెక్ట్ చేస్తారు. ప్రభుత్వ విధానాలను అంగీకరించకుండా ప్రభుత్వ వ్యతిరేక చర్యలలో పాల్గొంటున్నవారు ఎవరైతే నాఉంటే వారిని తొలగించటమే తేదా, అని నిర్ణయము తీసుకోవలసినది ప్రభుత్వముగాని, సర్వీసు కమీషన్ కు సంబంధము లేదు. సర్వీసు కమీషన్ కేండి డేట్స్ ను సెలెక్ట్ చేస్తారు. తర్వాత Verification start అవుతుంది ప్రభుత్వ విధానాలను అంగీకరించరు—ప్రభుత్వానికనుగుణంగా పనిచేయలేరు—అనుకునేవారిని ప్రభుత్వ సర్వీసులో ఉంచుకోవటం కష్టం కాబట్టి మొదటి స్టేజ్ లోనే వారిని దూరంగా ఉంచటం మంచిదని ప్రభుత్వ ఉద్దేశ్యము.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—ప్రత్యేకంగా కమ్యూనిస్టుపార్టీకి సంబంధించిన వారిని తొలగిస్తున్నారని వారంటున్నారు.

శ్రీ ఎన్. సంజీవరెడ్డి:—కమ్యూనిస్టుపార్టీ అని లేదండి. ప్రభుత్వ విధానాన్ని అంగీకరించకుండా ప్రభుత్వ వ్యతిరేక చర్యలు నడిపేవారని అర్థము. అన్ని పార్టీలలో పార్టీ అని లేదు.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి.—అధ్యక్షా, అలాంటి పద్ధతి ఒకటి అమలులో ఉన్నదని ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పారు. దానికి సంబంధించి కొన్ని రూల్సు, సర్క్యులర్స్ ప్రభుత్వం పాస్ చేసి ఉంటుంది. వాటిలో కమ్యూనిస్టుపార్టీ పేరు-రివల్యూషనరీ కమ్యూనిస్టుపార్టీ పేరు ఉన్నదని నాకు తెలుసు. అది నేనుకూడ చూశాను. అందరూ చూడటానికి వీలుగా వాటిని టేబుల్ మీద పెడతారా?

శ్రీ ఎన్. సంజీవరెడ్డి.—ప్రభుత్వం ఏదైనా ఇన్ స్ట్రక్షన్స్ ఆఫీసులకు ఇస్తుందిగాని—వల్లెత్తుకు ఇవ్వదు. కొన్ని సీక్రెట్ ఇన్ స్ట్రక్షన్స్ ఉంటాయి. అవన్నీ టేబుల్ మీద ఉంచమనటం ధర్మంకాదేమో అనుకొంటాను.

శ్రీ జి. లచ్చన్న.—“ప్రభుత్వ వ్యతిరేకచర్యలు” అన్నదానికి ఏదైనా డెఫినిషన్ ఉన్నదా? లేక ప్రతిపక్షంలో ఉన్నవారందరూ ప్రభుత్వ వ్యతిరేకచర్యలలో పాల్గొనేవారని అనుకొంటున్నారా?

శ్రీ ఎన్. సంజీవరెడ్డి.—ప్రభుత్వానికి పొలిటికల్ గా వ్యతిరేకంగా ఉన్నంతమాత్రమున కాదు. ప్రభుత్వ విధానాలను అంగీకరించకపోవటమే గాక, ప్రభుత్వ వ్యతిరేక చర్యలలో పాల్గొనేవారు, సెబెటేజ్ కార్యక్రమాల్లో పాల్గొనేవారు violent activities దుర్మార్గమైన చర్యలలో పాల్గొనేవారు, అని అర్థం కాని—కమ్యూనిస్టు పార్టీ వారని, స్వతంత్రపార్టీ వారని కాదు. సెబెటేజ్ కార్యక్రమాల్లో, violent activities పాల్గొనే వారని అనుమానం ఉన్నవారిని దూరంగా ఉంచటం మంచిదని ప్రభుత్వ ఉద్దేశ్యం.

శ్రీ కె. వి. నారాయణరెడ్డి.—“యాంటిసెడెంట్స్” అన్న దానికి పూర్వం నుండి ఉన్నటువంటి డెఫినిషనేనా? లేక, కొత్తగా ఏమైనా చేర్చారా?

శ్రీ ఎన్. సంజీవరెడ్డి.—పూర్వం ఉన్న డెఫినిషన్ యే, ఇప్పుడు కొత్తగా చేర్చింది లేదు. ఈ దేశంలో ఉన్న కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వాలేకాదు; ప్రపంచంలో ఉన్న ఏ ప్రభుత్వమైనా యీ వనే చేస్తుంది. తమకు విరుద్ధమైన కార్యక్రమాలు జరుపుతున్న వారిని తీసుకొనివచ్చి సర్వీసెస్ లో పెట్టుకొని ఎవరూ రాజ్యాన్ని నడుపలేరు.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం.—“ప్రభుత్వ విధానాలను అంగీకరించ నటువంటి”—అన్న మాటను మానేసి, “ప్రభుత్వానికి లాయల్ గా ఉండని వారిని” అని చెబితే బాగుంటుందేమో ఆలోచిస్తారా?

Sri N. Sanjiva Reddy:—I accept the amendment of my learned friend.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి.—ప్రభుత్వం ఆ సర్క్యులర్స్ బహిరంగపరిస్తే ఎట్లా ఉంటే మాకు ఉద్యోగాలు దొరుకుతాయి, ఎట్లా ఉండకపోతే దొరకవు అనేది ముందు ముందు ఉద్యోగాలలోకి రాబోయే ప్రజలకు తెలుస్తుంది. ఎట్లా ఉంటే ఉద్యోగాలు దొరుకుతాయి, ఎలా ఉండకపోతే దొరకవు—అనేది అందరికీ తెలియటం మంచిది గనుక, ఆ గుడ్ సర్టిఫికేట్ సంపాదించటం ఎట్లాగో వారికి

అనుభవంలో అర్థం అవటం అవసరం గనుక, ఇప్పటికైనా ప్రభుత్వం ఆ సర్క్యులర్స్ ను ప్రకటిస్తుందా? లేకపోతే గుడ్ సర్టిఫికేట్ సంపాదించటం ఎట్లాగో తెలియకుండా నష్టపడేవారు చాలా మంది ఉంటారనేది ప్రభుత్వం గుర్తిస్తుందా?

శ్రీ ఎన్. సంజీవరెడ్డి.—మేము ఏదో అవి సిక్రెట్ సర్క్యులర్స్ అని అనుకుంటున్నాము గాని—అవి అందరికీ తెలిసేఉంటాయి. అవి కమ్యూనిష్టు పార్టీ ఆఫీసులో ఉండిఉంటాయి. వాటిలో అంత సీక్రెసీలేదు. ఏదో గోప్యంగా అట్లా ఉన్నవికాని, అవి ఎవరికీ తెలియనివికావు ప్రభుత్వం ఏ పద్ధతులను హస్తాంతరం ఏ పద్ధతులను గర్హిస్తుందో అందరికీ తెలుసు.

శ్రీ జి. లచ్చన్న.—యాంటిసిడెంట్స్ ఎంక్వయిరీ చేయటానికి వేయబడిన వ్యక్తుల పేర్లు ముందుగా తెలుస్తుండటంవల్ల ఆ వ్యక్తుల ద్వారా అర్హులైన వారిని అనర్హులుగా నిరూపణ చేయటానికి అనర్హులైన వారు ప్రయత్నం చేసుకొనే అవకాశాలు ఇందులో కలుగుతూ ఉంటాయి అనే విషయం ప్రభుత్వం గమనించిందా?

శ్రీ ఎన్. సంజీవరెడ్డి.—అన్నీ బాగానే చేయాలని అనుకుంటాము. కాని అప్పుడప్పుడు అక్కడక్కడ కొద్ది పొరపాట్లు జరుగుతుండవచ్చును. ఒక్కొక్కప్పుడు నేరం చేయనివారు పనిష్ చేయబడవచ్చును ఖాసీలు నేరాలు చేసినవారు శిక్షపడకుండా తప్పించుకొనవచ్చును. ప్రభుత్వం అన్నీ తూచి, కరెక్ట్ గా చేయటం జరిగిందని అనుకొంటే పొరపాటు అవుతుంది. గౌరవ సభ్యులు చెప్పినవి ఎక్కడనో జరుగుతూ ఉండవచ్చును.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ (మంగళగిరి) — ఈ ప్రభుత్వ విధానాలను అనుసరించే వారిని తీసుకోవాల్సి ఉంటుందని ముఖ్యమంత్రి గారు చెప్పారు రాబోయే ప్రభుత్వాలకు ఇది కూడ యాంటిసిడెంట్ అవుతుంది. ప్రభుత్వాలు మారితే ఉద్యోగస్థులను కూడ మార్చే యాంటిసిడెంట్ ఇప్పుడు ప్రవేశపెడుతున్నారు కదా. ఇది చాలా చిక్కు అయిన సమస్య కదా? దానిని గురించి ఆలోచించారా?

శ్రీ ఎన్. సంజీవరెడ్డి.—ఇతర రాష్ట్రములలో వారి ప్రభుత్వం వచ్చినప్పుడు వారి ప్రభుత్వానికి అనుకూలంగా ఉన్నవారిని వేసుకొనే పద్ధతి అనుసరించారు. అలాగే ఇకముందు చేస్తారని కూడ మాకు తెలుసు. ఇప్పుడు మేము ఆ పద్ధతినే చేసుకుంటున్నాము. వాళ్ళ ప్రభుత్వం వచ్చినప్పుడు ఆ రకంగా చేసుకోవటం—అదీ సబబే డౌతుంది.

AGENCY AGRICULTURAL OFFICE AT KAKINADA.

244—

*1061 Q.—*Sri Vavilala Gopalakrishnayya* :—Will hon. the Chief Minister be pleased to state.

(a) whether it is a fact that Agency Agricultural Office, located at Kakinada has been closed;

(b) if so, why; and

(c) how the development programmes will be implemented as recommended by the Malaippan Report ?

Sri N. Sanjiva Reddy :—(a) Yes, Sir.

(b) As there is no sufficient work for separate Agency Agricultural Officer and other staff at Kakinada, the same has been disbanded

(c) The District Agricultural Officers concerned will implement the development schemes in the agency areas.

శ్రీ ఎం. వి. రాఘవరావు (ప్రతిపాదు) — అధ్యక్షా, తూర్పు గోదావరి జిల్లాలో చాలా ఏజన్సీ గ్రామాలు ఉన్నవి. ఏజన్సీ గ్రామాలకోసం పెట్టిన ఆ వ్యవసాయ కార్యాలయాన్ని ఇప్పుడు తీసివేస్తే, ఆ ఏజన్సీ గ్రామాలు అభివృద్ధి లోకి వస్తాయనే నమ్మకం ప్రభుత్వానికి ఉన్నదా ?

శ్రీ ఎన్. సంజీవరెడ్డి — ఏజన్సీ గ్రామాల పేరుతో కాకినాడలో ఆఫీసుపెట్టి, ఇక్కడ స్టాఫ్ కాలం గడవటంవల్ల ఏజన్సీ గ్రామాలు బాగుపడవు అనేది అనుభవంపైన తేలింది. అందుచేత ఆ ఏజన్సీ గ్రామాలు కూడ అక్కడున్న ఎగ్రికల్చర్ ఆఫీసర్ యే పనిచేస్తే బాగుంటుంది, వేరే ఆఫీసర్, స్టాఫ్ జీవులు వగైరా అంతా అనవసరము అని ప్రభుత్వం ఉద్దేశించింది. అక్కడ వేసిన ఎక్స్ ప్రెస్ స్టాఫ్ వల్ల ఏజన్సీ గ్రామాలు బాగుపడేది లేదని ప్రభుత్వానికి తోచినందు వల్ల యీ పనిచేశాము.

శ్రీ వావిలాల గోపాల కృష్ణయ్య — అక్కడున్న ఆఫీసర్ కే యీ పని అదనంగా ఇచ్చినట్లు చెబుతున్నారు. ఇప్పటికే వారికి పని ఎక్కువగా ఉన్నది. ఆ ఏజన్సీ ప్రాంతాతీత శ్రద్ధ చూపించటం జరుగుదు కాబట్టి, ఏజన్సీ గ్రామాల అభివృద్ధి కొరకు, ఆ ఏజన్సీ ఏరియాలో—భద్రాచలంలో—ఆఫీసు పెడతారా ?

శ్రీ ఎన్. సంజీవరెడ్డి — అది అవసరం అని తోచినప్పుడు తప్పకుండా ఆలోచిస్తాము. ఆరకంగా agency బాగుపడుతుంది అనుకొనేట్లుగా ఉంటే ఆలోచించాలి. కాకినాడలో పెట్టి agency పేరుతో ఖర్చు కాకుండా towns లో సెక్రటేరియట్ లో office లో ఖర్చు అవుతూఉంటే agency కి ఏమీ లాభం లేదు. Agency పేరు పెట్టి యిక్కడ ఖర్చు పెట్టడం అనవసరం అనుకోవడంవల్ల మార్చినాము. గోపాలకృష్ణయ్యగారు చెప్పినట్లు agency లో ఎక్కడైనా పెట్టి చేయడానికి వీలుఉంటే, we shall consider it

శ్రీ జి. లచ్చన్న — ముఖ్య మంత్రిగారు వెలవిచ్చినట్లు కాకినాడలో ఉండి పని చేయడం అనేది యిబ్బంది కలుగుతుందనే మాట basis గా ఉన్నప్పుడు District Agricultural Officer చేయగలిగిన స్క్విమ్ ఉన్నాయనే విషయంలో అభిప్రాయభేదం ఉండదు అనుకుంటాను. అటువంటప్పుడు agency ప్రాంతంలోనే ఒక కేంద్రంపెట్టి District Agricultural Officer నియామకం జరిపించడానికి ప్రభుత్వం పూనుకుంటుందా? అవసరం అయితే అని కాదు. అవసరమైన పరిస్థితి యిదివరకే ఉన్నది. Agency స్క్విము అమలు జరగకుండా డబ్బు మిగిలిపోయి lapse అయ్యే సందర్భాలు ప్రతి సంవత్సరం వస్తున్నాయి. అటువంటి పరిస్థితి లేకుండా agency లోనే కేంద్రం పెట్టి District Agricultural Officer ను ఏర్పాటు చేసే దానికి ప్రభుత్వం పూనుకుంటుందా?

శ్రీ ఎన్. సంజీవరెడ్డి — పరిశీలనచేసి దానివల్ల agency ప్రాంత ప్రజానీకానికి తోడ్పడుతుంది అంటే ఆ పని చేయడానికి సందేహం ఏమీలేదు.

శ్రీ మహమ్మద్ తహసీల్ (ఫద్రాచలం) — కాకినాడలో ఆఫీస్ ఎత్తి వేశారు. ఖమ్మం జిల్లాలో ఫద్రాచలం division ఉన్నది ఈ additional work ఖమ్మం జిల్లా అధికారికి ఒప్పజెప్పలేదు దాని మూలంగా చాల యిబ్బందులు ఉంటున్నాయి. వరంగల్ వెళ్ళి ఏమైనా పనులు చేసుకొని రావలసిన పరిస్థితులు ఉంటున్నాయి. ఫద్రాచలంలో గాని, యికా ఎక్కడైనాగాని agency ప్రాంతంలో ఆఫీసు పెట్టేచోపల ఈ additional work ఈ జిల్లా అధికారికి అప్పజెప్పతారా?

శ్రీ ఎన్. సంజీవరెడ్డి — నేను యిప్పుడు చెప్పలేను. తహసీల్ గారు నాకు వ్రాస్తే Department కు పంపించి తగిన బందోబస్తు చేయిస్తాను.

PASTURISATION PLANT AT CHITTOOR.

245—

*712 Q.—*Sri P. Rajagopal Naidu* [Put by *Sri Ramachandra Rao Despande (Narayankhed)*] — Will the hon. Minister for Finance and Co-operation be pleased to state :

(a) whether a pasturisation plant is going to be installed at Chittoor; and

(b) if so, when it will be installed ?

The Minister for Finance and Co-operation (Sri K. Brahmananda Reddy) .—(a) The answer is in the affirmative.

(b) The pasturisation plant will be installed by the end of the financial year 1963-64.

శ్రీ కె. వి. నారాయణరెడ్డి.—Capacity ఎంత ఉన్నది?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి — Capacity సంగతి దీనిలో లేదు.

శ్రీ కె. వి. నారాయణరెడ్డి — ప్రతి District లో pasturisation plant నిర్మిస్తారా?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి.—ప్రతి District అని ఏమీలేదు.

DEGRADING THE CENTRAL MORTGAGE BANK OF NELLORE.

246—

*834 Q.—*Sri K. Guruswamy Reddy (Kanigiri)* .—Will the hon. Minister for Finance and Co-operation be pleased to state :

(a) whether any enquiry has been conducted before degrading the Central Mortgage Bank of Nellore from 'A' class to 'C' class, and

(b) if so, the findings of the said enquiry ?

Sri K. Brahmananda Reddy.—

(a) It is presumed that the question is about the downgrading of the Nellore Co-operative Central Bank; if so, the Co-operative

Central Bank, Nellore was not downgraded from "A" class to "C" class. It was placed in "B" class during the final Audit 1958-59. No particular enquiry is necessary for determining the Audit Classification of Co-operative Central Banks as it is determined with reference to the standards prescribed for classification of Central Banks.

(b) The Regional Co-operative Audit Officer had examined the aspect of the Classification of the Bank on the standards laid down, and had recommended that the Bank was eligible for "C" Class.

శ్రీ ఎస్. వేమయ్య — "C" class నుంచి "B" class కు upgrade చేయాలని అక్కడ Central Bank పాలకవర్గం మిగతా department కూడ ఒప్పుకోదలచినట్లు వింటున్నాము. అది ఎంతవరకు నిజం? "B" class లో పెడితేగాని మిగతా affiliated societies కు కాస్త అయినా సహకారం ఉండడానికి వీలు అవదు. అది ఏమైనా గమనిస్తారా?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి — "A"కి సమాధానం మనవిచేశాను. It was placed in 'B' class during the final audit 1958-59.

శ్రీ ఎస్. వేమయ్య — ఇప్పుడు "బి" నుంచి "సి"కి పోయినట్లుగా నాకు తెలుస్తున్నది. "బి" లో నుంచి "ఎ" లోకి పోవాలని కోరుతున్నాము. కనీసం "బి" లో నైనా ఉంచడానికి వీలు అవుతుందా?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి:—కోరినంత మాత్రాన "సి" నుంచి "బి" కి "బి" నుంచి "ఎ" కి పోదు. certain standards ఉన్నాయి. "ఎ" అంటే యిది ఉండాలి. "బి" అంటే యిది ఉండాలి. "సి" అంటే ఈ standards ఉండాలని, ఆ standards ఉంటే తప్పకుండా వస్తుంది.

శ్రీ ఎస్. వేమయ్య:— Downgrade కావడానికి కారణాలు ఏమిటి? ప్రభుత్వ యాజమాన్యం క్రింద అక్కడ ఉన్న Special Officer చర్యలు తీసుకొని ఆ defects rectify చేసి upgrade చేయడానికి ఏమైనా ప్రయత్నాలు సాగుతున్నాయా?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి — Arrears ఫలానా per cent increase కాకూడదని, bad debts ఫలానా per cent increase కాకూడదని Short term assets, కంటే liability ఎక్కువ కాకూడదని, యివన్నీ ఉన్నాయి. అవన్నీ fulfil చేస్తే గాని particular category లోకి రాదు.

OLD-AGE PENSIONS

247—

*1004 Q — Sarvasri K. Guruswamy Reddy and G. C. Kondraiah (Urvakonda).—Will the hon. Minister for Finance and Co-operation be pleased to state :

(a) the number of petitions received by the Government so far for the old-age pensions ;

(b) the number of them disposed of ; and

(c) the amount of expenditure incurred ?

Sri K. Brakmananda Reddy .—

(a) 458

(b) 8

(c) Rs. 218 50 nP.

శ్రీ జి. సి. కొండయ్య — 218 రూపాయలు అన్నారు. అది ఏ జిల్లాలో యిచ్చారు ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి.—ఎక్కువ కర్నూలు District. I may mention here for the information of the House—

ఈ old age pensions 1-11-61 లోనే operation లోకి వచ్చినది చాల applications Collectors దగ్గరకు Secretariat కు వచ్చినాయి. అవన్నీ processing లో ఉన్నాయి. (e) information కొంచెం misleading గా ఉండవచ్చు. Sanction చేసినటువంటివి రెండు నెలలలోనో మూడు నెలలలోనో యివ్వబడ్డాయి.

శ్రీ జి. అచ్చన్న — ఎన్ని sanction చేశారు ? మేము వినలేదు. దయచేసి చెప్పతారా ? ఒక్కొక్కరికి ఎంత యిచ్చారు ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి — దానికి ఒక Standard ఉన్నది. Rural area అయితే Rs 15 per month. Towns అయితే 20 రూపాయలు, cities అయితే 25 రూపాయలు నెలకు అని ఉన్నది.

YOUTH WELFARE SCHEME.

248—

*167 Q.—Sri P. Rajgopal Naidu.—[Put by Sri Ramchandra Rao Deshpande].—Will the hon. Minister for Education be pleased to state The work done under Youth Welfare Scheme during 1961-62.

The Minister for Education (Sri P. V. G. Raju):—A note is placed on the Table of the House

NOTE PLACED ON THE TABLE OF THE HOUSE.

In G.O. Ms. No 2422, Education, dated 12-7-1961, orders have been issued for incurring the following expenditure on activities under Youth Welfare Scheme in 1961-62, as provided in the Annual Plan for 1961-62 :—

	Andhra area Rs.	Telangana Rs.
1. Purchase of Games and Handicrafts Material	26,000	13,000
2. Conduct of Youth Camps	5,000	3,000
3. Conduct of Youth Festival	7,000	nil.

2. In Memo No. 3878-M1/61-8, Education, dated 19-12-1961, orders have been issued distributing the above budget provision of Rs. 54,000 for Youth Welfare activities in the State on district-wise population basis.

3. As per the resolution of the State Youth Welfare Board, the distribution was revised and amounts were allotted to the District

organisations for the purchase of Games and Handicrafts Material on population-basis, as per the latest census of 1961.

Andhra area :

			Rs nP.	Rs. nP.
1.	Srikakulam	2,618 05	
2.	Visakhapatnam	2,559 55	
3.	East Godavari	2,919.70	
4.	West Godavari	2,211.15	
5.	Krishna	2,316.45	
6.	Guntur	3,824 45	
7.	Kurnool	2,137.05	
8.	Cuddapah	1,494 85	
9.	Nellore	2,269.65	
10.	Chittoor	2,140.95	
11.	Anantapur	2,013.15	
Total			26,000 00	26,000.00

II. Conduct of Youth Camps at Rs. 454.54, for each revenue districts of Andhra area (except Guntur district) i.e. 10 districts

	Rs. nP.	
Rs. 454 - 54 x 10 =	Rs. 4545 40	
Guntur Dt.	Rs. 454 60	
	Rs. 5000 06	5,000 00

III. Conduct of Youth Festival at Rs.636 36 for each revenue district of Andhra (Except Guntur district) i.e. 10 districts.

Rs. 636.36 10	..	6,363 60	
Guntur district	..	636.40	
Total	..	7,000 00	7,000 00
Total	..		38,000.00

Telangana Area :

I. In view of the resolution of the State Youth Welfare Board the amount is revised and allotted to Districts Organisation for purchases of games and handicrafts material on population basis as follows as per the latest census of 1961

			Rs. nP.
1.	Hyderabad	2,077.25
2.	Adilabad	1,053.25
3.	Warangal	1,577.50
4.	Khammam	1,095.50

			Rs. nP.	
5. Nalgonda	1,603.50	
6. Medak	1,263.25	
7. Nizamabad	1,063 00	
8. Mahboobnagar	1,616 50	
9. Karimnagar	1,650.25	
Total ..			13,000.00	13,000.00

II. Conduct of Youth Camps at Rs. 333 33 for each revenue District of Telangana region except Hyderabad District i.e. 8 districts.

Rs. 333.33 × 8 ..	2,666.64	
Hyderabad district ..	333.36	
Total ..	3,000.00	3,000 00
Total ..		16,000 00
Rs.		
Total of Andhra area ..	38,000.00	
Total of Telangana ..	16,000.00	
Grand Total ..	54,000.00	

The Collectors and District Educational Officers were requested to utilise the amounts allotted for their Districts before the end of the financial year 1961-62 for implementation of the Youth Welfare Schemes. The District Educational Officers were also requested to send the expenditure reports after the close of the financial year. Reports from the following Districts have been received so far.

	Amount utilised		
	Purchase of Games materials.	Youth Festival.	Conduct of Youth camps.
			Rs. nP.
<i>Telangana area :</i>			
1. Hyderabad District ..	2,074 55	nil.	nil.

Andhra area :

1. West Godavari District ..	2,211.15	636.36	454.44
------------------------------	----------	--------	--------

4. The reports from other districts are awaited.

4. Besides the above amounts, sanction has also been accorded for the provision of Rs. 25,000 in respect of Youth Welfare activities in Andhra area and Telangana in 1961-62.

5 A Youth leadership camp for Non-Students (Boys) was conducted by the Office of the Organiser, Youth Welfare, Hyderabad for a period of 5 days at Gaganmahal play ground, Hyderabad from 4-12-1961 to 8-12-1961. At the camp, lectures were given to the trainees who were taught how to promote Youth Welfare activities in their clubs and centres. They were also taught the ways and means to implement the scheme. The Camp was quite successful.

6 In G.O. Ms No 151, Education, dated 20-1-1962, orders have been issued sanctioning an amount of Rs. 3,000 for the conduct of the Andhra Pradesh Inter-University Youth Festival at Waltair on 26th and 27th January 1962. The students from three Universities in the State viz. Andhra, Osmania and Sri Venkateswara participated in the said festival for discussions, debates, Arts and Crafts' Exhibitions and Cultural items like Drama, Dance and Music (both group and individual performances).

7 A Youth Festival for Boys (Students and Non-Students) was held on 7-2-1962 at Gaganmahal Play Grounds, Hyderabad. Indigenous games were held at the above festival successfully.

In the Twin Cities of Hyderabad and Secunderabad more than 45 Youth Clubs and centres have been formed and provided with Games and Handicrafts material for the benefit of the Youth. The clubs are inspected by the Office of the Organiser, Youth Welfare. Representatives of the Clubs have been instructed in various aspects of Youth Welfare Scheme. The activities under the scheme have now spread throughout the State and there has been good progress in this direction.

Sri T. Nagi Reddy — From the statement placed on the Table of the House we are told that reports from only two districts have been received regarding expenditure in 1961-62 so far. It looks as though much more amount has been sanctioned for the later period. May I know from the hon. Minister whether the Ministry is trying to find out whether this youth welfare programme viz. youth festivals and conduct of youth camps, have been successful and useful for the State?

Sri P. V. G. Raju — Sir, the Government Order in which we passed the Order was in July 1961. That means, a full year has not passed yet, and reports pertaining to the preceding year only could be received. At the moment, only two districts have reported back. But the Government have sanctioned amounts for the whole State and the details are given in the statement. Only after the full year is completed, naturally reports for the full year will come in. Always answer could be given for the preceding year and when it is a question of the whole year. That is why, we have provided answer for two districts.

(శ్రీ) జి. లచ్చన్న. — ఈ Youth Camps కు సంబంధించి కూడా ఒక ప్రోగ్రాం వున్నది. ఆ క్యాంప్స్ కు సంబంధించి ఎమైనా కోర్సు వున్నదా; సిలబస్ వున్నదా; మంత్రిగారు తెలియజేస్తారా?

Sri P. V. G. Raju — They are only for camps to students during holi days. Boys are collected and they come and play and enjoy community life together, and so on. There are Games and Handicrafts Materials and Conduct of Youth Camps and Youth Festivals and probably they

should be having drama and music. The boys are brought together and, of course, teachers are there to guide the students.

Sri T. Nagi Reddy —Generally I take it that the financial year of the Government is also the year for these youth camps. If it is so, the reports must come much earlier than this month. In the statement laid on the Table of the House, it is stated that an amount of Rs 454 54 has been spent in West Godavari district for conduct of youth camps. May I ask the hon. Minister the number of students or the youth that have taken part in this camp on the basis of this figure of Rs 154 54 in P.?

Sri P V G. Raju —Usually there are a number of camps that are taking place, the N C C Bharat Sevak Samaj Camp, Bharat Scouts and Guides Camp.

Sri T. Nagi Reddy —They have nothing to do with this.

Sri P V G. Raju —I am coming to the point. This is another type of activity. The amounts are very small, as the hon. Member would have seen, and we hope to increase these amounts as the financial resources improve. When we have spent only Rs 154 54 in P. the number of students who would have participated could have been very few, because it comes roughly to Re 1 per head to run a camp. I am not saying that that is the figure, but it is roughly so.

Sri T. Nagi Reddy —Since there are similar camps in other fields, would it not be good for the Government to reconsider to dispose of these youth camps, so that we may not go on spending money for these unremunerative and not so very useful activities?

Sri P V G. Raju —This is one of the good activities and this is the first year. In the years to come we expect to provide larger amounts and more students are expected to participate in these camps. The hon. member knows the benefit of these camps and this is in vogue even in the Eastern Democracies. This is a very good programme.

Sri T. Nagi Reddy —They spend millions and activate thousands.

Sri P V G. Raju —We will also spend millions if the hon. Member is prepared to give additional grants.

INCREASE OF BUGS DUE TO SPRAYING OF D.D.T.

249—

*650 Q—*Sri P. Rajagopal Naidu* [Put by Ramachandra Rao Deshpande].—Will the hon. Minister for Health and Medical be pleased to state:

(a) whether the Government are aware that the bugs are increasing due to spraying of D.D.T. in the houses under the Malaria Surveillance Programme; and

(b) if so, the action taken by the Government to control it?

The Minister for Health and Medical (Sri Y. Sivarama Prasad) —

(a) There is no direct connection between the spraying of D.D.T. and the increase in bed bugs. The latter may be partly due to the fact that D.D.T. destroy other insects which used to feed on bugs and this freedom from their enemies may be helping bed bugs to multiply unchecked.

(b) No action is proposed to be taken as bed bugs do not constitute a danger to health

శ్రీ సి. డి నాయుడు — ఈ Malaria sureilance programme కు సంబంధించిన ఉద్యోగులు ప్రతి ఇంటికి పచ్చి 'మీ ఇంట్లో మలేరియా వచ్చిందా?' లేదా? అని అడుగుతున్నారు ఈ విధంగా ప్రశ్నించడం మానివేస్తే బాగుంటుందని అనుకుంటున్నాను మంత్రిగారు ఉద్యోగులకు ఆ విధమైన ఇన్ స్ట్రక్షన్స్ ఇస్తారా?

శ్రీ వై. శివరామ ప్రసాద్ — అడగకపోతే 'అడగలేదు' అంటారు. అడిగితే 'అడగడం తప్ప' అంటారు ఇంక ఎలా చెప్పండి.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య — నల్లలను చంపే కార్యక్రమములో డి.డి.టి గనుక తక్కువ డోస్ వేస్తే అది immune అయిపోతుంది ఒక సారి గనుక immune అయితే యింక ఎన్ని మందులు వాడినా లాభం వుండదు. ఇంక ఏమి వేసినా అవి చావవు అందువలన ఫుల్ డోస్ వేయడానికి ప్రయత్నిస్తారా?

మిస్టర్ స్పీకర్ — ఫుల్ డోస్ వేయడం వలన dangerous effects ఎమైనా వుంటాయేమో అది కూడ గమనించాలి.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య — నల్లలకు డి.డి.టి తక్కువ డోస్ గనుక వెనెనట్లయితే 'సంజీవి' వలె పనిచేస్తుంది అందువలన ఫుల్ డోస్ వేస్తారా?

శ్రీ వై. శివరామ ప్రసాద్ — ప్రస్తుతం డి.డి.టి. కొట్టడం నల్లలకొరకు కాదు. దోమల కొరకు. మలేరియాను వ్యాపింపజేసే తెచ్చెన్నును యివి మోసుకు పోతుంటాయి గనుక వాటిని చంపడం కొరకు దీనిని వాడుతున్నారు. అయితే నల్లలు కూడ అభివృద్ధి అవుతున్నమాట నిజమే Resistance power డెవలప్ చేసిన అవి అట్లాగే వుంటున్నాయి. (నవ్వులు)

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం:— ఫ్లిట్ ఉపయోగిస్తే చనిపోతాయనేది నా అనుభవం. అందువలన ఫ్లిట్లు కూడ లెజిస్లేటర్స్ హాస్టల్లో, ముఖ్యంగా పాత హాస్టల్లో సప్లయ్ చేయడానికి పూనుకుంటారా?

శ్రీ వై. శివరామ ప్రసాద్:— అది నిజమే అయితే పడుకునే స్థలాన్ని క్లిన్ గా వుంచితే నల్లలురావు (నవ్వులు) ఫ్లిట్లయేగాక యింకా కొన్ని సాధనాలున్నాయి ఈ మధ్య పేపర్లో కూడ ప్రకటనలు వస్తున్నాయి. డాఫిస్, పైరలో వాడే గమాక్సిన్ మొదలైనవి వేస్తే చస్తాయంటున్నారు. మద్రాసులో పెరాథియన్ అనే మందు ఒక మనిషి తిని చనిపోయినట్లు వార్త వచ్చింది. ఇంకా కొంత మంది సీతాఫలం చెట్ల ఆకులు వేస్తే చస్తాయంటున్నారు. అన్నింటికంటే, అందరికీ తెలిసిన మందు ఒకటుంది. అది—పరుపులు, మంచాలు ఎండలో షడెయ్యడం, సలసలమరిగే నీళ్లు పోయ్యడం. (నవ్వులు)

శ్రీ జి. లచ్చన్న.—మంత్రిగారు తమ సమాధానంలో డి.డి.టి. కొట్టడానికి నల్లలు పెరగడానికి ప్రత్యేక సంబంధంలేదని సెలవిచ్చారు దీనివల్ల పొల్లు ఎఫెక్టు కాదు కాబట్టి ప్రభుత్వం చర్యలు తీసుకోవడమనే విషయం ఆలోచనలో

లేదన్నారు అయితే నల్లులు కుట్టడం వలన రాప్రంతా నిద్ర లేకపోవడం, నిద్ర లేకపోవడంవలన ఆరోగ్యం చెడడం జరుగుతుంది కాబట్టి యింకాముందు గౌరవసభ్యులు విశ్వనాథంగారు సూచించినట్టుగా డి. డి. టి. తో పాటుగా ఫ్లిట్ వల్లే కార్యక్రమం తీసుకుంటారా?

శ్రీ పి. శివరామప్రసాద్ — దానివలన మూడూ ఇవి చావడం లేదు ఎవరంతటవారే చంపుకోవడం మంచి పద్ధతి అనుకుంటాను. (నవ్వులు)

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం.—నల్లులు ముందు వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య గారి వద్దకు ఎళ్ళి అక్కడ రిప్రెంటెడిని తెలుసుకుని యింకరలవద్దకు వెళ్తున్నా యేమో. ఆ భోగిట్టా ఏమైనా మంత్రిగారివద్ద వుందా?

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ — రక్తం లేనివారికే కాదు, రక్తం ఎక్కువగా వున్నవారివద్దకు కూడా అపి రావడం లేదు. అది నా న్వానుభవం. (నవ్వులు)

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య.—నాకు కూడా ఆ బాధ లేదండీ. (నవ్వులు)

FILIERIAL CONTROL UNITS.

250—

*651 Q.—*Sri P. Rajagopal Naidu* (Put by *Sri Ramachandra Rao Deshpande*) — Will the hon. Minister for Health and Medical be pleased to state.

(a) the number of filerial control units working in the State; and

(b) the districts where they are working?

Sri Y. Sivarama Prasad.—(a) Two.

(b) Mandapeta (East Godavari district) and Kamareddy (Nizamabad District)

Sri Ramachandra Rao Deshpande — Is there any programme of opening these filerial control units in other districts also?

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ — ప్రస్తుతం లేదు. ఈ రెండు జిల్లాలలో కూడా ఫైలేరియా ఎక్కువగా వుండడం వలన అక్కడ యీ కార్యక్రమం అమలు జరుపబడుతున్నది. తతిమ్మా ప్రాంతాలకు సంబంధించి కూడా ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నాయని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ బి.వి.ఎల్. నారాయణ (ఓంగోలు).—ఈ ఫైలేరియా కంట్రోలుకు కానివ్వండి, మలేరియా కంట్రోలుకు, కానివ్వండి డి. డి. టి. చల్లేస్తుడు..... We are not coming to the actual point. Between the first spraying and the next spraying, the time-lag is too long. If the spraying is done at regular and shorter intervals, it will be more effective. What is happening is, after the first spraying is done, the second spraying is done after one or two months. Spraying must be done at shorter intervals so that we can have effective results. The Department must consider this point.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం — పైలేరియా రీసెర్చికి ఇదివరలో వున్న Provision కంటే యీ బడ్జెటులో కొంత తగ్గించినట్లున్నది. దీనికి కారణం ఏమిటి ?

శ్రీ వై. శివరామ ప్రసాద్ — పరిశీలిస్తాను పై లేరియా రీసెర్చికి యిదివరకు కొన్ని methods adopt చేశారు. వాటివల్ల లాభంలేదని కొత్త methods adopt చేయవలసి యున్నది ప్రస్తుతం, Indo-residuous spraying of structures జరుగుచున్నది. తరువాత, mass treatment కూడ జరుగు చున్నది. పై లేరియా germs పుట్టేచోటనే యిట్టిప్రయత్నం జరుగుతోంది. దాన్ని larva అంటారు అందువల్లకొంత budget provision తగ్గితే తగ్గవచ్చు

శ్రీ జి లచ్చన్న — రెండు సెంటర్లు నడుపుతున్నారని సెలవిచ్చారు విశాఖపట్టణం, శ్రీకాకుళం జిల్లా విజయనగరం, సోంపేట మున్నగు కేంద్రాలలో పై లేరియా కేసులు రోజు రోజుకూ ఎక్కువ అవుతున్నాయి 1962-63 లో అయినా ఒక సెంటరు శ్రీకాకుళం జిల్లాలో ఏర్పాటు చేయడానికి అవకాశం వుంటుందా ?

శ్రీ వై. శివరామ ప్రసాద్ — శ్రీకాకుళం జిల్లాలోనే యీ కార్యక్రమం జరుగుతోంది. ఇంకొక సెంటరు కావాలని వారు కోరితే, దానినిగురించి ఆలోచిస్తాము.

శ్రీ పి. గున్నయ్య (కొత్తూరు) — ఈ పైలేరియా వ్యాధి నా ఏరియాలో విపరీతంగా వున్నది దయచేసి అక్కడ camping staff నై నా వేసి ... వారానికి ఒకదఫాగాని, నెలకు ఒకదఫాగాని వచ్చి ఇంజక్షన్లు యిచ్చిరోగాలు పోగొట్టడానికి ప్రభుత్వంవారు గట్టిచర్యలు తీసుకొంటారా ?

శ్రీ వై. శివరామ ప్రసాద్ — ఇంతకు ముందుమాట్లాడిన గౌరవసభ్యులు యీ విషయం చెప్పారు. దానిని గురించి పరిశీలన చేస్తామని మనవి చేశాను

MATERNITY AND CHILD HEALTH CENTRES

251—

*652 Q — *Sri P Rajagopal Naidu* (Put by *Sri Ramachandra Rao Leshpande*) — Will the hon. Minister for Health and Medical be pleased to state :

(a) the number of maternity and child-health centres existing under (i) Government (ii) Zilla Parishads (iii) Panchayat Samithies; and

(b) whether the Government is giving any assistance to voluntary organisations running these centres ?

Sri Y. Sivarama Prasad :—(a) (i) Government—682.

(ii) Zilla Parishads and Panchayat Samities—213.

(b) The answer is in the affirmative.

CLINICAL NUTRITIONAL SURVEY

252—

*655 Q — *Sri P. Rajagopal Naidu* [Put by *Sri Ramachandra Rao Deshpande*] — Will the hon. Minister for Health and Medical be pleased to state.

(a) whether Clinical Nutritional Survey was made during 1961-62; and

(b) if so, the results of the survey?

Sri Y. Sivarama Prasad — (a) The answer is in the affirmative.

(b) The results indicated the prevalence of protein deficiency, hypo-vitaminosis A, B-Complex and C and Iron and Calcium deficiencies in descending order.

శ్రీ జి. లచ్చన్న :— సర్వేరిజట్టువల్ల A, B Complex deficiency ఉన్నట్లు న్నదని మంత్రిగారు చెప్పారు. Deficiency లేకుండా చేయడానికి ప్రభుత్వం ఏమైనా చర్యలు తీసుకోడానికి ఆలోచిస్తున్నదా?

శ్రీ వై. శివరామ ప్రసాద్ .— 3 Nutrition Research Units పని చేస్తున్నాయి. ఒక Central Nutrition Research laboratory ఉన్నది. సర్కారు జిల్లాలలో గుంటూరులోను, రాయలసీమ జిల్లాలో కర్నూలులోను, తెలంగాణ జిల్లాలలో వరంగల్లులోనూ units వున్నాయి.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య.— సర్వే చేస్తున్నారు. nutrition తక్కువగా వున్నట్లు రిజట్టు వస్తున్నాయి. nutrition కావాలంటే ఆహారం కావాలి. ఆహారంలో general గా మార్పు తేవడానికి ప్రభుత్వం ఏమి సహాయం చేస్తున్నది?

Sri Y. Sivarama Prasad.— The aims of the Project are

- (1) increased village, school and home production of nutritionally valuable foods such as poultry, eggs, fish, fruits and vegetables;
- (2) distribution by "the Women's Committee" or by other appropriate committee groups of part of the supplies produced to improving the health of pregnant women and nursing mothers and young children in the homes,
- (3) nutrition education activities through schools, mothers' clubs, health services personnel and community development and extension personnel, and
- (4) training of various categories of personnel required for the above purposes.

ఈ ఉద్దేశాలను దృష్టిలో పెట్టుకొని ఈ కార్యక్రమం చేయడం జరుగుతోంది.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి .— ఈ Clinical Nutritional Survey 1961-62 లో ఏ యే ప్రాంతాలలో జరిపారు? ఎంత ఖర్చు చేశారు? వాటి results ఏమి?

Sri Y. Sivarama Prasad :— Clinical nutrition health surveys have been carried out among the members of the families taken up for

diet surveys including pre-school children and among the children of primary schools in the same area taken up for the dietary assessment. The nutritional health status of these three sections of population has been assessed and the following results are recorded among the persons examined.

Mild Anaemia	3 6%
Dryness of conjunctiva	4 6%
Angular Conjunctivitis	0 6%
Angular Stomatitis	3 0%
Glossitis (Fissured Tongue)	5 8%
Spongy and bleeding gums	0 08%
Caries Teeth	5 1%
Dry and rough skin	2 4%
Puffiness of face (Protein deficiency)	8 2%
Paresthesia	1 0%
Rickets	0 2%

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం :— School Children ను కూడా సర్వే చేశామన్నారు Secondary schools లోను, Primary schools లోను పున్న Children లో ఎంత percentage under-nutrition లో పున్నదో చెప్పగలరా? under-nutrition లో పున్న వారికి సహాయం చేసే ఏర్పాటు ఏమైనా పున్నదా?

శ్రీ వై. శివరామ ప్రసాద్ :— సాధ్యమైనంతవరకు సహాయం చేయడానికి సర్వే చేయబడింది ఇప్పుడ ఆ percentage ఎంతో నా దగ్గర లేదు.

శ్రీ బి. వి. ఎల్. నారాయణ :— సర్వేచేసి, deficiency పున్న చోట్ల ఆహారం ఇస్తున్నామన్నారు. ఇట్లా ఎంతకాలం ఇవ్వగలం? Certain areas లో certain deficiencies వస్తాయి ఆ area లో ఆ deficiency రావడానికి fundamental cause ఏమిటో research ద్వారా తెలుసుకొని దానిని rectify చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తే బాగుంటుంది. Food కూడా ఇవ్వనక్కర లేకుండా పోతుంది. మంత్రిగారు దీనిని దృష్టిలో పెట్టుకుంటారా?

శ్రీ వై. శివరామ ప్రసాద్ :— పరిశీలిస్తాము

APPOINTMENT OF A DOCTOR IN THE HOSPITAL OF NAGIREDDIPALLI 253—

*825 Q.—*Sri K. Guruswamy Reddy*.—Will the hon. Minister for Health and Medical be pleased to state

(a) whether any proposal is under consideration of the Government for the appointment of a M.B.B.S. doctor in the hospital of Nagireddypalli, Kanigiri taluk, Nellore district; and

(b) if so, when?

Sri Y. Sivarama Prasad.—(a) It is not a hospital but a primary health centre. The answer is in the affirmative.

(b) Shortly.

శ్రీ పి. వెంకటరెడ్డి (ఉదయగిరి) :— దాదాపు లక్ష జనాభాగల మా జ్ఞాకులోని నాగిరెడ్డి పల్లిలో Primary Health Centre తప్ప ఇతర ప్రభుత్వ ఆస్పత్రిగాని, ప్రయివేటు ఆస్పత్రిగాని లేదు. M B B S., డాక్టరు లేడు. అచ్చటి ప్రజలు దూర ప్రదేశానికి వెళ్లుటకు చాల బాధలు పడుతున్నారు. మా సమితి ద్వారా అనేక సార్లు D. M. O., కీ, D. M. S. కీ, ప్రభుత్వానికి కూడ represent చేశాము. 1961 ఫిబ్రవరి నుంచి డాక్టరును post చేయలేదు. నేను సమితి ప్రెసిడెంటుగా గౌరవనీయులైన మంత్రిగారికి కూడ represent చేశాను. వారు D. M. S. కు direction ఇచ్చినప్పటికీ వారు ఏ చర్య తీసుకోక పోవడం చాల విచారకరం. వెనుకబడిన ప్రాంతాలలో ప్రత్యేక దృష్టితో డాక్టరులను త్వరగా వేయిస్తారా ?

శ్రీ వై. శివరామ ప్రసాదు :— డాక్టర్లు లేకనే వేయడం జరుగలేదు. ఈ మధ్య 150 మంది వరకు అస్సాయంట్ మెంటు ఇచ్చారు వారిలోనుంచి వైద్యురీ పాల్తు సెంటరుకు కూడ డాక్టరును వేస్తామని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ కె. గురుస్వామి రెడ్డి :— అక్కడ వైద్యురీ పాల్తు సెంటరును ఏర్పాటు చేసి ఎంత కాలమైనది ?

శ్రీ వై. శివరామ ప్రసాదు :— బహుశా జిల్లా పరిషత్తులు, సమితులు వచ్చిన తరువాతనే open చేసి ఉంటారు. సరియైన date కావాలంటే తరువాత చెబుతాను.

శ్రీ కె. గురుస్వామి రెడ్డి :— కనీసం మూడు సంవత్సరాలైనా అయి వుంటుంది. మూడు సంవత్సరాలనుంచి M. B. B. S., డాక్టరు లేకపోయినా ఏ L.M.P., నో వేయవచ్చును కదా ?

శ్రీ వై. శివరామ ప్రసాదు :— L. M. P., క్వాలిఫికేషన్ ఇవ్వదు లేదు. ఇదివరకు ప్యాపై ఉన్నవారిని ఇదివరకే employ చేసారు. వారి ఉద్దేశం L. I. M. వారిని ఏమో! ఏమైనా తొందరగానే డాక్టరును వేస్తామని మనవి చేస్తున్నాను రిటైర్ అయిన వారిని కూడా re-employ చేస్తున్నాము.

శ్రీ పి. వెంకట రెడ్డి :— L. I. M చదివిన డాక్టర్లు లేరని అన్నారు వెలిగండలో L. I. M. అయిన డాక్టరు ఒకరున్నారు. వారిని వేస్తారా ?

మిస్టర్ స్పీకర్ :— దరఖాస్తు పెట్టించండి, తప్పకుండా consider చేస్తారు.

KHADI AND VILLAGE INDUSTRIES BOARD

254—

*875 Q—*Sarvasri P. Rajagopal Naidu, and K. Guruswamy Reddy [Put by Sri Ramachandra Rao Deshpande]*—Will the hon. Minister for Industries be pleased to state :

(a) the grant proposed to be given to the State Khadi and Village Industries Board during Third Plan Period ; and

(b) if so, how it will be distributed equally amongst the districts ?

The Minister for Industries (Sri M. N. Lakshminarasayya) :—

(a) Rs 1.89 lakhs in addition to Rs 25,000/- for the implementation of Palm Gur Industry in Telengana Region, Sir,

(b) Being an Establishment Grant the question of equal distribution among Districts does not arise.

(శ్రీ) జి. లచ్చన్న :—ఎస్టాబ్లిష్మెంటు గ్రాంటు అయినందువల్ల జిల్లాలకు పంచే సమస్యలేదని అన్నారు. అంతా ఖాదీబోర్డు ఉద్యోగుల జీతం క్రిందనే ఖర్చు అవుతోందా? ఏమైనా మిగులుతోందా?

(శ్రీ) ఎమ్. ఎన్. లక్ష్మీనరసయ్య :—ఖాదీ కమిషన్ వారికి దండిగా వస్తుంది. మన గవర్నమెంటు ఇచ్చేది only for establishment

QUALITY MARKING SYSTEM.

255—

*681 Q.—*Sri P Rajagopal Naidu* : [Put by *Sri Ramachandra Rao Deshpande*] :—Will the hon. Minister for Industries be pleased to state :

(a) the number of handicrafts in which quality marking system was introduced ;

(b) the number of other handicrafts to which this system is proposed to be extended ; and

(c) the time by which this extension will be completed?

Sri M. N. Lakshminarasayya :—(a) Five Handicrafts have so far been brought under the quality marking system, viz Himroo, Nirmal Art Ware, Ivory and Horn at Hyderabad, Crochet lace at Narsapur and Pile Carpets at Eluru.

(b) Six Handicrafts viz, Bidriware at Hyderabad, Toys at Kondapalli and Numal, Ivory and Horn at Visakhapatnam and Pile Carpets at Warangal

(c) In one financial year 1962-63.

IRON ORE AT GANDRAI AREA IN KRISHNA DISTRICT.

256—

*944-A Q.—*Sri K Rajamallu (Chinnur)* :—Will the hon Minister for Industries be pleased to state :

(a) whether the Corporation has taken up the work of the Iron Ores at Gandrai area in Krishna district ; and

(b) if so, what is the progress of the work done so far by the corporation ?

Sri M. N. Lakshminarasayya :—(a) Yes, Sir.

(b) 88,241 tons of iron ore have so far been raised from the mines and out of this 22,364 tons have been actually exported through the State Trading Corporation of India.

COAL RESERVES IN NUZIVID TALUQ

257—

*949 Q.—*Sri K Rajamallu* :—Will the hon. Minister for Industries, be pleased to state :

(a) whether the Coal reserves in Nuzvid taluq, Krishna district were found sizable for economic exploitation ;

(b) what is the latest survey report of the Geological Survey of India to the Government of Andhra Pradesh ; and

(c) whether the Government have any plan to start the exploitation of the coal, if detailed investigations prove existence of sizable reserve for economic exploitation under private sector ?

Sri M. N. Lakshminarasayya.—(a) During the field season of 1960-61 occurrence of Coal has been noted in Nuzvid area, Krishna District by the Geological Survey of India. As details of the thickness and size of the deposits are not yet known, it cannot be said whether or not it will be economical for the Coal beds to be exploited.

(b) The Report of Sri P. Nageswara Rao, Assistant Geologist, Geological Survey of India (June 1961) received by the State Government in September 1961 is the latest report on the Subject.

(c) No, Sir.

శ్రీ కె. రాజమల్లు.—నాగేశ్వరరావుగారి రిపోర్టులో ఏమి ఉన్నది ?

శ్రీ ఎమ్. ఎన్. లక్ష్మీనరసయ్య.—అందులోకి ఇంకా deep గా పోవాల్సి. Drills వగైరాతో bores చేసి examine చేయాలని అన్నారు. Drills మైనింగ్ కార్పొరేషన్ లో లేవు. అందువల్ల, సింగరేణి కాలరీస్ ప్రభుత్వ concern అయినందువల్ల వారికి అప్పగించి వా రే exploit చేస్తారనే అభిప్రాయం ఇచ్చారు.

శ్రీ కె. రాజమల్లు — వారి అభిప్రాయం ఆలోచించి అమలులో పెడతారా ?

శ్రీ ఎమ్. ఎన్. లక్ష్మీనరసయ్య :—ప్రభుత్వం ఆలోచించే కృష్ణా జిల్లా కలెక్టరుకు ఆర్డర్లు ఇచ్చారు.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి.—1962-63 వ సంవత్సరంలో నూజివీడు ప్రాంతంలో ఇప్పటికీ పైపైన కనుక్కొన్న బొగ్గును గురించి intensive survey చేయడానికి ప్రభుత్వం ఏమైనా డబ్బు శాన్క్షన్ చేసినదా? ఏమైనా టెక్నిషియన్లను శాన్క్షన్ చేసారా ?

Sri M. N. Lakshmi Narasaiah :—The Assistant Geologist has suggested that the Government of Andhra Pradesh may begin with 4 exploratory bore holes in the area to study the thickness and quality of the coal field.

Sri T. Nagi Reddy —My question was whether we have given any financial sanction for the further progress of the scheme for intensive survey and if we have given financial sanction whether we have given certain technicians necessary to carry out the scheme.

Sri M. N. Lakshminarasayya :—We have not given so far any technical assistance. We have asked the Collector to allow the Singareni Collieries people to do this,

శ్రీ పి. సత్యనారాయణ (పాల్వంచ) :—ఈ సంవత్సరం సింగరేణి కాలరీస్ వారు చేసిన సర్వేవల్ల results ఏమిటో తెలియజేస్తారా ?

శ్రీ ఎమ్. ఎన్. లక్ష్మీనరసయ్య — ఆ రిజల్టు గురించి రిపోర్టు మావద్దకు రాలేదు.

శ్రీ కె. రాజమల్లు — దానిని ప్రైవేటు సెక్టరులో ఉంచుతారా? పబ్లిక్ సెక్టరులో ఉంచుతారా?

శ్రీ ఎమ్. ఎన్. లక్ష్మీనరసయ్య — అలా లేదు, చూలు లేదు — అన్నట్లున్నది. ఇంకా ఏమీ లేదు.

శ్రీ పి. గున్నయ్య — తెలుగువచ్చిన మంత్రులు కూడా తెలుగులో కాక ఇంగ్లీషులో జవాబులు చెబుతున్నారు. చదివినప్పుడే తెలుగులో చదివితే సంస్థ మెంటరీలు అడగడానికి అవకాశం ఉంటుంది. అదృష్టా, తమరు మా హక్కులను కాపాడాలని కోరుతున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ — మీకు కావలసినపుడు తెలుగులోనే చెబుతారు.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి — సింగరేణి కాలరీస్ కు అప్పగించిన మాట మంత్రిగారు చెబుతున్నారు. ఇంత important issue మీద సింగరేణి కాలరీస్ వారికి తక్షణమే టెక్నిషియన్లు పంపడానికి ప్రోగ్రామ్ ఉండో లేదో విచారించి అమలు చేయడానికి 1962-63 లో ప్రయత్నం చేయలేదా?

శ్రీ ఎమ్. ఎన్. లక్ష్మీనరసయ్య — దానికి ముఖ్యంగా డ్రిల్లు కావాలి. అవి సింగరేణి కాలరీస్ లో వున్నాయి. వారికి అప్పగించాము exploit చేయాలని

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి — ఏ ప్రోగ్రామ్ లేకుండా అప్పగిస్తే ఈ సంవత్సరం కావచ్చు, వచ్చే సంవత్సరం కావచ్చు ఈ సంవత్సరానికి ప్రోగ్రామ్ ఏమిటి?

శ్రీ ఎమ్. ఎన్. లక్ష్మీనరసయ్య — ఈ సంవత్సరం ప్రోగ్రామ్ exploit చేయాలని ఆదేశించాము.

PERSONS TRAINED IN AMBARACHARKA

258—

*970 Q — Sri K. Rajamallu — Will the hon Minister for Industries be pleased to state

(a) the number of persons trained so far in Ambarcharka training from the very beginning; and

(b) what is the total expenditure incurred on these 10 centres by the Government from 1960 upto date?

Sri M. N. Lakshminarasayya — (a) 5,148 Spinners have so far been trained by various Khadi Industrial Societies in Ambar Charkha upto 31-9-1961. The total expenditure incurred on account of this training comes to Rs. 8,84,620, Sir.

(b) Hon. member may please give particulars of 10 centres referred to by him, for furnishing the total expenditure from 1960 up-to-date.

శ్రీ కె. రాజమల్లు. — పది సెంటర్లు close చేసినట్లు మాకు ఇచ్చిన administrative report లో చూశారు. ఎందుకు close చేశారు ?

శ్రీ ఎమ్. ఎన్. లక్ష్మీనరసయ్య — పది సెంటర్లు ఏమిటో చెబితే కదా మేము చెప్పగలిగేది.

శ్రీ కె. రాజమల్లు — మాకు ఇచ్చిన administrative report లో details లేవు. ఎందుకు close చేశారు ? ఇదిసరకు ఎంతమంది ఉద్యోగం చేసేవారు. వారిని పేరే absorb చేశారా, లేదా ?

శ్రీ ఎమ్. ఎన్. లక్ష్మీనరసయ్య — 32 సెంటర్లున్నాయి, ఆ 32 పనిచేస్తున్నట్లే మావద్ద ఉంది. 10 సెంటర్లు close చేశారంటే వాటి వివరాలు చెబితే సమైనా చెప్పగలను.

శ్రీ కె. రాజమల్లు. — 10 సెంటర్లు close చేసినట్లు administrative report లో ఉంది. Close చేశారా, లేదా ?

శ్రీ ఎమ్. ఎన్. లక్ష్మీనరసయ్య — మొదటినుంచి ఉన్న 32 సెంటర్లు నడుస్తున్నాయి.

శ్రీ వి. రఘుప్రాసాదినాయక్ (సుల్తాన్ బగార్) — వారికి average income ఎంతగా వచ్చిందో చెప్పగలరా ?

శ్రీ ఎమ్. ఎన్. లక్ష్మీనరసయ్య — వచ్చే income ఇక్కడలేదు. కాని ఖర్చు వివరాలున్నాయి. వారిపై రు. 34,620 లు ఖర్చు చేశారు. వారు టైటిలీఫీయి సంపాదించుకున్న వివరాలు ఇక్కడలేవు.

శ్రీ వి. కె. నాయక్ — ప్రైవేయినింగు పీరియడులో ప్రొడక్ష్ను యొక్క average ఎంత ?

శ్రీ ఎం. ఎన్. లక్ష్మీనరసయ్య — 260 hands.

DRINKING WATER SUPPLY SCHEME FOR ADONI

259—

*500 Q—*Sri H. Sutarama Reddy [Put by Sri Anthoni Reddy] (Anantapur)*—Will the hon. Minister for Municipal Administration be pleased to state.

(a) when the drinking water supply scheme for Adoni in Kurnool district, has been sanctioned;

(b) the stage at which the scheme now stands; and

(c) when it will be completed?

The Minister for Municipal Administration (Sri A. Venkataramayya):
(a) In August 1959.

(b) The works relating to pump house, part of pumping Main under improvements Scheme are in progress. Tenders for Mechanical equipment were accepted and Tenders for Filter House invited under pilot scheme.

(c) The scheme is expected to be completed by the end of March

(ఎ) 1959 ఆగస్టులో.

(బి) ఇంప్రూవ్ మెంటు స్కీముకు సంబంధించిన పంప్ హౌస్, పంపింగ్ మెయిన్ లో పనులు జరుగుచున్నవి. మెకానికల్ ఎక్స్‌ప్లెయ్ మెంటు టెండర్లు అంగీకరించడం అయినది. వైలట్ స్కీము ఫిల్టర్ హౌస్ కి టెండర్లు పిలువబడ్డవి

(సి) 63 మార్చి ఆఖరులోగా పూర్తికావచ్చును.

SANITARY ARRANGEMENTS AT THE HORSELY HILL STATION

260—

654 Q.—*Sri P. Rajagopal Naidu [Put by Sri Ramachandrarao Dreshpande]*—Will the hon Minister for Municipal Administration be pleased to state.

(a) whether sanitary arrangements were made to keep up the sanitation at the Horsely Hill Station in Chittoor district, and

(b) the water supply arrangements made on Horsely Hills?

Sri A. Venkataramayya :—(a) A sewerage scheme costing Rs. 1.50 lakhs was sanctioned by the Government but it has not yet been taken up for execution.

(b) Water is being supplied from Stage I of the Water Supply Scheme costing Rs. 3.39 lakhs which was completed and handed over to the P.W.D. for maintenance. Stage II of the scheme costing Rs. 4.64 lakhs has also been taken up and is expected to be completed by the end of December 1962.

(ఎ) ప్రభుత్వమువారు ఒక లక్ష పైచేల రూపాయల విలువగల మురుగు నీటి పథకాన్ని మంజూరు చేశారు. పని మొదలు పెట్టలేదు.

(బి) మంచినీటి స్కీము మొదటి స్టేజినుంచి మంచినీరు సప్లయ్ చేయబడ్డాయి. మూడులక్షల 39 వేల రూపాయల ఖర్చుతో పూర్తిచేసి నిర్వహణార్థం P.W.D. వారికి యివ్వబడినది. ఈ స్కీముయొక్క రెండవ స్టేజి నాలుగులక్షల అరవై నాలుగువేల రూపాయల ఖర్చుతో ప్రారంభించడమైనది. డిశంబరు 1962 ఆఖరు లోపల పూర్తికాగలదు.

శ్రీ బి. వి. యల్. నారాయణ — ఈ మాదిరిగా వాటర్ స్కీముస్టార్ట్ చేసినచోటల్లా delays జరుగుతున్నాయి ఒంగోలులో Tax-payers టెలిగ్రాం యిచ్చారు మంత్రిగారికి వచ్చి ఉంటుంది అనిస్టేంటు ఇంజనీరు సూపర్ వైజ్ చేసినప్పటికీ చాల ఆలస్యం జరుగుతోంది వారి ఆఫీసును మార్చినారట. అట్లా మార్చకూడదని ఆందోళన జరుగుతోంది. దానిని మార్చకుండా ఏర్పాటు చేస్తారా?

శ్రీ ఎ. వెంకటరామయ్య — ప్రశ్నకు దీనికి సంబంధంలేదు. అయినప్పటికీ స్కీము అయిపోయిన తరువాత ఆఫీసులను మరొక చోటికి తరలించుట ప్రభుత్వ అవసరాన్నిబట్టి ఉంటుంది.

CALLING ATTENTION TO MATTERS OF URGENT PUBLIC IMPORTANCE

*re—INEFFICIENT MANAGEMENT OF THE STATE ROAD TRANSPORT
CORPORATION IN GUNTUR DISTRICT.*

*శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య (నల్లెనపల్లి) —అధ్యక్షా, గుంటూరు జిల్లాలో ట్రాన్సుపోర్టును నేషనల్ జేషన్ చేశారని అందరము హర్షించాము. కాని ఆచరణలో వచ్చేటప్పటికి మాత్రం వర్కుషాపులో ఉన్న 90 బస్సులలో దాదాపు 80 వరకు నడవవు, బస్సుస్టాండునుంచి నడుస్తాయిగాని ఊర్లోకి పోవు. లాంగ్ రూటు ప్రారంభించినందువల్ల దారిలో పాసింజర్లు ఎవరికీ సౌకర్యం లేకుండా ఉంది. మెకానిక్ డిఫెక్ట్స్ ఉండడంవల్ల కార్లను ఆపుచేసి స్టార్టుచేస్తే ఎవరిది జవాబు దారి అని డ్రైవర్లు అనడం, ఏ వైపునుంచి చూసినా ప్రయాణీకులకు సౌకర్యం లేకుండా ఉంది. డిశంబరులో ప్రారంభించారు. మార్చి 5వ తేదీ నెలలో ఎండలు విపరీతం ఏబిన్ను ఎప్పుడు వస్తుందో ఎవరికీ తెలియదు. ఆఫీసర్లకు తెలియదు మాకు తెలియదు అంటారు వారినిడిగితే ఎండలో shelter లేక పిల్లలు మాడిపోతారు. ఆడువారికి సౌకర్యంలేదు. రాత్రిపూట ఉండక తప్పడంలేదు. రెండురోజుల ప్రయాణానికి మూట కట్టుకొని వస్తే తప్ప కుదరడం లేదు. ఒకసారి ఎవరో ఆడువారి మెడలోనివి కాజేయడం నేను వానిని పోలీసుకి hand over చేయడంకూడా జరిగింది డ్రైవర్లు లేరు, డ్రైవర్లను రిక్రూటు చేయ లేదు. కండక్టర్లు ట్రైము పెడ్యూలు మాకు తెలియదంటారు. ఒక్కొక్క మనిషి దగ్గర ఎంతెక్కువో వాలో తెలియదు. ఎవరికి చెప్పాలో తెలియదు. నేషనల్ జేషన్ ఎందుకు వచ్చిందా అని ప్రయాణీకులు అనుకొంటున్నారు. ఏరైలు అందుతుందో ఏకోర్టు వాయిదాకి అందుతారో లేదో నమ్మకంలేని పరిస్థితి ఏర్పడింది. ఆఫీసర్లకు చెబితే వారు ఎండకాలంలో తమకు చల్లటిగాలి కావాలని air condition కోసం ప్రయత్నం చేసారుగాని ప్రయాణీకులు చెబితే వచ్చేవారు లేరు. ఏ stand కి వెళ్లినా ఆఫీసర్లు మమ్ములనే ఏమి చేయమంటారంటారు, ఇది ఎవరి అసమర్థత? ఆఫీసర్ల అసమర్థత? కార్పొరేషనువారి అసమర్థత? బస్సు ఉన్నది కదా పంపకూడదా అంటే బెజవాడమంచి బస్సురావాలి అంటారు. దారిలో బస్సు చెడిపోయినందువల్ల రాదు అది రైలుకి అందించవలసిన బస్సు. గుంటూరులో 250 బస్సులు నిలువ ఉన్నప్పటికీ దానిలో ఒకటికూడా ముట్టుకోడానికి పిలువలేదట. ఆ విధముగా red-tapism వల్ల compartmentalization వల్ల చిక్కులు వస్తున్నవి. బస్సు బయలుదేరేటప్పుడే చెడిపోయిన బస్సు యిస్తారు. ట్రైముకి వెళ్లలేదంటే లాభంలేదు ఒకసారి డిపోలో పోట్లాడితే బస్సు యిచ్చారు. అదేదారిలో ఆగిపోయింది. రెండణాలు ఖరీదు చేసే hose-pipe లేకపోయినందు వల్ల ఆగిపోయింది. బస్సుల పరిస్థితి అయోమయ స్థితిలో ఉంది. దాన్నిగురించి ప్రభుత్వం వారు ఆలోచించవలసినదిగా కోరుతున్నాను.

The Minister for Labour & Transport (Sri B. V. Gurumurthy):—
Mr. Speaker, Sir. The hon. Member has sought to draw the attention of the Government to the situation arising out of the

Calling attention to matters of urgent public importance:

2nd July, 1962.

387

re: Inefficient management of the State Road Transport Corporation in Guntur District.

inefficient management of the State Road Transport Corporation in Guntur District causing inconvenience to the passengers and creating public opinion against Nationalisation; the following causes have been adduced:

- (a) Late running and cancellation of services ,
- (b) defective mechanical repairs ;
- (c) non-provision of shelters and drinking water at bus stands; and
- (d) dearth of drivers and non-recruitment of drivers and conductors etc

It may, at the outset, be pointed out that, according to the programme contemplated, nationalisation of all the bus transport services in Guntur District was to have been completed by October, 1961 ; but, due to various legal impediments, it could commence only in August, 1961, and be completed in February, 1962 barring two mofussil routes and the town services

The Corporation is at present running 275 buses as against 261 operated by the private operators in the entire District, prior to nationalisation. Besides, the Corporation buses have larger seating capacity than private buses

Late running and cancellation of services was due to—

- (a) the very bad condition of the roads in the district, resulting in the crew not being able to keep to the scheduled time for completing the trip, at times ,
- (b) the breakage of springs due to the bad condition of the roads and the non-availability of springs in sufficient quantities owing to import restrictions etc ;
- (c) sudden absenteeism or late reporting for duty of the bus crews, notwithstanding the leave reserve of 33½% provided ,

and the cumulative effect of a delayed trip is that the subsequent trips being also late and the last one or two trips being cancelled, if there were no traffic at all. In May, 1962, the Corporation operated 18,235 trips actually as against 19,499 scheduled, and of the trips actually operated, 17,532 were to the scheduled timings thus 94% of the scheduled trips have been operated actually and 98% of the scheduled trips operated punctually. The Corporation has tightened up the procedure for dealing with unauthorised absenteeism and severe action is being taken against the absentees , and it hopes that this will result in better attendance. This apart, the Corporation is evolving an incentive scheme for drivers and conductors providing for suitable rewards for punctuality, efficiency, etc

Notwithstanding the fact that at some places regular depots are not available and action is being taken to acquire lands and to construct them, repairs needed to the vehicles are being done promptly, properly

388 2nd July, 1962.

Calling attention to matters of urgent public Importance.

re: Inefficient management of the State Road Transport Corporation in Guntur District.

and efficiently ; but, on account of paucity of spares, on occasions, some repairs may be held up.

As to non-provision of shelters and drinking water at bus stands, the Corporation does not own a single bus stand at present ; and the bus stands put up by the Local Bodies concerned are used by the Corporation and a fee of Rs. 6/- per vehicle per month is paid. Under the existing arrangement, the Local Bodies are to provide sheds and other amenities to the passengers at the bus stands. The Corporation is proposing to acquire sites for the construction of bus-stands of its own with all amenities and also to construct way-side shelters enroute, at important places on the routes on a programme basis. None of these facilities were provided by the private operators before Nationalisation. As the Corporation has taken over the major portion of the services only in February 1962 it may not be possible for it to provide all these amenities, that have been lacking all these years immediately and that too when they are using stands belonging to local bodies and paying for such usage.

In regard to dearth of drivers and non-recruitment of drivers and conductors, it may be stated that all the drivers of the displaced private operators and all others who were medically fit and came up to the standards prescribed by the Corporation were recruited. In fact each depot is provided with 33 1/3% more than the number of drivers and conductors actually required for the operation of the scheduled services.

Hitherto, the Corporation has not been in a position to run extra services even when the traffic demanded, as each bus has a permit authorising its operation on a particular route; but, the difficulty has since been removed by obtaining circular permits for each bus and the Corporation would do all that is necessary to cater to the needs of the public.

The Government are however aware of the existence of considerable criticism against the R. T. C. services for its inefficiency. While this type of criticism is apt to be too sweeping and too general the Government and the Corporation are conscious of the scope for improvement to give still better services to the public. Recently our hon Chief Minister convened a conference of Road Transport Corporation and Government officers when I was also present, to discuss the working of the R. T. C. All the complaints voiced in many forums were discussed and suitable action was taken in that direction. The hon Chief Minister also exhorted the meeting that constant vigilance was necessary to maximise efficiency in the R.T.C.

It will, therefore, be appreciated that, inspite of various difficulties and circumstances beyond its control, the Corporation has been endeavouring to provide efficient bus service in the Guntur District and is making every effort to improve the services in every way.

PAPERS LAID ON THE TABLE OF THE HOUSE.

Rules and amendments under Section 69 (1) of the Andhra Pradesh Panchayat Samithis and Zilla Parishads Act, 1959.

1 *Dr M Chenna Reddy* - I beg to lay on the Table under sub-section (2) of section 69 of the Andhra Pradesh Panchayat Samithis and Zilla Parishads Act, 1959 a copy of the Rules and amendments made in exercise of the powers conferred by sub-section (1) of section 69 of the said Act and notified in the following issues of the Andhra Pradesh Gazette.

S. No	Rules issued in G O Ms. No and date.	Date of the Gazette.
1	G O Ms No 42 Planning & Local Administration Dept dated 11-1-1960	Andhra Pradesh Gazette Part I dated 11-2-1960
2	G O Ms No 168 Planning & Local Administration Dept dated 10-2-1960	Rules Supplement, Part I dated 25-2-1960
3	G O Ms No 1726 Planning & Local Administration Dept dated 27-12-61	Rules Supplement, Part I dated 25-1-1962
4	G O Ms No 416 Planning & Local Administration dated 24-3-1962	Andhra Pradesh Gazette Part, I, dated 26-4-1962
5	G. O Ms No. 415 Planning & Local Administration, dated 24-3-1962	Rules Supplement Part I dated 3-5-1962
6	G O Ms. No 493 Planning & Local Administration, dated 10-4-1962	Rules Supplement Part I dated 26-4-1962.

Mr Speaker —Papers laid on the Table.

AMENDMENTS TO THE HYDERABAD DISTRICT MUNICIPALITIES ELECTION RULES, 1959.

2 *Sri Allapati Venkatramiah* —I beg to lay on the Table under sub-section (1) of section 308-of the Andhra Pradesh (Telengana Area) District Municipalities Act, 1956 copies of certain amendments issued to the Hyderabad District Municipalities Election Rules, 1959 issued under section 309 of the Andhra Pradesh (Telengana Area) District Municipalities Act, 1956.

Mr. Speaker —Papers laid on the Table.

Notification issued under Section 11 (1) of the Andhra Pradesh Motor Vehicles Taxation Act, 1931.

3. *Sri B V Gurmurthy*.—I beg to lay on the Table under sub-section (2) of section 11 of the Andhra Pradesh Motor Vehicles Taxation Act, 1931 (Andhra Area Act III of 1931) a copy of the Notification issued under section 11 (1) of the said Act published at pages 231-232 of Part I of the *Andhra Pradesh Gazette*, dated 26th January, 1961.

Mr Speaker .—Papers laid on the Table.

Notification issued with G O Ms No 94 (Home) dated 17-1-1961

4 *Sri B V Gurumathu*.—I beg to lay on the Table under sub-section (2) of section 11 of the Andhra Pradesh (Andhra Area) Motor Vehicles Taxation Act, 1931 (Act III of 1931) a copy of the Notification issued with G O Ms No 94, Home, dated the 17th January, 1961 and published in Part-I of the *Andhra Pradesh Gazette*, dated 9th February, 1961.

Mr. Speaker —Papers laid on the Table.

*Notification issued with G O Ms No 2220 (Home (Tr2))
dated 4-11-1962*

5 *Sri B V. Gurumurthy*.—I beg to lay on the Table under sub-section (2) of section 19 of the Andhra Pradesh Motor Vehicles (Taxation of Passengers and Goods) Act, 1952, a copy of the Notification issued with G O Ms No 2220, Home(Tr. 2) Department, dated 4-11-1961 and published in Part -I of the *Andhra Pradesh Gazette*, dated 23-11-1961

Mr Speaker .—Papers laid on the Table.

GOVERNMENT MOTION

re. Election of two persons to the Board of Industries.

Sri M N. Lakshminarasiah —I beg to move

“That, with reference to clause (b) of sub-section (1) of section 3 of the Andhra Pradesh (Andhra Area) State Aid to Industries Act, 1922 (Act V of 1923) this House do proceed on a date to be fixed by the hon ble Speaker to elect two persons to be members of the Board of Industries to be constituted under the said section.”

Mr Speaker —Motion moved :

(Pause)

Mr. Speaker —The question is :

“ That, with reference to clause (b) of sub-section (1) of section 3 of the Andhra Pradesh (Andhra Area) State Aid to Industries Act, 1922 (Act V of 1923) this House do proceed on a date to be fixed by the hon. Speaker to elect two persons to be members of the Board of Industries to be constituted under the said section.” -

The motion was adopted.

(Pause)

Mr. Speaker .—In accordance with the regulations made by me for the conduct of elections according to the principle of proportional representation by means of single transferable vote, I fix 12 noon on 6-7-62 as the date on or before which notice of nominations for election to the Board of Industries should reach the Secretary, State Legislature. The last date for withdrawal is 10-7-1962. If the number of candidates, nominated exceeds the number of vacancies to be filled, viz., two, there will be an election on 16-7-1962. Now, we shall resume general discussion on the Budget.

GENERAL DISCUSSION ON THE ANNUAL FINANCIAL STATEMENT (BUDGET) FOR THE YEAR 1962-63.

శ్రీ జి అచ్చన్న (సోంపేట):-అధ్యక్షా, వ్యవధి చాల తగ్గిస్తున్నారు. అందు వల్ల ఎక్కువ వివరాలు చెప్పేదానికి అవకాశము లేకుండా పోతోంది సాధ్యమయినంత వరకు తమరిచ్చిన కాలములో ముగించేదానికి ప్రయత్నము చేస్తాను. ఏమైన అవకాశము వుంటే కొద్దిగా మైము ఇవ్వవలసినదని ప్రార్థిస్తున్నాను సామాన్య మానవుని మీద అధికమైన పన్నులు, ఎన్నితరాలు పోయినా తీర్చడానికి వీలులేని అప్పులభారము, ఆకలిమంటలు ఈ ప్లాన్సుయొక్క ఫలితమని చెప్పవలసి వుంటుంది. సోపలిజం పేరుతో సామాన్యమానవులను పీడించడము తప్ప ఈ ప్లాను ఫలితము మరొకటి కాదని మనవిచేస్తున్నాను మూడవ ప్రణాళికను 805 కోట్లుగా నిర్ణయిస్తూ ఈ ప్లానులోనే ద్వితీయ పంచవర్ష ప్రణాళికలోని పనులు పూర్తిచేయడానికి 120 కోట్ల రూపాయలు కేటాయించబడి వున్నవి దానివల్ల మూడవ ప్రణాళికలో కొత్తపనులు చేసేదానికి మిగిలేది 185 కోట్లు మాత్రమే నిర్దేశించబడినదని రుజువు అవుతున్నది. Second plan revised budget 188 59 కోట్లు మాత్రమే వుంది.

(Sri K. Punnaiah in the chair)

రెండవ ప్రణాళికకంటే మూడవ ప్రణాళికలో కొత్తపనులు చేయడానికి వీలు అయిన మొత్తము తక్కువ అనేది స్పష్టపడుతున్నది. ప్లానుయొక్క మొత్తాలను బట్టి సామాన్యప్రజలకు పేరాసలు కల్గించాము. ఫలితము పన్నుల భారము తప్ప మరొకటి కనిపించడము లేదు. Additional Assessment Bill వల్ల వచ్చే ఆదాయము 1962-63 బడ్జెటులో చూపించబడలేదు. దానినిబట్టి అవసరమయితే ఉపసంహరించు కొందామనే ఉద్దేశము ప్రభుత్వానికి వుంటుందని అనుకొంటాను. లేక మాకు మెజారిటీ వుంది ఆమోదించుకొంటాము అనుకొంటే ఆ మొత్తము 1962-63 బడ్జెటులో చూపించి వుండేవారేమో అని నాఉద్దేశము సంజీవరెడ్డిగారు తిరిగి ముఖ్యమంత్రి అయిన ప్రథమరోజున “నేను clean and neat administration assure చేస్తున్నా”నని హామీ ఇచ్చారు. ఈ విషయమై అనేకమంది సభ్యులు మాట్లాడినారు. సామాన్యప్రజలకు చాల ఆశలు కల్గినవి. ఇంతవరకు వున్న మురా రాజకీయాలు, మురా పద్ధతి, favouritism తొలగించబడుతుందని ప్రజలు ఆశించారు. కాని ఈనాటివరకు జరుగుతున్న చర్యలనుబట్టి పరిపాలనావిధానములో effective steps తీసుకొన్న నిదర్శనము ఏమీలేదు అని మనవిచేస్తున్నాను దీనివల్ల ప్రజలలో నిరాశ కలుగుతున్నది. ఇదివరకు ముఖ్యమంత్రిగా వున్నప్పుడు సంజీవ రెడ్డిగారు బడ్జెటు సమావేశ చర్యలలోనే ప్రతి డిపార్టుమెంటుకు సంబంధించి సంతకము అన్ని పార్టీలతోకూడిన ఒక ఎక్వైజరి కమిటీని నియమించటానికి ఆలోచిస్తామని చెప్పినట్లు నాకు గుర్తు అటువంటి పరిశీలన వున్నట్లు వారు రెండవసారి ముఖ్యమంత్రి అయిన పిదప వారి బడ్జెటు స్పీచ్లోకాని, ఇతరత్రాకాని తెలుపక పోవటం నిరాశగా వుంది. ప్రతిపక్ష సభ్యులు ప్రభుత్వంమీద విశ్వాసం వుంచండి, వాస్తవమైన కన్స్ట్రక్టివ్ క్రిటిసిజమ్ చేయండి అని వారు పదేపదే చెబుతున్నారు, అది న్యాయం, ధర్మం, దానిని ఎవరూ కాదనటానికి వీలులేదు. కాని ప్రతిపక్షం

వారిపై వారే విశ్వాసము వుంచారో లేదో రుజువు చేసుకొనటానికి ఒక్క చర్య కూడా తీసుకొన్న నిదర్శనం లేదు. ప్రధానంగా ప్రభుత్వం నియమిస్తున్న కమిటీలలో కోపరేటివ్ ఫీల్డ్‌లో, ఇండస్ట్రిస్ ఫీల్డ్‌లో ఇంకా అనేక రంగాలలో ప్రభుత్వం వేస్తున్న కమిటీలలో తమ పార్టీ మనుష్యులకు, తమను అనుసరించేవారని నమ్మకం వున్నవారిని, కేవలం గ్రూప్ డేసెస్ మీది నియామకం జరుగుతున్నది. వారి పార్టీలో ఏ వర్గంవారికి ఇస్తున్నారనేది మాకు అనవసరం. కాని ప్రతి పక్షులకు సంబంధించినంతవరకు ఎట్టి ప్రాతినిధ్యం ఇవ్వకుండా ప్రతిపక్ష సభ్యుల ఉద్దేశాలను తెలుసుకొనటానికి కూడా అవకాశం లేకుండా అన్ని కమిటీలు వారి పార్టీవారితో వేస్తున్నారు. ఆ విధానాన్ని ముగించవలసిన అవసరం వున్నది గ్రూపు తత్వాలు, మురాతత్వాలు లేకుండా నిస్పక్షపాతంతో, ప్రజాస్వామ్య పద్ధతులలో.....

ముఖ్యమంత్రి (శ్రీ ఎన్ సంజీవ రెడ్డి).— మా పార్టీ విషయాలు మేము చూసుకుంటాము. గౌరవ సభ్యులు ఎనంతటి విషయాలు చెప్పమనండి మా పార్టీలో మురాలు లేవే అన్న విచారం వారికి వున్నట్లు వుంది. మా పార్టీ విషయాలు మేము చూసుకుంటాము, మేము సర్దుకుంటాము. వాటిని ఎట్లా సర్దుకోవాలో మాకు నేర్పవలసిన అవసరం లేదు. ఎనంతటి విషయాలు ఎన్నైనా చెప్పవలసినదని వినయపూర్వకంగా మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ జి. లచ్చన్న — వారి పార్టీ అంతరంగిక విషయాలు మాట్లాడుతున్నానని వారు అనుకొంటున్నారు. వారిలో మురాలు లేవని నేను విచార పడుతున్నానని వారు అనుకొంటున్నారు. విచార పడటమో, సంతోషపడటమో అధికారంలో వున్న సభ్యులు పడవచ్చు. మాకు ఆ అగత్యం లేదు మేము పడము, పడవలసిన అవసరం మాకు లేదు. పాలించే పార్టీ కాంగ్రెసు పార్టీ ఆ పార్టీయొక్క మంచి చెడ్డలను చర్చించే హక్కు ప్రతిపక్ష సభ్యులకు వుంది. లేదనటానికి వీలులేదు. ఈనాడు కేంద్రంలోనూ, రాష్ట్రాల్లోనూ పాలిస్తున్నది కాంగ్రెసు పార్టీ. ఆ పార్టీ విధానాలను విమర్శించే హక్కు మాకు వుంది ఆ పార్టీలో మురాలు, సంజీవయ్యగారి మురానా, సంజీవరెడ్డిగారి మురానా అనే దానిగురించి మేము మాట్లాడ దలచుకోలేదు. అది వున్నదో లేదో వారి మనసులకే తెలుస్తుంది. అవి మాకు అనవసరం కాని కాంగ్రెసు పార్టీయొక్క, ఆ పార్టీ సభ్యులయొక్క నిర్ణయాలు, విధానాలు చర్యలు విమర్శించే హక్కు ప్రతి శాసన సభ్యునికి వున్నదని నేను మనవిచేస్తున్నాను. నాకు ఎక్కువ సమయం లేదు కనుక ప్రధానమైన సమస్యలగురించి మాత్రమే మాట్లాడుతాను. ఈనాడు ప్రభుత్వం బ్యాంక్‌వర్క్ క్లాసెస్ పట్ల సుహృద్భావంతో వున్నట్లు కనిపించటం లేదు. కనీసం సెవరేట్ ప్యాడింగ్ క్రింద కూడ బడ్జెటు వుండటం లేదు. మినిటేరియస్ అండ్ సోషల్ డెవలప్ మెంట్ అర్గనైజేషన్ అనే ప్యాడింగుక్రింద అనేకం లో లేబర్ ఫ్యాక్టరీస్, ఎన్నియన్ మాన్యుఫిక్చర్స్, విలేజ్ అఫ్ఫెయర్స్ సెక్షన్ లెక్స్, గవర్నమెంట్ ఎగ్జామినేషన్స్, రిజిస్ట్రేషన్ ఆఫ్ డ్రైవర్స్, ఆండ్ బర్న్స్, మారెజెస్, బ్యూరో ఆఫ్ ఎకనమిక్స్ అండ్ ప్లాటిస్మిక్స్

(Bureau of Economics and Statistics) అనేవన్నీ కలిసిన దానితోపాటు వుం
చారు వాటితో కలిసి దీనిని వేయవద్దని ప్రభుత్వాన్ని ఎన్నిసార్లు విమర్శించినా
ప్రభుత్వం గమనించటంలేదు. హరిజనులకు ఇంత, కొండ జాతులవారికి ఇంత
శ్యాక్ వర్డ్ క్లాస్స్ కు ఇంత అని చెబుతూ వారికింత చేశాము, వీరికింత చేశామని
చెప్పటం, వారికోసమే ఈ ప్రభుత్వం వుట్టింది అని చెప్పటమే కాని వారి
ఐటమ్స్ ను, వారి డిమాండ్స్ ను ప్రత్యేకంగా పర్యాటం చేయటానికి ఈ మూడవ
పంచవర్ష ప్రణాళికా కాలంలో కూడా ప్రభుత్వం ఎందుకు పూనుకోలేదో నాకు
తెలియటం లేదు. కమ్యూనల్ జి ఓ ఒకటి వచ్చింది. దానిని తూచా తప్ప
కుండా ట్రూ స్పిరిట్ లో ఆచరణలో పెడతానని ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రథమ
కాన్ఫిల్ సమావేశంలో చెప్పారు. గత జులై సమావేశంలో ఆనాటి విద్యా
మంత్రి ఈ జి ఓ ను వచ్చే ఏడాది ప్రొఫెషనల్ కాలేజెస్ లో తప్పకుండా అమలు
పెడతానని చెప్పారు. కాని ఈనాడు ఇంజనీరింగ్ కాలేజీ, మెడికల్ కాలేజీ
ఎడ్మిస్ట్రేషన్ ను సంబంధించిన రూల్స్ లో ఆ విషయం లేదు; ఆ జి.ఓ. ఇంప్లిమెంట్
కాలేదు. ఆ జి ఓ నెంబరు 1899. ఇన్స్ట్రక్షన్స్ చేసిన తేది 19-12-60. దానిలో
స్పష్టంగా చెప్పబడినది.

చట్టం “The above representation for Scheduled Castes and Scheduled
tribes was fixed in 1955 with reference to the percentage of population
of Scheduled Castes and Scheduled Tribes in Andhra based on the
population figures of 1951 but the reservation for the Backward Classes was
Commune with reference to the population figures of these classes as the
population figures of Backward Classes were not available then.”

* 1955 సెన్సెస్ లో శ్యాక్ వర్డ్ క్లాస్స్ యొక్క పాపులేషన్ ఫిగర్ ఎవైల్
బిలిటి లేనందువల్ల నిర్ణయించలేదు కాని తరువాత నిర్ణయించామని వున్న
పాపులేషన్ ప్రకారం, ఆ లెక్కల ప్రకారం పెడ్యూల్డ్ కాస్ట్, పెడ్యూల్డ్
ట్రైబ్స్ కు వడ్డెసిమిది వర్గంటు, శ్యాక్ వర్డ్ క్లాస్స్ కు కిరి వర్గంటు చేయాలని
జి ఓ నెం. 1899 లో చెబుతూ అందుకు అవసరమైన చర్యలు డిపార్టుమెంటులు
తీసుకోవాలని చెప్పారు. నాకు తెలిసినంతవరకు ఈ జి ఓ సర్వీసెస్ కు సంబం
ధించినదేనని, కనుక ప్రొఫెషనల్ కాలేజెస్ లో స్టూడెంట్స్ సెలక్షన్ కు వర్తింప
చేయకపోయినా ఇబ్బంది లేదనే అభిప్రాయంతో ప్రభుత్వం వున్నట్లు తోస్తున్నది.
అనాడు ప్రభుత్వం ఈ సభలో వాగ్దానం చేసింది. పాట్టి మారలేదు మురాలు
మారాయి అంటే ముఖ్యమంత్రిగారు మురాల మాట మాట్లాడవద్దన్నారు.
అందువల్ల ముఖ్యమంత్రిగారు కాన్ఫిల్ లో చేసిన వాగ్దానాన్ని అమలు జరపలేదని
స్పష్టపడుతున్నది. దీనిని గురించి issue చేసిన instructions లో ఇలా వుంది.

“Subject to the procedure prescribed in rule 11, 16 per cent of
the number of seats available after deducting the number of seats
reserved in rule 2 (a) from the overall total shall be reserved for candi-
dates including women candidates belonging to Scheduled Castes and
Scheduled Tribes.”

ఇవి ప్రొఫెషనల్ కాలేజెస్ లో స్టూడెంట్స్ సెలక్షన్స్ కు సంబంధించినంత వరకు ఇన్క్యూ చేసిన ఇన్స్ట్రక్షన్స్. హరిజనులకు, కొండజాతివారికి పాత రిజర్వేషన్ ప్రకారం 15 వర్క్కు రిజర్వ్ చేయబడిందని స్పష్టం చేయబడింది అదే విధంగా ఇన్స్ట్రక్షన్ (4) లో ఇలా వుంది.

"Subject to the procedure prescribed in rule 11, 25 per cent of the number of seats available after deducting the number of seats shall be reserved for candidates including women. . ."

(Mr. Speaker in the Chan)

మరి 5 వ instruction లో women కు ప్రత్యేకంగా Medical Colleges లో 30 per cent reservation of seats, ఇచ్చారు. Backward classes కు ఇచ్చినటువంటి 25 per cent seats లోనె "including women" అని స్పష్టపరచారు. ఆ correspondence తమకు చదివి వినిపించాలని అనుకొన్నాను కాని నాకు వ్యవధిలేదు Government Home Department వారు మాకు ఈ విధంగా వ్రాశారు

"With reference to your letter dated I may say th under the rules women candidates of all communities including those Scheduled castes and tribes and other Backward classes are consid for selection to the 20 per cent seats reserved for woman stud- general. No change is therefore necessary.

ఈ విధంగా నేను వ్రాసిన ఉత్తరానికి 14-4-1962 న Home D^{చూడు} నుంచి సమాధానం వచ్చింది. కాని వాస్తవానికి జరుగుతున్నది ఏమీ backward classes కు reserve చేసిన 25 percent seats లోనె woma candidates ను కూడా consider చేస్తున్నందువలన, వారికి ప్రత్యేకించబడిన 30 per cent లో complete చేయడానికి శక్తి గలిగిన women candidates అందరు కూడా దాంట్లోనె select అయిపోతున్నందువలన, ఈ 30 per cent seats పూర్తిగా advanced communities కు గాను కేటాయించుకోవడం, గుత్త చేసుకోవడం ఆచరణలో జరుగుతున్నది తప్ప మరొకటి కాదు. అందువల్ల true spirit లో ఇది తప్ప అంటారా, అన్ని G O. లు తీసి పారేయండి వాటి నన్నిటిని రద్దు చేయండి తరువాత దేశం దానిగతి ఏదో చూచు కొంటుంది. ప్రజలలో శక్తి వరులకు తగినటువంటి స్థానము ఈ సమాజములో ఉంటుంది. ఇదే socialist pattern యొక్క సారాంశము, దాని యొక్క essence, వెన్నుముద్ద అని మీరు చెప్పి దలచుకొంటే, అన్ని రద్దుచేసి పారేయండి. అది మంచిదిగాని, ఒక ప్రక్క socialist justice ఇస్తామని చెప్పుతూనె, ఉన్నటువంటి కొన్ని reservations ను అమలు పరచకపోవడం అనేది తప్ప కాదా అని నామనవి. ఈ రెండు G O. లు ప్రభుత్వానికి ఇష్టంలేనప్పుడు వాటిని రద్దు చేయవచ్చు. వారికి అధికారం ఉన్నది అవి Constitution లోని provisions కావు, Rules making power మీద, cabinet యొక్క దయాధర్మం మీద, Ruling party యొక్క అభిమానం మీద ఆధారపడినటువంటి విధానాలు ఇవి. అందువల్ల వారికి ఇష్టం

లేకపోతే, వాటిని మానుకోవడం మంచిది గాని అవి అమలులో ఉన్నాయని చెప్పి వాటిని ఆచరణలోకి తీసుకురాకుండా భిన్నంగా వ్యవహరించడం మాత్రం న్యాయం కాదని మనవి చేస్తున్నాను. ఈ విధంగా reservation విషయము చెప్పితే, దీనిని communalism అంటున్నారు అసలు reservation దేనికి? బలహీనులకు, బలవంతులతోపాటు, చదువు సంద్యలు నేర్పించడానికి, ఉద్యోగాలు ఇవ్వడానికి, యుగ యుగాల నుండి నిర్లక్ష్యం వబడి త్రొక్కవేయ బడినటువంటి అనాధులకు అవకాశాలు కల్పించడానికి గాను వారికి కొన్ని ప్రత్యేక preferences, privileges ఇవ్వబడినాయి. ఇవి మనము ఈ నాడు కొత్తగా పెట్టుకొన్నది కాదు. Constitution లో ఏర్పాటు చేసుకొన్నటువంటిది చాలా మంది జాతీయ నాయకులు (వారిలో చాలామంది గతించినారు, ఇంకా కొంతమంది ఉన్నారు) ఈ దేశములో హరిజనులు, కొండజాతులు, ఇతర వెనుకబడిన జాతులవారు ఉన్నారు వారి చదువు సంద్యలకు రాష్ట్ర, కేంద్ర ప్రభుత్వాలు కొన్ని ప్రత్యేక సౌకర్యాలు చేయాలని వారు స్వదస్టూరితో భిక్షించినటువంటిది పవిత్రమైన భారత రాజ్యాంగ చట్టము ఉన్నదని, అది మా ప్రమాణ చట్టము అని చెప్పుకొనేటటువంటి చట్టము లోని 289, 340 క్లాజులలో నిర్దేశించ బడినటువంటి సూత్రాలను ఆచరణలో పెట్టేటప్పటికి, దానికి ఈ దుర్గతి పడుతూఉంటే, దానిని గురించి చెప్పితే, అది Communalism అని ఈ రోజు పేరుపెడుతున్నారు. Communalism అంటే ఏమిటి? ఏదైనా ఒక కులము “మేమే ప్రతిభావంతులము, మిగతా కులాలన్నీ నీచమైనవి, హీనమైనవి, మేమే పరిపాలనకు అర్హులము, మిగతా వారందరూ పనికిరానివారు” అదే విధముగా ఒక ప్రత్యేక కులము ఇతర కులాలన్నింటిని దూషించి, తిరస్కరించి, ఆపమానించడం అనేది కులతత్వమని చెప్పవచ్చు. దానిని ప్రతిచారు ప్రతిఘటించవచ్చు. హరిజనులని నామకరణంచేస్తే, అది ఆంధ్ర అనో, అరుంధతి అనో పేర్లు చెప్పక తప్పక పోతున్నది. ఈ విధముగానే, కొండ, కోయ, కోడు మున్నగుపేర్లు చెప్పవలసి యున్నది ఏ కులాల వాస్తవే ఆస్తి పాస్తులులేక చదువు సంద్యలలోను, ఇంకా అస్తివిధాలా ఉపేక్షింప బడ్డారో అటువంటి 150 కులాలను కలిపి backward class అని చెప్పవలసి యుంటుంది. అటువంటి అనేక కులాల యొక్క సాంఘిక, అర్థికాభివృద్ధి గురించి ఒక ప్రత్యేక సౌకర్యము ఇవ్వండి అంటే దానిని కులతత్వమని చెప్పుతున్నారు. ఆ కులాల వారు శాసన సభలో తమకు స్థానాలు కావాలని కోరలేదు. మంత్రి వర్గంలో మాకు ప్రాతినిధ్యం ఇవ్వండిని అడగలేదు అవిధంగా అడిగిన వారందరూ socialist అవుతున్నారు. చదువు సంద్యలు గురించి అడిగిన వారందరూ కూడా కులతత్వవాదులుగా పేర్కొనబడి విమర్శింపబడడం చాలా శోచనీయం. దీని యెడల ప్రభుత్వము ప్రత్యేకమైన శ్రద్ధ తీసుకొన వలసియున్నది. ఒక ప్రక్క ఏమో social justice చేస్తామని చెప్పుతూనే ఉన్నారు దీని కొరకు ఎన్నో Departments-khadi Department అని Cottage Industries Department అని, ఇంకా ఫేవో Departments చేతి పరిశ్రమలకు సంబంధించినవి, backward

classes కొరకు పెట్టామని ప్రభుత్వము చెప్పవచ్చు. కాని నిజంగా ఎంతమంది కుమ్మరివాళ్లకు Co-operative societies లో ఇదివరకు అర్థరూపాయ తీసుకొని బ్రతుకుతున్నటువంటి వారికి ఈ వేళ రెండు రూపాయలు ఇచ్చామని చెప్పగలిగిన అవకాశం ఈనాడు ప్రభుత్వానికి ఉన్నదా? సొసైటీలు పెడుతున్నారే గాని వాటివల్ల వెనుకబడిన తరగతుల వారికి ఏవైనా సదుపాయములు గాని సౌకర్యములుగాని నిజంగ కలుగుతున్నాయా అని అడుగుతున్నాను. ఉద్యోగాలకు అనర్హులైన వారందరికి దానిలో ఉద్యోగాలు ఇచ్చి, జీత బత్యాలు ఇచ్చి వాళ్లకు సౌకర్యాలు కల్పించి ఏమైనా చేయగలుగు తున్నారా? ప్రదర్శనాలేమో ఎప్పటికప్పుడు చాలా బ్రహ్మాండంగా, గొప్పగా, చక్కని tables వేసి, graphs వేసి చూపించడం బరుగుతుందే గాని, practical గా ఎమీ జరగడంలేదు ఈ industries లో నైనా, కమ్మరికి గాని, కుమ్మరికిగాని, వడ్రంగికిగాని, చాకలికి గాని, మంగలికిగాని, మొదలైనటువంటి వారికి ఏవైనా చేతి పరిశ్రమలు ఈనాడు ప్రభుత్వము నడిపిస్తున్నదా? అటువంటి చేతి పరిశ్రమలలో ఇదివరకు నాలుగు అణాలతో బ్రతికేవారు ఈ రోజు రెండు రూపాయల ఆదాయముతో బ్రతుకుతున్నారని చెప్పే అవకాశం ప్రభుత్వానికి ఉన్నదా, లేదు. ఈ రోజున వారు మాకు రెండు రూపాయలు దొరుకుతున్నవని సంతోషముతో జీవితము గడపడానికి అటువంటి పరిస్థితులు ఉన్నాయా అంటే లేవు, కాని వారిపేరట అనేక రకాలుగా ఉద్యోగాలు సంపాదించుకొని హాయిగా తమ జీవితము గడపడానికి మాత్రము చాలామందికి ఇది ఉపయోగపడు తున్నదే తప్ప, నిజంగా ఆయావృత్తులలో అడుగంటిపోయిన వారికి, వెనుకబడినవారికి ఇది ఉపయోగ పడడంలేదు. ఈ నాడు మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళిక కాలములో ఉన్నాము. అయినప్పుడు, ఈ నాటికైనా పరిస్థితులు ఏమైనా శాగుపడినాయా అంటే, గ్రామాలకు మంచి నీళ్లు లేవు, రహదారులేవు ఈవేళ question hour లో కూడా చర్చించాము. డాక్టర్లు లేకుండా health centres start అయిపోతున్నాయని, trained people, qualified people లేకుండా schemes start అవుతున్నాయని వాటికి budget allotment ఉండదు, technical sanction ఉండదు, అక్కడ dinner parties మాత్రము జరిగిపోతున్నాయి ఇదంతా దేనికి? ఈ planning ఎవరిని ఉద్దరించడానికని, రెండు పంచవర్ష ప్రణాళికలు అయిన తరువాత కూడా ఇంతవరకు ఎంతమంది నిరుద్యోగులకు ఉద్యోగాలు ఇచ్చామనేది ఈ బడ్జెట్ ఉపన్యాసంలో స్పష్టంగాలేదు. ఈ నాడు rural areas లో గాని, urban areas లో గాని, నిరుద్యోగుల సంగతి తెలుసుకోడానికి కూడా ప్రభుత్వము సిద్ధంగా లేదు. అందువల్ల ఈనాడు plan మొత్తం అంతా కూడా దుర్వినియోగము అవుతున్నది. ఇందులో ఆర్థిక మంత్రి గారు పన్నులు, రుణాలు వగైరాల విషయం మొదటి ఏడాది చాలా సంతృప్తి కరంగా సాగిందని అన్నారు. నిజంగా పన్నులు వేసుకోవడంలోను, రుణాలు సంపాదించడంలోను సంతృప్తి ఉన్నది గాని, దానివల్ల ఫలితాలు ఎంత మాత్రం వచ్చినాయి, ఈ పన్నుల వల్ల ప్రజలకు ఎంత లాభము కలిగింది అనేది లేదు. రుణాలు మాత్రం బరుగుతున్నాయి. రెండవది ఈ నిరుద్యోగులకు సంబంధించిన పన్నుల విషయం. ఇవే సీటిలో ఒక table ఏదో ఇచ్చారు. ప్రణాళికా విషయాలలో

గత సంవత్సరాలలో, రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో ఎంత ఖర్చు పెట్టుకొన్నాము. మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో ఎంత ఖర్చు పెట్టుకొన్నాము అనేది అందులో ఇచ్చాగు. రెండవ ప్రణాళికలో ఖర్చు పెట్టిన మొత్తాల వివరాలు ఇవ్వాలంటే వ్యవధిలేదు. కాని, ఖర్చు పెట్టినదానికి తగిన ఫలితము ఉన్నదా? ఈ నాడు ప్రణాళిక యొక్క basis ఏమిటి? ప్రజలయొక్క per capita ఆదాయం రూపాయికి 4 రూపాయలు పెరిగింది కాబట్టి, నాలుగు అణాలు మేము tax వేస్తున్నాము అంటే, ఆవిధంగా చేయడానికి వారికి హక్కు ఉన్నది. కాని ప్రభుత్వము తన plan ను ఏ basis మీద, ఏ సూత్రం మీద నడిపిస్తున్నదనే దాన్ని గురించి అత్యవసరమైన సమాచారం వలసినదని తమద్వారా వారిని కోరుతున్నాను. ఆ విధంగా తేనెపప్పుడు, ఇవన్నీ దుర్వినియోగ మవుతాయి. ఆఖరుకు ఈ socialistic pattern of society అనే slogan మాత్రం పాలక వర్గాలకు మిగిలి పోతున్నది. సామాన్య ప్రజలకు మిగిలిపోయేది శోష మాత్రమే తప్ప మరొకటి కాదని మాత్రం మనవిచేస్తూ, దీనిని పునః పరిశీలన చేయాలని కోరుతూ నెలపు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ కె. ఓబలరెడ్డి (మార్కాపూర్):— అధ్యక్షా, మనం ప్లాను యుగములో ఉన్నాము. దేశాభివృద్ధి సాధించాలంటే డబ్బు కావాలి. డబ్బు లేనిదీ ఏ ప్లానుకూడ సాగదు అనేది నిర్వివాదాంశం. డబ్బు సంపాదించే సందర్భంలో, సమాజంలో అనేక వర్గాలు ఉంటున్నప్పుడు వారివారి శక్తికి తగినట్లుగా డబ్బు సేకరణ చేసుకునే ఏర్పాటు చేసుకోవాలి. రైతులకు సంబంధించిన పరిస్థితి యుగయుగాల నుంచి ఒకే రకంగా ఉంటున్నది. పూర్వజన్మలో బానిసగా ఉండిపోయాడు. Capitalist విధానంలో వానికేమి లాభం కలుగుట లేదు మార్కెట్ లో price disparities నుంచి అనుకూలత—యీలాంటి అవస్థలన్నీ ఎదుర్కొనడంతో రైతుకు తను పండించిన పంటకు ఏమీ లాభం కలుగ లేదు. అందువల్ల సమాజంలో అతడు అసమానత అనుభవించ గలిగాడు. కమ్యూనిస్టు విధానంలో కూడ రైతుకు ఏమీ మేలు కలగలేదు. డెవలప్ మెంట్ కొరకు డబ్బు కావాలనే మిషమీద squires ఏర్పాటు చేసినందున కమ్యూనిస్టు సమాజంలో రైతుకు అన్యాయం జరిగింది. ఇప్పుడు పార్లమెంటరీ డెమాక్రసీ ఏర్పాటు చేస్తున్నాము. ఈ పద్ధతిలో అయినా రైతుకు న్యాయం కలుగుతుందని ఆశించాము. రెండు పంచవర్ష ప్రణాళికలు గడిచాయి. ఈ రెండు ప్రణాళికల కాలములో కూడ రైతు పూర్వం కంటే దిగజారాడు తప్ప, ఏమీ కాగుపడింది లేదని తెక్కల ద్వారా తెలుస్తోంది 4,800 కోట్ల రూపాయలు ప్లాన్స్ కు ఖర్చు పెట్టారు. దీనిలో రైతు ఎంత ఇచ్చాడు? ఇతర వర్గాలవారు ఎంత ఇచ్చారు?—అనేది ఆలోచిస్తే Agricultural community తమ శక్తికి మించిన contribution raise చేశారు. అయినప్పుడు రైతుకు ఎంత ఖర్చు పెట్టారంటే—4,800 కోట్ల రూపాయలలో 12 శాతం మాత్రమే ఖర్చు పెట్టారు. 2,900 కోట్లు నేషనల్ ఇన్ కమ్ పెరిగింది. దీనిలో per capita income నూటికి 25 వంతులు పెరిగితే, అందులో 18% మాత్రమే రైతుకు

ఆదాయం పెరిగింది. మనిషికి రు. 280 per capita income అయితే రైతుకు రు. 195 మాత్రమే వచ్చింది. 400 చిల్లర, వ్యవసాయేతర జాతులకు వచ్చింది ఇది 1955 సంవత్సరంలో. 1960-61 సం॥ లో per capita income రైతుకు రు. 21 లు పెరిగిందని అంచనా వేశారు. ఇది రెండవ ప్రణాళిక అంతానికి అతని పరిస్థితి వ్యవసాయేతర జాతులకు 114 లు పెరిగింది జాతీయ ఆదాయం పెంచటమనేది ప్లాన్సు యొక్క లక్ష్యం దీనికి ఎవరెవరు ఎంత త్యాగం చేయాలనేది వారివారి వాటా పంచుటలో రైతులకు వారి శక్తికి మించిన వాటా పర్చాటు చేశారు. దీనికి కారణం రైతులకు ఈ దేశంలో సంఘటిత శక్తి లేదు. Bargaining capacity లేదు. అందువల్ల వారి పలుకు బడి కేంద్ర ప్రభుత్వం మీదగాని, ఇక్కడగాని లేకపోవుటవల్ల రైతుకు అన్యాయం జరుగుతోంది. వారి మీద ఎంత పన్నులభారం వేసినా మాట్లాడకుండా మోయ వలసిన పరిస్థితి వచ్చింది.

లచ్చన్నగారు మాట్లాడుతూ backward classes లో ఎంత మందికి ఉద్యోగాలు కల్పించారని అడిగారు. ఉద్యోగాలు కల్పించాలనేది ఈ ప్లానుకు ఒక లక్ష్యం. చాల మంది నిరుద్యోగులుగా ఉన్నారు. ఈ దేశానికి ముప్పు వస్తే నిరుద్యోగమే ప్రబల కారణం. ఇది తీవ్ర స్వరూపం ధరిస్తోంది. ఏ ఇంటిలో చూచినా S.S.L.C. చదవని వాడు లేడు. ప్రతి అయిదు మైళ్ల విస్తీర్ణములో ఒక హైస్కూలు ఉన్నది. పది సంవత్సరముల క్రితం మా తాలూకాలో ఒకటి రెండు హైస్కూల్సు ఉంటే ఇప్పుడు 15 ఉన్నవి అందరూ చదువుకొంటున్నారు, సంతోషమే అయితే చదువుకొనుట విజ్ఞానం కొరకు కాదు. శారీరకంగా కష్టము తప్పకుండాని గవర్నమెంటు ఇలాకలో ఏదైనా చిన్న ఉద్యోగం వస్తుందని చదువుకొంటున్నారు. అయితే అందరికీ ఉద్యోగం దొరుకుట లేదు. 80.8 మిలియన్లు ఈ దేశంలో నిరుద్యోగులుగా ఉన్నారు. గ్రామీణ ప్రజలకు ఎంత ఉద్యోగం లభించింది, బస్టి ప్రజలకు ఎంత లభించింది అంటే—గ్రామీణ ప్రజలకు 2,3 మిలియన్లకు, బస్టి ప్రజలకు 8 మిలియన్లకు పైన ఉద్యోగాలు లభించాయి. జాతీయాదాయం పెరిగింది. ఈ ఆదాయంలో రైతులకు ఎంత వచ్చిందో ఆలోచించండి. గవర్నమెంటు లెక్కలు ఉన్నవి. 48-49 లో prices ను ఆధారం చేసుకొని జాతీయాదాయం 40 చిల్లర శాతంతో ప్రారంభమైనది. 1955-56 లో 8 వందల కోట్లు జాతీయాదాయం, 60-61 వచ్చే వరకు 1,300 కోట్లు పెరిగింది. అయితే ఆక్రమ వద్దతిలో రైతుయొక్క ఆదాయం పెరగలేదు, కాని దిగజారుకుంటూ వచ్చింది. జాతీయాదాయంలో 49% మంచి 60-61 వచ్చేవరకు 47% అయినది ఈ ప్రణాళికలవల్ల వ్యవసాయేతర జాతులు లాభ వడుతున్నాయి. Commerce and business people, industrial and professional people, అటువంటివారందరికీ లాభంగా ఉన్నది రైతుకు నూటికి 18 వస్తే mining లో పనిచేసే వారికి 59, trade and commerce లో పనిచేసే వారికి 63, ఈ రకంగా ఏ వర్గానికి చూచినా రైతుకు పెరిగింది. అయితే దేశంలో ఏ త్యాగం చేయవలసి వచ్చిన

రైతు ముందుకు రావలసి వస్తోంది. కాని అనుభవం మాత్రం తనవాటా తనకు దొరుకుట లేదు. రైతులకు సంఘటిత శక్తి లేక పోయింది. Bargain చేసే పరిస్థితిలో బలహీనత ఉంది. నిరుద్యోగ సమస్యను పరిష్కరించి, అందరికీ ఉద్యోగాలు కల్పించాలనేది మన ప్లాను లక్ష్యము. ప్రతి వ్యక్తియొక్క ఆదాయము పెంచుచేయాలనేది మన ప్లాను లక్ష్యము. ఈ ప్లానువల్ల రైతులకు ఎక్కువ ఆదాయం వచ్చిందా అంటే లేదు. గ్రామీణ ప్రజలకు, రైతాంగానికి ఉద్యోగ అవకాశాలు దొరికాయా అంటే లేదు. మనం సమానత్వం - సోషల్ జస్టిస్ తీసుకురావాలి. ఈ డెమాక్రసీలో (కేనన్స్ ఆఫ్ సోషల్ జస్టిస్) Canons of social justice మనం అనుసరించాలి. డబ్బు ఖర్చుపెట్టటంలో (కేనన్స్ ఆఫ్ సోషల్ జస్టిస్) Canons of social justice కూడా పాటించాలి ఇవాళ సమానత్వం ఎక్కడ ఉన్నదో ఆలోచించండి. (సోషలిస్టిక్ కో-ఆపరేటివ్ కామన్ వెల్త్) Socialistic Co-operative Commonwealth యొక్క లక్ష్యం ఏమిటి? అన్ని వర్గాలమధ్య సమత్వం సాధిస్తామని అన్నారుకదా, ఎక్కడున్నదో సమత్వం ఆలోచించండి. 2,980 కొట్ల రూపాయలలో రైతులకు 700 కొట్ల రూపాయలు మాత్రమే ఖర్చుపెట్టబడుతున్నవి. మొత్తం జనాభాలో వారు 70 శాతం ఉండగా, నేషనల్ ఇన్ కమ్ లో 30 పర్సెంట్ మాత్రమే వారు అనుభవిస్తున్నారు. జనాభాలో 30 పర్సెంట్ ఉండే వ్యవసాయేతర, గ్రామీణేతర వర్గాలకు 70 పర్సెంట్ డబ్బు పంచిపెడుతున్నారు. వారు పన్నులభారం మాత్రం మోయటంలేదు. రైతులే పన్నులభారం మోయాలంటున్నారు. ఐదుకొట్ల రూపాయలు సంపాదించటానికి ఎడిషనల్ లాండ్ ఎసెస్ మెంట్ విధిస్తున్నారు. ఇది న్యాయమా అన్నది ఆలోచించాలి. పన్నులు వేసేటప్పుడు మోడరేషన్ ఉండాలని విశ్వనాథంగారు అన్నారు. వారు చెప్పిన మోడరేషన్ ప్రకారంగాని, సోషల్ జస్టిస్ ప్రకారంగాని ఎడిషనల్ లాండ్ ఎసెస్ మెంట్ వేయటం ఏమాత్రం సబబుగా కనబడటంలేదు ప్లాను - డెఫిసిట్ బడ్జెటుగా ఉండకుండా చూసుకోవాలి. మనం ప్రతి సంవత్సరం ప్రవేశ పెడుతున్న బడ్జెట్ డెఫిసిట్ బడ్జెట్ గా ఉంటున్నది దానివల్ల వచ్చే ఫలితం ఇన్ క్లేషన్, అన్ మేనేజబుల్ ఇన్ క్లేషన్ ఏర్పడుతున్నది దానివల్ల యీ సమాజంలో ఉన్న రైతాంగానికే ఎక్కువ నష్టమని మనవిచేస్తున్నాను. మన బడ్జెట్ సర్ప్లస్ బడ్జెట్ గా ఉండాలి అప్పుడే ఇన్ క్లేషన్ ఉండదు. ఈ ఇన్ క్లేషన్ యుగంలో రైతుల కవసరమైన వస్తువులన్నీ పెంచుధరపెట్టి కొనవలసి వస్తున్నది. రైతులు అమ్ముకొనవలసిన ధాన్యం ధరలు తక్కువ ఉంటున్నవి. తోటు బడ్జెటువల్ల డెబ్బు తినేది రైతులేనని చెప్పవలసి ఉన్నది. మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో అయినా తమకు న్యాయం జరుగుతుందని రైతులు ఆశించారు. డెమాక్రసీ సక్రమంగా అమలుజరగాలి, డెమాక్రసీ సక్రమంగా అమలుజరగకపోతే నష్టపడేది, డెబ్బు తినేది ప్రజలు. కమ్యూనిస్టుపార్టీవారు, స్వతంత్రపార్టీవారు ఎవరికొరకు పని చేస్తున్నారో, వారి సిద్ధాంతాలు ఏమిటో అందరికీ తెలుసు. డెమాక్రసీ ఫెయిల్ అయి, ప్రొలిటేరియట్ డిక్టేటర్ షిప్ రావాలనే కోరికగల పొలిటికల్ పార్టీ

(మనదేశంలో) ఏదీ అంటే - అది కమ్యూనిస్టుపార్టీ. రైతులపైన చాలా కారుణ్యం, సానుభూతి కమ్యూనిస్టుపార్టీకి చెందిన గౌరవనీయులు తమ ఉపన్యాసాలలో కురిపించారు. ఇంతవరకు వారికి ప్రభుత్వాన్ని వ్యతిరేకించటానికి ఏ కారణము దొరకలేదు. ఇప్పుడు భూమికిస్తు పెంచారు - అనే కారణం దొరికినందుకు వారు చంకలు కొట్టుకొంటున్నారు. కమ్యూనిస్టుపార్టీ వారికి వేరే కార్యక్రమాలు లేవు, కాంగ్రెస్ పార్టీ కార్యక్రమాలతో ఏభవిస్తూ, ఎన్నికలలో కాంగ్రెస్ పార్టీ వారితో ఒప్పందాలు, సఖ్యతలు చేసుకొంటున్నారు. కమ్యూనిస్టు పార్టీ ఏ రకంగా పతనమైపోయిందో మనకు తెలుసు. ఇప్పుడు వారికి ఒక చక్కని అవకాశం దొరికింది ఘోర్యం బ్రిటన్ గవర్నమెంటులో రి-సెటిల్ మెంట్ టైమ్ లో ఎటువంటి ఆందోళన లేచామో, అటువంటి ఆందోళన తేటానికి వారు ప్రయత్నిస్తున్నారు లోగడ కె. యల్. పి. పార్టీవారి ఏ కార్యక్రమం లేనప్పుడు “కల్లుత్రాగండి” అనే కార్యక్రమం తీసుకొని సత్యాగ్రహం చేసినారు. రేపు ప్రతిపక్షసభ్యులు గ్రామాలలో ఆందోళన లేవదీసి, గందరగోళము చేయవచ్చును, జై శ్వను నింపవచ్చును. కాని అటువంటిది జరుగదు. కమ్యూనిస్టుపార్టీ వారి మాట వినేవారులేదు. వారి మాట వింటే చెడిపోతారు కమ్యూనిస్టుపార్టీ వారు గుడిని, గుళ్ళో లింగాన్ని కూడ మింగుతారు, రైతాంగానికి రక్షణ ఉండదు. కమ్యూనిస్టుపార్టీని రైతాంగం నమ్మరు. ఎన్ని కష్టాలుపెట్టినా, ఎన్ని పన్నులువేసినా, తమకు శ్రేయోదాయకులు కాంగ్రెస్ వారినే రైతాంగం నమ్మకం. రైతులు పన్నులు ఇవ్వటానికి ఏమీ వెనుదీయరు. ప్రభుత్వం మూడవ ప్రచాళికలో 305 కోట్లు ఖర్చుపెడుతున్నది. మనం 300 మంది సభ్యులము. ఒక్కొక్క సభ్యునకు ఒక్కొక్క కోటి ఖర్చుపెట్టటానికి ప్రభుత్వం నిర్ణయించినది. ఒక కోటి రూపాయలు నా నియోజకవర్గములో ఖర్చుపెట్టవచ్చును అటువంటి పరిస్థితి ఉన్నప్పుడు నూటికి నూరుపాళ్ళుయేకాదు, ఇంకా ఎక్కువపన్ను హెచ్చించినా రైతాంగం లక్ష్యపెట్టరు. మనకు బావులు, చెరువులు, హాస్పిటల్స్, డాక్టర్స్, రోడ్స్, అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు కావాలంటే అందుకు డబ్బు ఎవరు ఇస్తారు? కేంద్రం ఇచ్చేది ఎంతో తేలిపోయింది. మిగతాడబ్బు మనం సమకూర్చుకోవాలి. సంక్షేమరెడ్డిగారు కూడ రైతుబిడ్డయే. పదిరూపాయల లోపు శిస్తు మినహాయించాలనికూడ ఇదివరకు ఒకప్పుడు ఆలోచన చేశారు. కాంగ్రెస్ మంత్రి వర్గంలో ఉన్నవారందరూ రైతుబిడ్డలే భూమిమీద పన్ను హెచ్చిస్తే, వేరే వ్యాపారాలలో లాభాలు సంపాదించవచ్చుననుకొనేదానికి - మన మంత్రుల కేవలం ఇతర వ్యాపారము లేవీ లేవు. శిస్తు హెచ్చింపువల్ల మంత్రివర్గ సభ్యులకే ఎక్కువ డెబ్బ తగులుతుంది శిస్తులు హెచ్చిస్తే, ప్రభుత్వం ప్రజాదరణ పొందదు. అయినప్పటికీ మంత్రులు చాలా బోల్డ్ గా టైప్స్ తీసుకొన్నారు. ప్రతిపక్షులు దీనిని గోరంతలు కొండంతలుగా చేస్తారని ప్రభుత్వానికి తెలుసును అయినప్పటికీ వారు ఇటువంటి బోల్డ్ టైప్ తీసుకొన్నందుకు వారిని అభినందించక తప్పదు. డెమాక్రసీ జయప్రదం అయితే రైతాంగం నిలదొక్కుకొనేదానికి వీలుంటుంది. రైతాంగం నిలదొక్కుకొనేదానికే వీలుండదు.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య—ప్రతి పక్షి అంటున్నారు, ఆయన ప్రభుత్వ పక్షా.

శ్రీ కె. ఓబలరెడ్డి—ప్రతి పక్షులు అంటే ప్రతి పక్షానికి చెందినవారని అర్థం. Democracy జయప్రదం అయితేనే రైతాంగం ఉండే దానికి వీలు ఉంటుంది. లేకపోయినట్లయితే రైతాంగం నిలువదొక్కుకునే దానికి వీలు ఉండదు Democracy జయప్రదం కావాలంటే Planning జయ ప్రదంగా జరగాలి. Planning జయప్రదం కావడం రైతాంగమీదనే ఆధారపడి ఉన్నదని మన నాయకుడు జవాహర్ లాల్ నెహ్రూ పదే పదే చెప్పారు. పంటలు పండించాలి. దానిలో surpluses రావాలి. అప్పుడే Planning జయప్రదం అవుతుంది. ఎక్కువ పంటలు పండించాలంటే భూమిమీద ఎక్కువ ఖర్చు పెట్టి ఎక్కువ యత్నం చేస్తారు. ఇప్పుడు వేసిన శిస్తు కష్టమే అయినప్పటికీ అది ఏమాత్రం జాధించదు. మేమంతా జైళ్ళను నింపుతాము అని ప్రతి పక్ష సభ్యులు అనుకునే టట్లయితే అది పొరపాటు అవుతుంది ఈ అవకాశం ఇచ్చినందుకు మీకు నా ధన్యవాదాలు.

శ్రీమతి కె. ఆనందా దేవి (మెదక్)—అదృష్టా, ఆర్థికమంత్రిగారు స్రవేశ పెట్టిన budget పై చాలమంది గౌరవనీయులైన సభ్యులు మాట్లాడినారు. మరియు నిర్మాణాత్మకమైన సూచనలు కూడ చేసినారు. ప్రతిపక్ష ఉపనాయకుడగు శ్రీ నాగిరెడ్డిగారు వెంటనే తీసుకోవలసిన చర్యలుకూడ సూచించారు.

వ్యవసాయ రంగం—మన రాష్ట్రంలో 100కి 60 మంది వ్యవసాయదారులు కలరు. వ్యవసాయ అభివృద్ధి కి budget లో కేటాయించినది సరిపడదు. మనకు స్వాతంత్ర్యంవచ్చి 14 సంవత్సరములైనది. వ్యవసాయ రంగంలో కొంత ఉత్పత్తి పెరిగినా బీద రైతుల ఆర్థిక పరిస్థితులు మెరుగు పడటంలేదు. జాగువడినది ధనవంతులే కాలుదార్లను బేదఖలు చేయచున్నారు. తక్కువీలు సక్రమంగా దొరకటంలేదు. దీనివల్ల వ్యవసాయ రంగములో ఉత్పత్తి మన అంచనా ప్రకారం పెరగటంలేదు. పడగండ్లవలన మెదక్ జిల్లాలో మెదక్, నర్సపూర్ జోగిపేట తాలూకాలో వైరు నష్టము జరిగినది. కానీ తక్కువ బకాయిలు కరిసంగా వసూలు చేస్తూనే ఉన్నారు రైతులు తమ వద్దనున్న స్థిరాస్తులను విక్రయించుకొని తక్కువ బకాయిలు చెల్లించుకొన వలసి వస్తున్నది. తక్కువ బకాయిల కొరకై తమవద్దనున్న వ్యవసాయము చేసే పశువులను విక్రయించ వలసి వస్తున్నది ఈ విధంగా రైతు జాధ పడుతూ ఉంటే ఇక వ్యవసాయ రంగము అభివృద్ధి చెందేది ఎట్లా? బలవంతంగా రైతులవద్ద వసూలు చేస్తున్న సంగతి మంత్రులకు తెలియదా? తెలుసుకొని మనమంత్రులు చెప్పేది ఒకటి వారు చేస్తున్నది మరియొకటి. తక్కువ బకాయిలు వసూలు చేయడం ఎంతవరకు వచ్చినదంటే తక్కువ బకాయిలు లేకున్నా వసూలు చేస్తున్నారు. ఉదాహరణకు మెదక్ జిల్లాలో నర్సాపురం తాలూకాలో డొల్టాబాద్ గ్రామంలో వెంకటేశం అనే అతను ఉన్నాడు. అతడు ప్రభుత్వానికి

ఏవిధమైన బాకీ లేదు కాని సర్పాపురం తహశీలుదారు అతనిపై ఎక్కడిదో బకాయి తీసి నెలరోజుల క్రిందల అతని గిరిని జప్తు చేసినాడు. ఇంకా ఎన్నో గ్రామాలలో బలవంతంగా బాకీ వసూలు చేస్తూ ఆస్తులు జప్తు చేస్తున్నారు. ఇలాంటి పనులు ఉద్యోగస్తులు చేస్తుంటే వారిని అడిగేవారు లేరు. కావున ఈ సమయంలో తక్కువ బకాయి వసూలు చేయుట ఆపాలి.

పన్నుల విధానం.— ఆర్థికమంత్రి budget ప్రవేశ పెట్టుచూ రైతుల భూములపైన డబుల్ పన్నులు వేసి అదనంగా 5 కోట్ల ఆదాయం సంపాదించారు. ఆర్థికమంత్రి భూములధరలు పెరిగినవి, ఉత్పత్తి పెరిగినది, ఆహార ధాన్యాల ధరలు పెరిగినవి, రైతుల ఆర్థిక పరిస్థితులు బాగుపడినవని చెప్పారు కాని వాస్తవంగా అలోచించినట్లయితే ఆర్థికమంత్రి వాదన సరియైనది కాదు. రైతులు పండించే ధాన్యంధర కొంత పెరిగినమాట వాస్తవమే కాని రైతులకు వ్యవసాయమున కవసరమగు వస్తువులు, రైతులు ప్రతిదినం వాడుకొనే వస్తువుల ధరలు మరి విపరీతంగా పెరిగినవి. అందువలన గ్రామాలలో రైతులు బాధ పడుచున్నారు.

మెదక్ తాలూకాలో మహబూబ్ నగర్ కాలువ ఉన్నది. దానికింద రెండు పంటలు పండే భూములకు 15 రూపాయలనుండి 20 రూపాయలవరకు శిస్తు వున్నది. ఇప్పటి లెక్కల ప్రకారం వారు ఎకరానికి రీరి రూపాయలు చెల్లించవలసి వుంటుంది. ఇంత విపరీతంగా పన్నులు పెరిగితే ఇక మన రైతులు బాగుపడటం శూన్యం. ప్రభుత్వం రైతుల కష్టాలను గుర్తించాలి. ప్రభుత్వము వారిని అభివృద్ధిలోనికి తీసుకురావడానికి ప్రయత్నించాలి కానీ విపరీతంగా పన్నులు వేసి వారిని నేలమట్టము చేయరాదు. కావున ప్రత్యేకంగా మంత్రులతో మనవి చేసేదేమిటంటే—రైతుల కష్టాలను గుర్తించి వారిపై డబుల్ పన్ను వేసే పద్ధతిని ఉపసంహరించుకోవాలి లేకున్న పరిస్థితులు విషమించగలవు. దీనికి బాధ్యత మంత్రులపై ఉంటుంది కావున ఆర్థికమంత్రి సుదీర్ఘంగా ఆలోచించగలడు.

మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో మెదక్ జిల్లాలో ఒక్కప్రాజెక్టు అయినా చేర్చలేదు. విద్యుచ్ఛక్తి కూడ అనుకున్నంత కేటాయించలేదు. చెరువు కుంటల మరమ్మత్తులకు అవసరమైన డబ్బు కేటాయించబడలేదు. మెదక్ జిల్లాపట్ల ప్రభుత్వం చిన్నచూపు చూస్తున్నది నిజాంకాలంలో మెదక్ తాలూకాలోనున్న అక్కింపేట ప్రాజెక్టును సర్వేచేశారు కాని ప్రాజెక్టు మరమ్మత్తు కాలేదు. హైదరాబాద్ ప్రభుత్వం వున్నప్పుడు ఆ ప్రాజెక్టును రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో చేర్చగలమని వాగ్దానం చేసినారు. ఆంధ్రరాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఏర్పడినది కాని ఈ ప్రభుత్వం పట్టించుకోనేటట్టులేదు. ఈ ప్రాజెక్టు నిర్మించిన ఎడల మెదక్ తాలూకాలో చాలా గ్రామములకు వ్యవసాయము కొరకై నీటిసరఫరా కాగలదు. మెదక్ జిల్లాకు తగినంత డబ్బు కేటాయించి తగుశ్రద్ధ వహించగలరని కోరుకున్నాము. మీరు నాకు ఈ అవకాశం యిప్పించినందుకు ధన్యవాదాలు

(శ్రీ) కె. అప్పలనాయుడు (రెవిడీ) :—అధ్యక్షా, గౌరవనీయులైన ఆర్థిక మంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన budget సందర్భంలో కొన్ని విషయాలు మనవిచేసి తెలపు తీసికొంటాను. దేశానికి ప్రణాళికలు, పథకాలు అవసరం. ఈ ప్రణాళికలను పథకాలను అమలుపరచే సందర్భంలో జరుగుతున్న అవకతవకలు, అన్యాయాలు మనవిచేస్తాను. 1956 లో యావత్ ఆంధ్రదేశానికి Survey and Settlement Department ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. ఆ Survey చేసిన సందర్భంలో ప్రభుత్వానికి అనేక కోట్ల రూపాయలు నష్టం వచ్చింది. సామాన్య రైతాంగం తనకు ఉన్న భూమి, తాను కట్టవలసిన పన్ను ఎంతో తెలుసుకోడానికి అవకాశం లేకుండా పోయింది. భూమి ఉన్నరైతుకు పట్టాలేదు. పట్టా ఉన్నరైతుకు భూమిలేదు. ఇది యావన్మందికి తెలిసిన విషయమే. Irrigation విషయంలోకూడ ప్రణాళికలను అమలుపరచడంలో విశాలభావం ఉంటే ఉండవచ్చునుగాని సామాన్య రైతుజనానికి వ్యవసాయదారులకు ఉపయోగపడవలసి వచ్చేసరికి అనేక రకాల అవకతవకలు జరుగుతూ ఉన్నవి. విశాఖ పట్టణం జిల్లాలో పూర్వం జమీందారులు ఉన్నప్పుడు కొన్ని పనులు జరిగినవి. వర్షాధికృత్యంవల్ల కొన్ని కట్టలు కొట్టుకుపోయినవి కొట్టుకుపోయిన కట్టలను ఈనాటికి కూడ పూర్తిచేయలేదు అంటే—ఆ ప్రాంతంలో ఉన్న రైతులయొక్క దురదృష్టమో ఏమో నాకేమి అర్థం కావడంలేదు Survey Settlement లో వచ్చినలోపాలవల్ల, ప్రభుత్వంవారు యిస్తున్న సబ్సిడీ బావుల విషయంలో అయితే ఏమి, యితరతా తక్కువ ఋణాల సౌకర్యాల విషయంలో ఏమి, పట్టాలు లేకపోవడంచేత, తనకు ఉన్న భూమి తనపేరున లేకపోవడంచేత అనేక మంది రైతుల తాలూకు దరఖాస్తులను త్రోసిపుచ్చడం జరుగుతోంది. సబ్సిడీ బావులకు సంబంధించి తమద్వారా ప్రభుత్వానికి ఒక విషయం మనవిచేస్తున్నాను ఈ సబ్సిడీ బావులు యివ్వడానికి అక్కడ రైతుకు ఒకే స్థలములో రెండుమూడ ఎకరాలు కలిసి వుండవలయునని అధికార్లు చెబుతున్నారు. విశాఖపట్నంజిల్లాలో పది ఎకరాలుగలిగిన రైతుకుకూడ ఒకేచోట రెండు మూడు ఎకరాలు లేవు ఆవిధంగా వుండడంకూడ కష్టం. అందువలన కనీసం నలుగురైదుగురు రైతుల కలిసి దరఖాస్తు పెట్టుకుంటే వారికా సదుపాయం కలిగించవలసిందిగా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. ఈ సందర్భంలో మా జిల్లాలోని మైనర్ ఇరిగేషన్ పనులను గూర్చి ఒకటి రెండు విషయాలు మనవి చేస్తాను. జిల్లాపరిషత్ పి.డబ్ల్యు.డి. దండకారణ్య కార్యక్రమానికి సంబంధించి రైల్వేవారు అక్క పనులు జరుపుతున్నారు అయితే యీ నీరు వేరు వేరు రేట్లను అక్కడ కార్మిలకు యిస్తున్నాడు. మైనర్ ఇరిగేషన్ వర్కులకు సంబంధించి ఎనభై రూపాయలు పి.డబ్ల్యు.డి వర్కులకు సంబంధించి వంద రూపాయలు, జిల్లాపరిషత్తువారి వై రూపాయలు, రైల్వేశాఖవారు 140, 150 రూపాయలవరకు యివ్వ జరుగుతున్నది ఈ విధమైన వ్యత్యాసం రేట్లలో వుండడంచేత పంచాయతీ పరిషత్తుల స్థాయిలో పనులు సక్రమంగా జరగడంలేదు ఈ వ్యత్యాసా ప్రభుత్వం గమనించి సవరించడానికి ప్రయత్నించవలసిందిగా కోరుతున్నా

రైతులపై యీనాడు వేయబానుకుంటున్న అదనపు పన్ను గోరుచుట్టుచై రోకటి పోటువలె వున్నదని సునవిశేషున్నాను. ఈనాడు రైతు అనేక రకాలైన పన్నులను అనేక రూపాలుగా చెల్లించవలసి వస్తున్నది. ఉదాహరణగా చెప్పాలంటే ఒక గ్రామానికి పంచాయితీ గను వచ్చాటు అయితే ఆ పంచాయితీకి పన్ను చెల్లించాలి. వారు గనుక ఏవయినా అభివృద్ధి కార్యక్రమం గనుక తలపెడితే అందుకు కంట్రీబ్యూషన్ యిచ్చుకొనడం, గ్రామస్తులందరు కలిసి స్థల దానం చేయడం మొదలయినవి చేయవలసివుంటున్నది అదిగాక, మరల అందరూ కలిసి చందాలు సేకరించడం జరుగుతుంది. అంతేగాక, రైతు పండించే పంటను అతను అనుభవించడానికి అవకాశంలేని పరిస్థితులు యీనాడున్నాయి ఈనాడు వారికి సరియైన ఇర్రిగేషన్ వసతులు లేవు. నీరు చప్పు వస్తుందనే హామీలేదు. ఈ పరిస్థితులలో రైతు పండించడమే కష్టం అనే విషయాన్ని గ్రహించవలసిందిగా కోరుతున్నాను. అసలే యిప్పుడు అమలులోవున్న పన్నులనే రైతు కట్టుకోలేని స్థితిలో వుంటే యింకా అరన్చి పన్ను వేయాలనడం సమంజసంకాదని నా మనవి. అంతగా ప్రణాళికల అమలుకు డబ్బు కావాలనుకుంటే, ఎవరైతే సుఖమయ జీవితాన్ని సాగిస్తున్నారో, ఎవరు భరించగల స్థితిలో వున్నారో వారిపై విధించండి. ఆవిధంగా చేసి పన్నుల భారంతో క్రుంగిపోతున్న రైతును కాపాడవలసిందిగా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతూ, యీ అవకాశం యిచ్చినందుకు తమకు ధన్యవాదాలు తెలుపుతూ యింతటితో విరమిస్తున్నాను.

(శ్రీ) యం రామగోపాల్ రెడ్డి (మైదారం):—అధ్యక్షా, ఈ బడ్జెటు ప్రతిపాదనలో అయిదుకోట్ల రూపాయలు అదనంగా రైతులనుండి వసూలు చేయాలన్నారు. ఇప్పుడు విధిస్తున్న పన్నులనే వారు చెల్లించలేకపోతున్నారు. ఈ సమయములో మరల అదనంగా పన్నులు వేయడం, వారు యిచ్చుకోలేక పోవడం, ప్రభుత్వం తిరిగి రెమిట్ యివ్వవలసి రావడం, యిదంతా లేకుండా యిప్పుడు ప్రతిపాదిస్తున్న పన్నులను వాపసు తీసుకోవలసిందిగా తమద్వారా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. అయితే, యిది కమ్యూనిస్టు పార్టీవారికి, స్వతంత్ర పార్టీ వారికి రెండు విధాలుగా కూడ ఉపయోగపడితే ఉపయోగ పడవచ్చును. ప్రభుత్వం గనుక దీనిని వాపసు తీసుకుంటే “మేము ఆవిధంగా చేయించాము” అంటారు, లేకపోతే యీ ప్రభుత్వం చూశారా, యింకా పన్నులు వేస్తున్నది, అంటారు. రెండు విధాలుగాను వారు రాజకీయ ప్రయోజనాన్ని సాధించడానికి ప్రయత్నిస్తారు. అయితే ఒక విషయం మాత్రం నేను చెప్పకతప్పదు. ప్రణాళికలను అమలు జరపడానికి డబ్బు కావాలి, గనుక యీ పనులను విధిస్తున్నామని ప్రభుత్వం చెబుతున్నది. ఇందుకుగాను ఇతర సోర్సెస్ నుండి డబ్బు సంపాదించడానికి ప్రభుత్వం ప్రయత్నించలేదని చెప్పవలసి వస్తున్నది. 1961-62 వ సంవత్సరములో కేంద్ర ప్రభుత్వంనుండి ఎక్సైజు వస్తులనుండి పదిపాదు కోట్ల రూపాయలు వచ్చింది. ఈ సంవత్సరం పదిపాదు కోట్ల ముపై ఆరు లక్షలు వస్తున్నది. అయితే, యీ రావోయి అయిదేళ్లలో ఇండస్ట్రియల్ ప్రొడక్ష్స్ 70 శాతం పెరగాలన్నారు. దీనినిబట్టి

రెండుశాతం మాత్రమే పెరిగినట్లు తేలుతుంది. ఆర్థికమంత్రిగారు తమ ఉపన్యాసంలో ఎక్కడా ఇండస్ట్రియల్ ప్రొడక్షన్ పెరగలేదని చెప్పలేదు. అంతేగాక, పెరిగిందని కూడా చెబుతున్నారు ఈ విధమైన వివరాలు శాసన సభకు తెలియపరచకుండా, శాసనసభను అజ్ఞానంలో వుంచడం అన్యాయమని మనవిజేస్తున్నాను తరువాత, గవర్నమెంట్ కమర్షియల్ అండర్ టేకింగ్స్ విషయంకూడా చూడండి. 1959-60వ సంవత్సరములో రాజమండ్రి పేపరుమిల్లలో మూడు లక్షల యిరవై ఒక్క వేల రూపాయలు లాభం వస్తే, 60-61 వ సంవత్సరములో ఒక లక్షా ఎనభై ఆయిదువేలు వచ్చింది. ఇంత తక్కువ లాభం రావడానికి కారణం ఏమిటి? అని ప్రభుత్వం అడిగిన పాపానపోలేదు. ప్రభుత్వం ఆ విషయమేమీ పట్టించుకొనడంలేదు నిజాం మగర్ ఫ్యాక్టరీ వుంది. అందులో 25 శాతం ప్రొడక్షన్ పెరిగిందని చెప్పారు. అటువంటప్పుడు కేప్ సెస్ కు సంబంధించి ఒక టూర్ గెట్ ఫిక్స్ చేసి, గతసంవత్సరం ఎక్సయిట్ డ్యూటీగా ఒక కోటి అరవై లక్షలు చెల్లిస్తే యీ సంవత్సరం రెండుకోట్లు చెల్లించమని వారిని ప్రభుత్వం ఎందుకు అడగకూడదు? ప్రతిదానికి రైతుపైననే పన్ను వేయడానికి చూడడం మాత్రం న్యాయం కాదని మనవిజేస్తున్నాను రెండవ ప్రణాళికలో నిర్ణయించిన టూర్ గెట్స్ కంటే ఎక్కువ కూడా కొన్నింటిపై ఖర్చు చేశామని చెప్పారు. అయితే, మనం నిర్ణయించుకున్న కార్యక్రమాలకు సంబంధించిమాత్రం అనుకున్నంత మేరకు సాధించుకొనలేకపోయినాము. నాలుగు లక్షల అరవై ఆరువేల ఎకరాలు సాగులోకి తీసుకువస్తామన్నారు, కాని అందులో అరవై వేల ఎకరాలు సాగుకాకుండా నిలిచిపోయినది ఇది పెద్ద లోపంగా మనం గుర్తించాలి. ఈ అరవై ఆరువేల ఎకరాలు కూడా సాగులోనికి వచ్చివుండినట్లయితే మనకింకా అదనంగా పదలక్షల రూపాయలు ఆదాయంవచ్చి వుండేది. మద్రాసు ప్రభుత్వం ప్రవేశపెట్టిన బడ్జెటును మీరు చూసేవుంటారు. వారికి ఏడు కోట్ల రూపాయలు అదనంగా కావలసివచ్చింది. అందులో ఒక కోటి ముప్పై లక్షలు మాత్రమే రైతులపై పన్నుగావారు విధిస్తున్నారు. అదే విధంగా చేస్తున్నాయి యితర రాష్ట్రప్రభుత్వాలు మన ప్రభుత్వం మాత్రం ధైర్యంగా రైతులపై యీ మొత్తాన్నంతా వసూలుచేయడానికి ప్రయత్నిస్తున్నది. ఇది ఏమాత్రం మంచి విషయంకాదని, దీనివలన యీ ప్రభుత్వం రాజకీయంగాను నైతికంగాను కూడా దెబ్బతింటుందని మనవిజేస్తూ, యీ అవకాశం యిచ్చినందుకు తమకు నా దన్యవాదాలు తెలుపుకుంటూ యింతటితో సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ ఎ. రంగారెడ్డి (నగరం) — అధ్యక్షా, గౌరవనీయులైన ఆర్థిక మంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన బడ్జెటును నేను హృదయపూర్వకంగా ఓలవరుస్తూ. యీ సందర్భంలో కొన్ని విషయాలు వారివృత్తికి తేవలయుననుకుంటున్నాను. అయిదారు రోజులుగా ప్రతిపక్ష సభ్యులు చాలా విమర్శనాత్మకంగా మాట్లాడుతూ వున్నారు. ఈ బిల్లును, యీ బడ్జెటును వ్యతిరేకిస్తూ వారు చాలా ఉపన్యాసాలు చేశారు. కొంతమంది ప్రభుత్వం ఏవిధమైన అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు చేయలేదని ముందుకు వెళ్లకపోవడమేగాక, వెనకడుగు వేస్తున్నదని కూడా చాలామంది

చెప్పారు. కాని, గుండెపై చేయివేసుకుని ఆలోచిస్తే మనం నిజంగా అభివృద్ధిని సాధించిందీ, సాధించలేనిదీ తెలుస్తుందని చెబుతున్నాను. వ్యతిరేకించడమే తమ పనిగా పెటుకుని ప్రతిపక్షాలు వ్యతిరేకిస్తున్నాయని నేననుకుంటున్నాను. ఓబుల రెడ్డిగారు చెప్పారు. కమ్యూనిస్టుపార్టీ వారికి, స్వతంత్రపార్టీ వారికి రైతులంతే ఎంతప్రేమే వున్నదో తమకు తెలుసు. పెద్ద పులికి, మేకకు ఎంత స్నేహముందో వారికి రైతులకుకూడ అంతే స్నేహముంది. రైతులు ఎంతో కష్టపడుతున్నారని, నాశనమైపోతున్నారని వారిపై ఏరు అంతులేని ప్రేమను ఒలకబోస్తున్నారు. నేత బీరకాయలో నెయ్యి ఎంతయితే వుందో వీరికి రైతులపై అంతే ప్రేమవుందని మనవిజేస్తున్నాను

రైతులకు నష్టదాయకమైన బిల్లు ప్రభుత్వం తెస్తోందని, రైతుల పైన పన్నుల భారం పడుతోందని అంటున్నారు మన ఆంధ్రదేశంలోని 28 వేల గ్రామాలలో ఏ ఒక్క గ్రామంలోని ప్రజలకూ ప్రభుత్వం పైన అవిశ్వాసంగాని, ప్రభుత్వం చేస్తున్న శాసనాలకు అసమ్మతిగాని లేదు. మనకు ఒక రైతుబిడ్డ ముఖ్యమంత్రిగా వచ్చారు. రైతులకు సంబంధించినవారిని, రైతుల కష్టాలు గుర్తించిన వారిని ముఖ్యమంత్రిగా ఏకగ్రీవంగా ఎన్నుకొన్నాడు స్వపక్షంవారు, ప్రతిపక్షం వారు ప్రశంశలీచారు. అటువంటివారిచేతిలో బాధ్యత, కార్యక్రమాలు పెట్టిన తరువాత రైతులను నష్టపరిచే బిల్లు తెస్తారనుకోవడం పొరపాటు. ఈ బిల్లు విషయమై చాలమంది చర్చించారు అది సెలెక్టు కమిటీముందుకు పోయింది. అక్కడ సమగ్రంగా ఆలోచిస్తారు. తిరిగి యీ సభకు వస్తుంది. మేమంతా రైతులమే, మాకూ భూములున్నాయి. రైతుల కష్టాలు మాకూ తెలుసు. అందు వల్ల ఏ మాత్రం కంగారు పడవలసిన అవసరం లేదు రైతులు గ్రామాలలో ఏమీ కంగారు పడడం లేదు. ప్రశాంతంగానే వుంటున్నారు. గ్రామాలలోని రైతులకు కాంగ్రెసు ప్రభుత్వంపైన పరిపూర్ణ విశ్వాసం వున్నదని చెబుతున్నాను. మా నల్లగొండ జిల్లా వెనుకబడిన ప్రాంతం. విద్య మున్నగు అన్నిరంగాలలోనూ వెనుకబడియున్నది. దానిని గురించి ప్రాతినిధ్యం వహించి యిక్కడ చెప్పేవారెవ్వరూ లేరు.

(శ్రీ) టి. నాగిరెడ్డి :— నల్లగొండ జిల్లానుంచి దాదాపు 9 మంది శాసన సభ్యులున్నట్లున్నారు. ఇప్పటికి 3, 4 మంది పెద్దపెద్దవారు మాట్లాడారు.

(శ్రీ) ఎ. రంగారెడ్డి :— అది వెనుకబడ్డ ప్రాంతం కాబట్టి ప్రభుత్వం వారు చల్లటి హృదయంతో ఆలోచించాలి. అక్కడ ఎక్కువ బీదరికం వున్నది. నాగార్జునసాగర్ వస్తే కొద్ది భాగానికి మాత్రమే ఉపయోగం కలుగుతుంది. అంత మాత్రాన అక్కడ దరిద్రం, బీదరికం పోజాలవు. National Highway మీదుగా విద్యుచ్ఛక్తి వస్తుంది. “కాలువనిండా నీరు పారుతుంటదిగాని ప్రక్కనున్న పొలానికి నీరురాదు” అన్నట్లు ఒక్క గ్రామానికి కూడ current లేకుండా వున్నది. విద్యుచ్ఛక్తి తెస్తామన్న పాపాన ఎవ్వరూ పోవడం లేదు. ప్రభుత్వము విద్యుచ్ఛక్తి గ్రామాలకు కూడ current సప్లయ చేస్తామని హామీ యివ్వాలి.

రైతాంగానికి కాంగ్రెసు ప్రభుత్వం పైన, మన నాయకులపైన పరిపూర్ణ విశ్వాసం వున్నది. నల్లగొండ జిల్లాలో సూర్యాపేట తాలూకాలోనో ఏ గ్రామంలోనైనా సరే వక సభ ఏర్పాటు చేయిస్తాను అందులో అధ్యక్షులైన మీరు, ముఖ్యమంత్రిగారు, ఆర్థికమంత్రిగారు, అపోజిషన్ లీడర్లు—అందరూ అంగీకరించి వచ్చి, మాట్లాడినట్లయితే యీ కాంగ్రెసు ప్రభుత్వం వేసే పన్నులను అక్కడి రైతాంగం ఎంతవరకు వ్యతిరేకిస్తుందో తెలుస్తుంది. ఈ proposalను అంగీకరించి వస్తే బాగుంటుంది ఇందులో తప్పేమీ లేదు అన్నం అంతా పట్టుకోవలసిన అవసరం లేదు, ఒక్క మెతుకు పట్టుకొని చూస్తే ఊకిందో, లేదో తెలుస్తుంది. అట్లాగే, 2రి వేల గ్రామాలలోని రైతులను గురించి తెలుసుకోవడం కష్టం కాబట్టి నేను చెప్పిన పద్ధతితో, రైతుల అభిప్రాయాలు తెలుసుకొని యీ కానూనుచేస్తే బాగుంటుందని చెబుతూ, అధ్యక్షులవారికి కృతజ్ఞత తెలుపుతూ నేను విరమిస్తున్నాను.

శ్రీ బి. ధర్మబిఠం (నల్గొండ) — వారి గ్రామంలోనే మీటింగు పెట్టితే ఎంతమంది వ్యతిరేకిస్తారో మనం చూడవచ్చు.

మిస్టర్ స్పీకర్ — మాట్లాడదలచుకున్న గౌరవ సభ్యులు యింకా చాలా మంది వున్నారు ఇప్పుడు వారికి అవకాశం యివ్వలేనందుకు చాల చింతిస్తున్నాను. Demands పైన, General Administration పైన మాట్లాడదలచుకుంటే తప్పకుండా అవకాశం యిస్తాను. ఆర్థిక మంత్రిగారు ఒక గంట అయినా తీసుకుంటారు కాబట్టి శ్రీ కృష్ణగారు 1/2 గంటలోపుగానే ముగించాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ (మంగళగిరి) — అధ్యక్షా, గత నాలుగు రోజులనుంచి బడ్జటుమీద ప్రతిపక్షంనుంచి చాలమంది మాట్లాడారు. ప్రభుత్వ పక్షంవారు కూడ మాట్లాడారు. ప్రతిపక్షాలు చేసిన విమర్శలు చాల నిశితంగా వున్నాయి. ప్రభుత్వపక్షంలో పూర్తిగా బడ్జటు నామోదిస్తూ కొంతమంది మాట్లాడినప్పటికీ చాలమంది mild గానైనా ప్రభుత్వ విధానాలమీద విమర్శలు చేసినట్లు ఆర్థిక మంత్రిగారు దృష్టిలో పెట్టుకోవాలి. ప్రతిపక్షాలు నిశితంగా విమర్శించడానికి ఒక కారణం వుంది. అదిలిస్తే కదలకపోతే ముల్లుపోటయి యివ్వవలసి వుంటుంది గత బడ్జటు సమావేశాలలో చర్చలు జరిగేటప్పుడు ప్రభుత్వవిధానాల మీద చేసిన సూచనలు, విమర్శలు ప్రభుత్వంవారు విన్నవాటిని ఆచరణలో పెట్టడం జరగలేదు. వినడానికి నిరాకరిస్తూ వచ్చి అసలు పరిశీలించకపోవచ్చు. ఏమైనా మనరాష్ట్ర ఆర్థిక పరిస్థితి మన ఆశలకు అనుగుణంగా నడవడం లేదనే విషయం మనం గమనించాలి. ఈసారి ప్రతిపక్ష ఉపనాయకులు చేసిన ప్రారంభోపన్యాసంమీద కొన్ని విషయాలగురించి కొంతమందికి కొన్ని అపోహలు న్నాయి. మొట్టమొదట అది ఒకటి స్పష్టంచేయాలి. కృష్ణం రాజబహదూర్ గారు మాట్లాడుతూ “మన రాష్ట్రాన్ని యితర రాష్ట్రాలతో పోల్చారు, ఆ రాష్ట్రాలు యిదివరకే చాల ముందుకు పోయాయి, వెనుకబడ్డ మనం వారితో పరుగెత్తడం

సాధ్యమా" అని ప్రతిపక్ష ఉపనాయకులు చెప్పినదానికే సమాధానం చెప్పారు. వాసుదేవనాయకగారు " ఏమీ అభివృద్ధి చెందడం లేదంటున్నారు, అభివృద్ధి అయినట్లు నేను కొన్ని లెక్కలు యిస్తాను " అని వారు కొన్ని వివరాలిచ్చారు. ప్రతిపక్ష ఉపనాయకులు యీ విషయాన్ని స్పష్టంచేయడానికి రెండు మూడు సార్లు చెప్పినప్పటికీ వారు స్పష్టంగా గమనించినట్లయితే యీ అపోహకు తావుండదని నా మనవి. మనరాష్ట్రం ఏమీ అభివృద్ధి పొందలేదని కాదు. ఇక మనం అభివృద్ధికావడానికి ఏ సూచనలు లేవని కాదు. Old age pension scheme కాని, విద్యార్థులకు మధ్యాహ్న భోజనాలు పెట్టడం గాని జావులు త్రవ్వడంగాని, చేపలను పెంచడంగాని.. ఒక list చెప్పాలంటే ప్రభుత్వం చెప్పే దానికంటే ప్రతిపక్షమే ఎక్కువ చెప్పగలుగుతుంది. మనదేశంలో వుండే రాష్ట్రాలలో ఒక రాష్ట్రంగా మన రాష్ట్రాన్ని యితర రాష్ట్రాలతో పోల్చుకున్నప్పుడే మన అభివృద్ధి వేగం యితరులతో సరితూగుతుందా, లేదా అనేది చూడడం అవసరం. Rate of progress లో యితర రాష్ట్రాలకంటే మనకే సవారి జాస్తేగా వుందని ఆర్థిక మంత్రిగారు చెప్పగలిగితే సంతోషమే.

(Smt. Roda Mistry in the Chair)

కాని absolute development గురించి అంతెలు ఇస్తే అంత ప్రయోజనం కాదు. ప్రతిపక్ష ఉపనాయకులు తమ ఉపన్యాసంలో ఉదాహరణ చెప్పారు ఒక స్కూలు విద్యార్థి ఈ సంవత్సరం అయిదు మార్కులు, మరుసటి సంవత్సరం పదిమార్కులు, అదైన 15 మార్కులు తెచ్చుకుంటే అదే అభివృద్ధి అనుకుంటే చాలదు. పాస్ మార్కులు వస్తున్నాయా లేదా, అందుకు తగినట్లు చదువు తున్నామా లేదా, ఉత్తీర్ణులు అవుతున్నామా లేదా అనే పరీక్ష పెట్టుకుంటే మనం చాలా వెనుకబడిపోతున్నామని, rate of progress చూస్తే ఇతర రాష్ట్రాల కంటే వెనుకబడి పోతున్నామని ఉదాహరణలు, లెక్కలు చెప్పారు ఈ వ్యవధిలో ఆ విషయాలలోనికి పోవలసిన అవసరం లేదు. అయితే మనకు complacency develop అవుతోంది. ఆర్థిక మంత్రిగారు తమ ఉపన్యాసంలో our economy by and large is satisfactory అని చెప్పినారు. చివర ముగిస్తూ చెప్పినది ఏమంటే మొదటి ప్రణాళికలో కాని రెండవ ప్రణాళికలో కాని చాలా పట్టుదలగా కృషిచేసామని మన కృషిలో ఏమాత్రం లోపంలేదని మూడవ ప్రణాళికలో కూడా పట్టుదలతో కృషిచేస్తామని అన్నారు. Planning and complacency are contradictory terms. ఈ రకమైన ఆత్మ సంతృప్తి వుంటే మనరాష్ట్ర అభివృద్ధికి దోహదం చేయడంకంటే అంతకంతకు దిగజారిపోవడానికి దారితీస్తుంది. అయితే నిస్పృహ పడాలని కాదు. ఎక్కడ వున్నామో తెలుసుకుంటే ఎక్కడకు పోవాలో అర్థం అవుతుంది. మన State administration report తోని ఉపోద్ఘాతంలో ఇచ్చినవి చూచుకుంటే రెండవ ప్రణాళికలో శరీరములలో మనకు వచ్చిన కేటాయింపులో 37% మాత్రమే ఖర్చుపెట్టు తున్నాము మిగతాది గంగలో కలిపాము రెండవ ప్రణాళికలో చెప్పకోతగ్గ శరీరము మనకు రాలేదు. అందులో మనది చాలా poor performance

వ్యవసాయంలో తీసుకుంటే మన statistical bulletins లో నుంచి చాలామంది గౌరవసభ్యులు వివరాలు చెప్పారు రోజురోజుకు ఎట్లా దిగజారిపోతున్నామో, చివరకు గతసంవత్సరం వ్యవసాయోత్పత్తిలో ఎలా 10% వెనుక బడ్డామో వివరాలు చెప్పారు “వ్యవసాయం మాత్రం కొద్దిగా ఒడుదుడుకులుగా ఉంది, పరిశ్రమలు satisfactory గానే ఉంటున్నాయి, రైతుకు పండించే పంట ధరలు కొంచెం అస్తవ్యస్తంగా ఉంటున్నాయి, నిరుద్యోగులకు ఉద్యోగ వసతులు బాగానే ఇచ్చాము—కాబట్టి అంతా satisfactory” అన్నారు. Survey categories లో ఒక category వుంది. Studio survey అని తారనుతీసుకుని ముఖమీద మచ్చలున్నా ముక్కు వంకరగా ఉన్నా కమారా angles, వల్లా lighting adjustments వల్లా పైకి ఆకర్షణగా వుండేట్లు చేస్తారు అలాగే ఆర్థికపరిస్థితులు వాస్తవం ఎలావున్నా ఆకర్షవంతంగా చిత్రిస్తే దాన్ని studio survey అంటారు. ఇప్పుడు చెప్పింది అట్లా ఉంది. Employment exchanges లో రిజిస్టర్ అయిన వారే నిరుద్యోగులా? నిరుద్యోగు లందరు employment exchanges లో రిజిస్టర్ అవుతున్నారా? వారి సంఖ్య ఎంత పెరుగుతోందో మనం ఇచ్చే ఉద్యోగాలు అట్లాగే పెరుగుతున్నాయా? వీటన్నింటిని పరిశీలించి మన రాష్ట్రంలోని ఆర్థిక పరిస్థితులను ఎట్లా అభివృద్ధి పరచుకోవాలో జాగ్రత్త తీసుకొనవలసి ఉంది. ఆ విధంగా పరిశీలన జరిపినట్లు ఈ బడ్జెటులో ఎక్కడా కనిపించడంలేదు బడ్జెటుకు ఉండవలసిన లక్షణాలు కొన్ని ఉన్నాయి. మనం చేసే ఖర్చులో దుబారాలేమైనా ఉన్నాయేమో పరిశీలించి తగ్గించుకుని వాటిని జాగ్రత్త చేసుకుని డబ్బు మిగుల్చుకోవడం అది ఒకటి economy. మనం వేసే పన్నుల భారం సమాజంలోని అన్ని వర్గాలవారికి న్యాయబద్ధంగా పంచుతున్నదా, లేదా అనేది రెండవది ముఖ్యమైన రాష్ట్ర ఆర్థిక సాంఘిక పురోభివృద్ధి అనుగుణమైన పద్ధతులను మనం కేటాయించుకున్నామా లేదా అనేది పరిశీలించాలి. ఈ కొలబద్ధతో చూస్తే బడ్జెట్ చాలా అసంతృప్తికరంగా ఉందనే ప్రతిపక్షం ప్రభుత్వదృష్టికి తీసుకురావాలని చేసిన ప్రయత్నం రాష్ట్రంలో పరిశ్రమలలో వెనుకబడ్డం—ఎక్కడ ఉన్నాము? రెండవ ప్రణాళికలో మనకు వచ్చిన సహాయం ఎంత? చాలా confidence తో చెప్పారు. బడ్జెటులో, But it is more poetic than practical, ఆకాశంలో కూర్చుని నీలిమేడలలో కలలు గన్నట్లుకాదు. వాస్తవిక జగత్తులో ఎక్కడ ఉన్నామో చూస్తే అర్థం అవుతుంది. రెండవ ప్రణాళిక గురించి గత శాసన సభలో కొంతమంది సభ్యులు ఇచ్చిన వివరాలున్నాయి. Steel & Iron పరిశ్రమలకు సంబంధించి 18 లై సెన్సులు ఇస్తే ఒక్కటికూడా మనకురాలేదు. Iron casting కు సంబంధించి 21 పరిశ్రమలకు లై సెన్సులు ఇస్తే మనకు ఒక్కటికూడాలేదు. నిన్న వాసుదేవనాయక్ గారు చెప్పారు. 81 లై సెన్సులు అవి పేటికో, చిల్లర దుకాణాలకేమో తెలియదు భూమిదొరక్కో లై సెన్సులు అపై చేసిన వారి వద్ద డబ్బు లేకనో మనకు వచ్చినవి ఇతరులు కాజేసారని వారు చెప్పారు. కేంద్ర ప్రభుత్వం కొన్ని ban చేసినది లై సెన్సులు ఇవ్వకూడదని; ఈ banned

list లో 80, 90 ఉంటాయి. మనం ఇదివరలో మేలుకొనక పోవడం ఆకాస్తి అవకాశం మనకు పోయింది ఇప్పుడు మనం రైలు తప్పిన ప్రయాణీకుల మొదట ఫర్స్ట్ క్లాస్ మనకు కావాలని ఆందోళన చేస్తే ఇస్తామని అన్నాడు తదుపరి అదికాస్తా ఫోర్త్ క్లాస్ పోయింది తరువాత రెండు ఫ్యాక్టరీ వస్తే ప్రభుత్వరంగంలో పెట్టాలనుకున్నారు. కాని తదుపరి కేంద్ర ప్రభుత్వ విధానం మారి ప్రవేటరంగానికి పోయాయి భారీ విద్యుత్పరికరాల ఫ్యాక్టరీ ఒకసారి వస్తుందని మనం అతిపెద్ద ఆది భోపాల్ పోయింది ఇప్పుడు మరొక వస్తోందిగా అనుకుంటే వచ్చినట్లే వుండి సగం మద్రాసు పోయింది. మన ఇంతవరకు ఉక్కు కర్మాగారంలేదు. దేశం మొత్తంమీద ఏ ఒకటి రెండు రాష్ట్రాలలో మినహా ఇస్తే మిగతా అన్నింటికంటే మన ఉక్కు నాణ్యత పాత తుంది Quantity చాలా ఉంది. కావలసిన బొగ్గుకూడా మన రాష్ట్రంలో దొరుకుతోంది. అదికూడా iron ore కు దగ్గరలోనే ఉంటున్నది మాంగనీస్ కూడా మనకు దొరుకుతున్నది ఉక్కు పరిశ్రమకు కావలసిన అన్ని హంగుల మన రాష్ట్రంలో ఉన్నప్పటికీ 80% content ఉన్న రాష్ట్రాలకు ఇచ్చారు. 80% content వున్న ముడి సరుకు దొరికే మన రాష్ట్రానికి రాలేదు. పార్లమెంటులో చర్చకూడా వచ్చింది. మనకు మొదటి రెండు ప్రణాళికలలోనే కాకుండా మూడవ ప్రణాళికలోకూడా ఉక్కు ఫ్యాక్టరీ రావడంలేదు. న్యూస్ ప్రింట్ ఫ్యాక్టరీ విషయం మంత్రిగారు సెలవిచ్చారు. ప్రాజెక్టులు విషయం చూస్తే నాగార్జునసాగర్ మొదటిదశ చేసుకుంటున్నాము. రెండవదశ విషయం అట్లా ఉంచండి. నిన్న మేము అడిగితే సిమెంటు, ఉక్కు ధరలు పెరిగాయి కాబట్టి 91 కోట్లు అనుకున్నది 187 కోట్లకు పెరిగిందని చెప్పారు ఏడు సంవత్సరాలలో 50 కోట్లు ఖర్చు పెట్టాము. మన ఆర్థిక స్థోమతనుబట్టి మొదటి దశకే వదిలించుకోవాలి పడుతుంది. రెండవ దశ మనం బ్రతికి ఉండగా చూడము. రెండు సిమెంటు ఫ్యాక్టరీలను నాగార్జున సాగర్ ప్రాజెక్టు క్రింద కట్టుకుంటామని కేంద్రాన్ని అడిగితే నిరాకరించింది అని ముఖ్య మంత్రిగారు ప్రశ్నల సమయంలో చెప్పారు. మాచెర్లలోని సిమెంటు ఫ్యాక్టరీ క్వారీకి దగ్గరలోనే అరమైలులో ఉంది. Material దగ్గరలోనే దొరుకుతుంది. సబ్ చేపేదికూడా దగ్గరలోని నాగార్జునసాగర్ కే Tariff Board మాచర్ల ఫ్యాక్టరీకి నిర్ణయించిన రేటు, ఎ.పి.సి. కంటే 10, 12 రూపాయలు పెంచాయిన్నన్నారు. పైగా Tariff Board యిచ్చేరేటుపై మరికొంత అదనం వేసి ప్రాజెక్టుకు సబ్ చేస్తున్నారు. రూ. 80 లు కు తీసుకుని ప్రాజెక్టుకు రూ. 100 లకు అమ్ముతున్నారు. మనం సిమెంటు ధర పెరిగిందని శాధవడుతున్నాము. రెండు సిమెంటు ఫ్యాక్టరీలు నాగార్జునసాగర్ కే కావాలని మనం సాహసించి అడిగి తెచ్చుకోలేని పరిస్థితిలో ఉన్నాం. Upper సీలేరు తగాదాతో పోయింది. ఇప్పుడు వచ్చిందని అంటున్నారు. గోదావరి జనకట్టను అభివృద్ధి చేయాలంటే కేంద్రం వెనుక ముందు ఆలోచిస్తున్నది అని అన్నారు. తాండవ ప్రాజెక్టుగురించి చెప్పారు. ఇప్పుడు గుల్తాతీ ప్రాజెక్టు వచ్చిన తరువాత అన్ని వెనుకకుపోయే ప్రమాదం కనిపిస్తోంది.

ఇవన్నీ జరుగుతున్నప్పుడు మనం చేస్తున్న పని ఏమిటి? శ్రీ వాసుదేవ నాయకు గారు చెప్పారు “కేంద్రం యొక్క సహకారం ఒకటి, రాష్ట్ర జనరులను పరి శీలించుకోవడం మరొకటి” అని రెండూ పరిశీలించాలి కేంద్రం మనకు సహకారం యివ్వని మాట వాస్తవం. కేంద్రంతో పోట్లాడాలి. రాష్ట్ర జనరులకు యింత కన్న చేయగలిగింది యేమీలేదని చెప్పారు. అవి రెండూ ఉన్నాయని చెప్పదలచు కున్నాను. పరిశ్రమల విషయంలో కేంద్రాన్ని కోరడానికి గతంలో ప్రభుత్వమే ఒక తీర్మానాన్ని చేసినది. నాగార్జునసాగర్ ను జాతీయ ప్రాజెక్టుగా చేయాలని అడిగాము. వారు నిరాకరించారు, అడిగిన ప్రతి దానిని కేంద్రం నిరాకరించింది. సక్రమముగా ఒక దానిని కూడా పాటించడం లేదు. గత సంవత్సరం పరిశ్రమల మీద చర్చ జరిగినప్పుడు శ్రీ పిల్లల మర్రి వెంకటేశ్వర్లుగారు ఆంధ్రకు అన్యాయం జరిగిందని కొన్ని అంశాలను లేవదీస్తే అప్పటి ముఖ్యమంత్రిగా ఉన్న శ్రీ సంజీవయ్యగారు “we are all Indians. మనం అంతా భారతీయులం” అన్నారు నేడు మన ముఖ్యమంత్రిగారు అక్కడక్కడ ఉపన్యాసములు యిస్తూ చాల విశాల హృదయంతో మాట్లాడుతున్నారు. శ్రీ కృష్ణారాజుబహదూరుగారు “మౌనం కలహం నాస్తి” అన్నారు. మాట్లాడ కుండా ఉంటే పోట్లాట లేదు అని శ్రీ వాసుదేవనాయక గారు కేంద్రంతో పోట్లాడాలి, మనం శ్రమపడాలి, సహకరించండి అన్నారు శ్రీ పున్నయ్య గారు “కేంద్రం యివ్వనన్నా కూడా ధైర్య సాహసాలతో నాగార్జునసాగర్ కట్టు కుంటున్నాం” అన్నారు ఇవన్నీ దేనిని తెలియ జేస్తున్నాయి? ఉదార స్వభా వాన్నా? కాదు కురూపి పతివ్రత అనుకుంటే సరిపోతుందా? కేంద్రంతో పోట్లాడి తగవుపడే ధైర్యంతో నిలబడలేకనా? కీర్తిశేషులు శ్రీ బి. సి. రాయ్ గారు కేంద్రంతో పోట్లాడి రాష్ట్ర పరిశ్రమల విషయంలో గట్టిగా నిలబడ్డవారే అస్సాముకు మానె గమలు పెద్ద అందోళనతో సాధించుకో గలిగారు. న్యాయ మైన కోర్కెల కోసం కేంద్రంతో మన ప్రభుత్వం పోరాడిననాడు ప్రతిపక్షం సహకారం యివ్వకపోతే అప్పుడు ప్రతిపక్షాన్ని ఏరకమైన విమర్శ చేసినా చేయ వచ్చు మన హక్కులకోసం కేంద్రంతో పోరాడేందుకు గట్టిగా ప్రభుత్వం పూనుకోవాలి. కాని పులులవలె పోతాం ఢిల్లీకి పోతూపోతూ గంభీరోపన్యాస ములు యిస్తాము, వచ్చేటప్పుడు పిల్లులం. అది మరచిపోతాం. కేంద్రం నుంచి రాష్ట్రానికి జరిగిన అన్యాయాన్ని ప్రతిఘటించడంలో కృషి మాత్రం ఆంధ్రకు లోపించిందని గమనించాలి. ఈ విషయంలో ప్రజల సహకారం లేదనుకుంటే పొరపాటు. కృష్ణ పెన్నార్ ప్రాజెక్టును కాదని నాగార్జునసాగర్ ను సాధించిన ఆంధ్ర దేశం కేంద్రం వద్దన్నా నాయకులు కిమన్నాసిగా ఊరుకున్నా ఆంధ్ర రాష్ట్రాన్ని సాధించిన ఆంధ్ర ప్రజలు—ప్రభుత్వం, ప్రజల ప్రతినిధులు కృషిచేస్తే కోర్కెలను సాధించటానికి సహకరించటంలో వెనకాడరు. ప్రజల అండ ఉంటుంది. రాష్ట్రానికి జరిగే అన్యాయాన్ని అరికట్టాలి. వివరాలు యివ్వడానికి వ్యవధి లేదు. రోజురోజుకు మన పరిస్థితి దిగజారిపోతుంది. రెండవ ప్రణాళికలో

మన పారిశ్రామిక ఆదాయం ఎంత? మూడవ ప్రణాళికలో పొందబోయే ప్రయోజనం ఎంత? అని చూస్తే చాల దారుణంగా ఉంది. ఈస్టర్న్ జోన్ లో వచ్చే ఇండస్ట్రియల్ జోన్ కం మూడవ ప్రణాళికలో 54% పెరుగుతుంది. సదర్న్ జోన్ లో పెరుగుదల 17%! మరుగుజ్జులం. మూడవ వంతుంది. Per-capita Income లెక్కవేస్తే Eastern Zone లో 30 పాళ్లు వరకు పెరుగుతుంది. మనకు 11 పాళ్లు పెరుగుతుంది. Per capita Industrial Income మూడవ ప్రణాళికా కాలంలో వారికి పెరిగేది 24 పాళ్లు అయితే మనకు పెరిగేది నాలుగు పాళ్లు అంటే 1/6 వంతు. ఈ ప్రకారం పరిశీలిస్తే 1965 కు పోతే మనం ఎంత దిగజారి ఉంటామో అర్థం చేసుకోగలుగుతాము. సదర్న్ జోన్ లో వివిధ రాష్ట్రాల విషయం 55 నుంచి 85 వరకు పరిశీలిస్తే ఆంధ్రలో పెరిగేది 6% అయితే, మైసూరు 21%, కేరళ 15%, ఒరిస్సా 27% పెరుగుతుంది. ఈ అంకెలు అద్దంలో పరిశీలిస్తే మన ముఖవర్షస్సు ఎంత బాగా ఉందో మనం చూచుకోగలుగుతాం. దీనిని గురించి ప్రభుత్వం పరిశీలించి పరిశ్రమల విషయంలో శ్రద్ధ తీసుకోవాలి. పరిశ్రమల విషయంలో యింత నొక్కి చెబుతున్నామంటే దానికి కారణం వుంది, పారిశ్రామిక అభివృద్ధివల్ల దేశంలో labour productivity అన్ని రంగాలలో పెరగడానికి అవకాశం ఉంది. మన performance చూస్తే చాల poor performance, తప్పనిసరిగా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ముందుకు వచ్చి మన కొర్పొలను సాధించడానికి ప్రయత్నం చేయాలి. తరువాత విద్యుచ్ఛక్తి, ఇరిగేషన్ గురించి వివరంగా శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లుగారు తమ ఉపన్యాసంలో చెప్పారు. విద్యుచ్ఛక్తిలో యిప్పటికే అభివృద్ధి పొందిన మదరాసు ప్రభుత్వం 40% ఖర్చు పెడితే వెనకబడిఉన్న మనం 21% మాత్రమే ఖర్చు పెడుతున్నాం. ఇవన్నీ productive enterprises మరల ఆర్జన సదుపాయం యిచ్చేటటువంటివి. దానికి తోడు రాష్ట్రం పారిశ్రామికంగా అభివృద్ధి కావాలంటే విద్యుచ్ఛక్తి ఎంత ఎక్కువగా సప్లయి చేయగలిగితే ఆ దామాషాను ప్రాంతీక పారిశ్రామిక అభివృద్ధి జరగడానికి అవకాశముంది. పారిశ్రామికంగా వెనుకపడిన దేశం బడుగు దేశం. పారిశ్రామికంగా వెనుకపడిన రాష్ట్రం బడుగు రాష్ట్రం. ఆ పేరు మనం పోగొట్టుకొనాలంటే ప్రభుత్వం దైర్యంగా ముందుకు రావాలి. ప్రతిపక్ష సహకారం తీసుకోవాలి. అంతేగాని చిల్లర దుకాణాల పద్ధతిను ప్రవేశపెట్టి బలపరచాలంటే ప్రతిపక్షం సిద్ధంగా లేదని గమనించాలి బనరులు లేనిదే ప్రభుత్వం ఏమి చేయగలదు అంటారు. వ్యవసాయ పద్ధతి క్రింద చూస్తే చాల వివరాలు యిచ్చారు. పెరట్తోటలట, 1500 పెంచుతున్నారట. కోళ్ళకు 50 వేల రూపాయల ఖర్చుతో 100 రూపాయల ఆదావస్తుందట. పసు ప్రదర్శనలట, వ్యవసాయ ప్రదర్శనలట, బల ప్రదర్శనలట! ఇవన్నీ లెక్క వేసి చూస్తే మూడవ ప్రణాళికలో వ్యవసాయ పద్ధతి క్రింద ఖర్చు పెట్టాలనుకన్న 70 కోట్ల రూపాయలతో కనీసం 15 కోట్ల రూపాయలైనా అనవసరంగా దుబారా అయి దేశానికి ప్రయోజనం లేకుండా పోయే దానిని మిగల్చడానికి

అవకాశముంది. పైగా miscellaneous 4 కోట్లు! ఇలాంటి వన్నీ పరిశీలించి బడ్జెటును radical గా మార్చి డబ్బు మిగల్పాలి. మనం చేయగలిగినవి చాలా ఉన్నాయి, మన ఆర్జన పెంచుకోవాలంటే, ఉదాహరణకు ప్రొహిబిషన్ తీసుకుందాం దీన్ని గురించి ప్రతి సారి వస్తోంది చర్చ Prohibition started as a fad and ended in a farce చావడంతో బయలుదేరి నవ్వుల పాలయింది. “సత్యమేవ జయతే” అని మన motto. నిజం మాట్లాడమని, జయం కలుగుతుందని, ప్రతి మంత్రి గాని శాసన సభ్యులు గాని ఎన్నికలతో ఊహా తిరిగారు. ప్రొహిబిషన్ పాలసీవల్ల దేశంలో త్రాగుడు తగ్గిందని దైర్యంగా సత్యం మాటలాడుతున్నానని గుండె మీద చెయ్యి వేసుకొని చెప్పి మనండి. ఇంకా పెరిగింది. ఇరవ వర్గాలవారికి కూడా ప్రాకింది. డాక్టర్ బి.వి.యల్. నారాయణ గారు చెప్పినట్లు alcoholic content తక్కువగా ఉన్న toddy కంటే alcoholic content ఎక్కువై చివరకు డిర్ల శక్తి నశింపజేసి కడుపులు పరిగించే అమోనియా సల్ఫేటు తమ్ము చెక్కలతో గృహ పరిశ్రమగా తయారైన సారా వల్ల ఎక్కువ అనర్థం కలుగు తోందని గమనించాలి. దాని వల్ల ఆంధ్ర ప్రాంతంలో 16 కోట్ల రూపాయలు ఐచ్చే ఆదా పోయింది ఇప్పటికైనా సరే పరిశీలించండి కరెన్సీ పెరిగింది. ఇచ్చే వారు పుచ్చుకునేవారు పెరిగారు. Social life ను అవినీతి కరంగా తయారు చేసిన ప్రొహిబిషన్ తొలగించాలి. మనం ప్రత్యేకంగా ఆంధ్ర రాష్ట్రం వచ్చిన తరువాత లేదా విశాలాంధ్ర వచ్చిన తరువాత దానిని తొలగించి ఉంటే నాగార్జున సాగర్ మొదటి దశ పూర్తయి ఉండేది. సంవత్సరానికి రెండు కోట్ల రూపాయలు నీటి తీరువ వచ్చేది. ఇప్పుడెంత జరిగింది? నాగార్జున సాగర్ 10 సంవత్సరాలు వెనుకకు పోయింది. దాని కడ్యేర్లు ఖర్చుల అంచనా పెరిగింది. పై పెచ్చు గుల్తాతి కమీషన్ శరగోపం తయారైనది మన చెత్తికి. ప్రొహిబిషన్ రద్దు చేయడానికి మరలబోయిందని తరువాత state administration లో దుశారాను తగ్గించాలి. N.G Os' Association వారు పే కమిటీకి యిచ్చిన మెమోరాండంలో చాలా లాభ దాయకమైన సూచనలు యిచ్చారు. శ్రీ శ్రీ టేరియల్, Heads of the Departments merge చెనే విషయం అది తల బరువు. Heads of the Departments ఉంచి శ్రీ శ్రీ టేరియటును మొదలం ఎస్తేనే కాగుంటుంది. రివిన్యూ బోర్డుకు పని లేదు దానిని తగ్గించాలి. Taxation measures లో వసూలు ఉన్న loop holes ను అరికట్టే machinery లేదు దానిని activize చేస్తే ఆదా పెరుగుతుంది. తరువాత Public Accounts Committee వారు యిచ్చిన 5వ రిపోర్టు నుండి పదవ రిపోర్టు వరకు చూస్తే చాలా విషయాలు తెలుస్తాయి. P.W.D. గురించి తెలుస్తుంది. ఆర్థిక మంత్రి గారు ప్రత్యేకమైన శ్రద్ధ తీసుకొని ఆ రిపోర్టుకు మరల మరల చదివి లోసుగులను పరిశీలించాలని కోరుతున్నాను ఎంత దారుణంగా చూచి సరి చేయకొరుతున్నా. శ్రీరాజగోపాలచారిగారు “P.W.D. is enemy number one” అని చెప్పారు.

General discussion on the Annual
Financial Statement (Budget) for the
year 1962-63.

ఆ డిపార్టుమెంటులో 10 మంది Executive Engineers వున్నారు. దానిలోనే లొసుగులు పెరుగుతున్నవి. ఖమ్మం మెట్టులో Industrial Housing Scheme క్రింద ఇండ్లు కట్టారు అని ఒక ప్రక్కకు సమాధానముగా ఈ మధ్య చెప్పారు. ఏ industry అక్కడ వున్నదో చెప్పమనండి. ఎందుకు కట్టినారో చెప్పమనండి. ఆ ఇండ్లలోకి ఎవరూ రాలేదట. పోలీసువారికి అప్పచెప్పారట. అందులో కొంత దండుగ. Ritz Hotel సంగతి వేరే చెప్పకూరలేదు. అది పెద్ద scandal. మంత్రుల సంఖ్య, మన ఖర్చులు చూడండి. Travelling allowances పెంచుకొనడానికా? ఇలాంటివన్నీ పరిశీలిస్తే కొంత డబ్బును మనము మిగులుకోడానికి అవకాశము వుంది. ఇక ప్రభుత్వ ఆధ్వర్యము క్రింద నడిచే పరిశ్రమలు వున్నవి. అవి మనకు income తెచ్చేవి. అవి ఎక్కడనున్నవి? కాకాని వెంకటరత్నంగారు రోడ్డు ట్రాన్స్‌పోర్టు సంగతి చెప్పారు. “బస్సులో ఎక్కినప్పుడు ప్రభుత్వాన్ని తిడుతూ వుంటే మేము తలలు వంచుకొంటున్నాము. చెవులలో గుడ్డలు పెట్టుకొంటున్నాము” అని అన్నారు. దాని అంత దారుణము ఇంకొకటి లేదని అన్నారు. దీని మీద ఆ Employees union వారిని confidence లోకి తీసుకొని లోటు ఎక్కడ వుందో వారి అభిప్రాయాలు తీసుకొన్నారా? ప్రజలు ఇచ్చే సూచనలు ఏమైన తీసుకొన్నారా? Stores లోని సామాను అక్కడే ఎగిరి పోతోంది. Private buses రేటు తక్కువ. గవర్న మెంటు బస్సులరేటు ఎక్కువ. వారికి వచ్చే ఆర్జన, మనకు వచ్చే ఆర్జన తెక్క వేయండి. సిరిపూర్ కాగజ్‌నగర్ లో వున్న పరిశ్రమలలో partnership బిల్లాకు ఇచ్చేకాము. ఆల్విన్ మెటల్ వర్క్స్ లోని partnership ఇచ్చేకాము. మనకు వాటాలు ఉన్నప్పుడు లాభసాటిగా వుండేట్లు చేస్తున్నామా? గవర్న మెంటు ప్రెస్ వున్నది దాని production చూస్తే దారుణం. కార్మికుల లోపమా అంటే కాదు. దానికి లోపము management లో వుంది. దానిని సరిచేయ దానికి సూచనలు తీసుకొంటే సరిచేసే అవకాశాలున్నాయి. ఆ రకముగా చేసినట్లయితే ప్రభుత్వము నిర్వహించే పరిశ్రమలకు ఆర్జన ఎక్కువగా వుంటుంది. ఇలాంటి సూచనలు, మార్గాలు చూడకుండా అమాంతం 5 కోట్ల రూపాయలు అదనపు వస్తులు వేశారు. శ్రీ లుకలాపు లక్షణదాసుగారు మాట్లాడుతూ ఈ అదనపు వస్తు last straw upon the back of the camel అని అన్నారు. వెనుక ఒక సామెత వుంది. బంగారపు గుడ్డు పెట్టే బాతు వుంది. దాని పొట్ట కోస్తే బాగా గ్రుడ్లు దొరుకుతాయని కోసవేశారట. ఇంక అప్పుడు గ్రుడ్డు ఎలా పెడుతుంది. ఆర్థిక మంత్రిగారి ఆర్థిక శాస్త్రము దానికి దారి తీస్తోందని మనవి చేస్తున్నాను. కాబట్టి దీనిలో మార్పు తీసుకొని రావాలి. క్రిందటిసారి చెప్పాను. పంట చేను కోస్తే 10 పుట్ల ధాన్యము వస్తుంది. పరిగె ఏరుకొనడము మొదలుపెడితే 10 ఎకరాలు తిరిగివా ఒక బస్తా గింజలు కూడ దొరకవు. ఆర్థిక పురోభివృద్ధి కోసము అందరూ పూనుకోవాలి. నిజమే. Soil erosion prevent చేయాలని చాలా ఉత్సాహాన్ని చూపిస్తున్నది ప్రభుత్వం. పథకాలు వేస్తున్నాము. కాని accelerating human erosion in the rural areas మంత్రిగారి దృష్టికి రావడము లేదు. ప్రభుత్వానిది జాలిగుండె అని

చెబుతున్నారు. గ్రామీణ ప్రాంతాలకు పోయి చూస్తే వ్యవసాయ కూలీల స్థితి అర్థమవుతుంది. వారికి ఎన్ని రోజులు పనిదొరుకుతోంది? ధరల పరిస్థితి ఎట్లావున్నది? ధరలు పెరుగుతూ వుంటే అప్పులు తెచ్చు కుంటున్నారు అప్పులకు ఇచ్చే వడ్డీ ఎంత? గ్రామాలలో Co-operative societies సదుపాయము వున్నదా? Nutritious diet లేక దినదినానికి దిగజారి చాలనిస్పృహ చెందుతున్నారు. From despair to crime చాలా దగ్గర మార్గముగా వుంటోంది. ఆలాటి పరిస్థితులలో సంఘములో వున్న చెడు గును పోగొట్టడానికి, అంటరానితనాన్ని పోగొట్టడానికి ప్రభుత్వము తీసుకొన్న చర్యలు ఏమిటి? వ్యవసాయ కూలీలకు కనీస వేతనాలు నిర్ణయించాలని 1959 డిసెంబరు date line పెట్టారు. ఇప్పటికి చట్టము చేశారట. దానికి administrative machinery లేదట. ముఖ్యమంత్రిగారి దగ్గరనుంచి అందరు ఎన్నికలలో ప్రచారము చేశారు. “దేశాన్ని పరిపాలించాలి అంటే కాంగ్రెసు పార్టీకే సమర్థత వుంది. ఇంకో పార్టీకి లేదు” అని ప్రచారాలు చేశారు. ఎంత సమర్థత ఉంటే చట్టాలు చేస్తే administrative machinery వుండదు Date line పెట్టుకొంటే అవిదాటిపోతూ వుంటాయి. బంజరులు ఉగాది వండుగలోగానో, సంక్రాంతి వండుగలోగానో పంచుతామని గతములో వున్న ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పారు. పదవులకోసం సంక్రాంతి కోడిపుంజుల వేట అయినదికాని బంజరుల పంపకము పూర్తాకాలేదు. భూసంస్కరణలు తెచ్చి పేదలకు భూమిని పంచి పెడతామని అన్నారు. ఈ భూసంస్కరణల చట్టమువల్ల ఎంత భూమి దొరికిందో సాహసించి చెప్పడానికి ఏ మంత్రి ముందుకు రారు. కౌలుదారీ చట్టము చూడండి. ఇది కూలీల సంఖ్య పెరగడానికి దారితీసినదిగాని కౌలుదారీ చట్టమువల్ల కౌలుదారులకు లాభాముకలుగలేదు. ప్రభుత్వము చెప్పినమాటలన్నీ నీళ్లమూటలు అని చెప్పవలసి ఉంటుంది.

(Mr. Speaker in the Chair)

ఇలాంటివన్నీ సరిచేయడానికి బడ్జెటులో మార్పు తీసుకునిరండి. ఇవాళ ఎలాగూ pass అవుతుంది అనుకోండి. కానీ ఎప్పుడైనా ఆలోచనలో వుంచుకోండి. Third plan phasing లో పెద్దలోపం ఏర్పిస్తుంది. గత సంవత్సరం 48 కోట్లు ఖర్చు పెట్టామని అన్నారు. ఈ సంవత్సరము 50 కోట్లు ఖర్చు పెడతారు. రాబోయే సంవత్సరములో 70 కోట్ల చొప్పున ఖర్చు పెట్టాలి. అంటే వచ్చే సంవత్సరము ఇంకొక 20 కోట్ల రూపాయల పన్ను మనవెత్తిన పడుతుందని అనుకోవాలా? కాబట్టి ప్రతిపక్షము, ప్రభుత్వపక్షము నుంచి వచ్చిన సూచనలను ఆలోచనలోనికి తీసుకొని తగుమార్పులు చేయాలని మనవిచేస్తూ తమరు ఈ అవకాశము ఇచ్చినందుకు ధన్యవాదాలు తెలుపుతూ శలవు తీసుకొంటున్నాను.

* అధికమంత్రి (శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి) — అధ్యక్షా, గత ఆయిదు రోజుల నుండి బడ్జెటుపై ఈ సభలో బాగా చర్చ జరిగింది. ముమారు 16 మంది గౌరవ సభ్యులు గంటల తరబడి అవకాశం తీసుకొని సమగ్రంగా అన్ని విషయాలు

గురించి సమీక్ష చేశారు. కేవలం ఉపన్యాసాలే కాక ఈ సంవత్సరం తెలెత్ ఆఫ్ డిస్కంప్లైస్ హెచ్చు స్థాయిలో వుందని ప్ర ప్రధమంగా చెప్పాలి. విమర్శ చేసినా, తీవ్రంగా విమర్శ చేసినా, ప్రమాదాలతో మొదలు పెట్టి దారుణాలతో అంతం చేసినా గౌరవ సభ్యులు ముఖ్యంగా ప్రతిపక్షంలోనివారు లోరుపాతులు చక్కగా అర్థంచేసుకొని ప్రభుత్వ దృష్టికి అనేక విషయాలు తీసుకువచ్చారు. చాలా సంతోషము. ప్రభుత్వ లోపాలను ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకురావటం మంచిదే. ఎక్కడయినా మందగొడిగా పని జరుగుతూ వుంటే దానికి చురుకు దనం కలిగించటం ఎసంఖి యొక్క, ముఖ్యంగా ప్రతిపక్షం యొక్క కర్తవ్యము. దానిలో కొద్దిగా భాష ఎక్కువ ఖర్చు పెట్టినా నేను దానిని ప్రమాదంగా భావించటంలేదు. తీవ్ర విమర్శ వుండవలసినదే. కాని దేనిలోనూ అభివృద్ధి జరగటంలేదు, కాస్తో కూస్తో జరుగుతున్నా అది అభివృద్ధి అనిపించుకోను అని చెప్పటం భావ్యం కాదు కాంగ్రెసు మంత్రులు, కాంగ్రెసు పార్టీవారు పరీక్షకు కూర్చుంటే కమ్యూనిస్టు పార్టీ, కమ్యూనిస్టు పార్టీ నాయకులు మాకు మార్కులు పేసే మేము పాస్ అవుతామని అనుకొంటే అది దుర్లభమైన మాట నాగిరెడ్డిగారు, శ్రీకృష్ణ గారు మాట్లాడుతూ ప్రభుత్వంలో వుండే లోపాలను వారి దృష్టికి తీసుకువచ్చి వాటిని సరిదిద్దటానికి, వెనుకబడుతున్న విషయాలలో ఎక్కువ శ్రద్ధ వహించటానికి తాము ప్రయత్నిస్తామని, అలా చేయటం తమ ఉద్దేశమని చెప్పారు. చాలా సంతోషం డిప్యూటీ లీడర్ ఆఫ్ అడ్వాన్సిడ్ మన్ చరన్ ప్రారంభిస్తూ ఎగ్రికల్చర్, పవర్, ఇన్ఫ్రాస్ట్రక్చర్, ఇండస్ట్రీస్ మొదలైనవాటిలో మనం ఎంత అభివృద్ధి సాధించామో, అది మనకు సరిపోతుందో లేదో, మన భవిష్యత్తును దృష్టిలో పెట్టుకొంటే అది సరిపోతుందో లేదో చెప్పారు. కాని ప్రతి ఒక్క విషయంలోనూ మనం చాలా వెనుకగా వున్నామనటం సరికాదని మనవిచేస్తున్నాను. దేనిలో వెనుకబడి వున్నామో, ఎక్కడయితే మనకు కేంద్రం యొక్క సహాయం సక్రమంగా అభించటంలేదో విశ్వనాథంగారు చెప్పినట్లు ఎక్కడయితే శీతకన్నుగా వున్నదో, సవతి లల్లి ప్రేమ వున్నదో అటువంటి వాటిని మేము తప్పకుండా ఒప్పుకొంటాము. ముఖ్యంగా ఎగ్రికల్చరల్ ప్రొడక్షన్ చూసుకొంటే ఏమాత్రం కూడా మన ప్రోగ్రెస్ సక్రమంగా లేదని అనుకొనటానికి వీలులేదు. నేను జనరల్ విషయాలకు మాత్రమే సమాధానం చెప్పగలను గాని రీ మంది చేసిన విమర్శలన్నిటికీ సమాధానం చెప్పటం దుర్లభం అవుతుంది. అధ్యక్షా, తమరు నాకు టైమ్ కూడా తగినంత ఇవ్వలేదు కనుక జనరల్ విషయాలకు మాత్రమే సమాధానం ఇస్తాను. కేంద్ర ప్రభుత్వం ఫిట్టెడ్ చేసిన స్టాటిస్టిక్స్ ననుసరించి, మన బ్యూరో ఆఫ్ ఎకనమిక్స్ తయారు చేసిన లెక్కలను బట్టి మనవిచేస్తాను ప్రతి సంవత్సరం చదవటం మొదలు పెడితే అలస్థం అవుతుంది. అయినా 1955 సంవత్సరం నుండి 1959 వరకు ఎగ్రికల్చరల్ ప్రొడక్షన్ ఆల్ ఇండియా షేసిస్ లో చూసుకొంటే మనది ఎక్కువగా వుందని చెబుతున్నాను. కాని దురదృష్టవశాత్తూ 1960-61 సంవత్సరంలో మనం డెబ్బ తిన్నాము. నేను ఇదివరకు బడ్జెటు స్పీచ్ లోనే మనవిచేశాను. ఇచ్చిన వున్న కాలంలో కూడా మనవిచేశాను. దానికి కారణం యాడ్ వర్స్ సీజన్ లో

కండిషన్స్ అని చెప్పాను. చెరువుల క్రింద వరి మొదటి పంట సాగు 1960-61 సంవత్సరంలో తగ్గింది. 1959-60 సంవత్సరంలో ఒక్క వడ్ల సంఖ్య మానుకొంటే 76 లక్షల 10 వేల ఎకరాలు సాగు చేస్తే 1960-61 సంవత్సరంలో 68 లక్షల 54 వేల ఎకరాలు సాగు చేశాము అంటే ఘమారు ఏడున్నర లక్షల ఎకరాలు తగ్గిందన్నమాట సీరియల్స్ లో (Cereals) 18 లక్షల ఎకరాలు తగ్గింది. పల్సెస్ (pulses) లక్షపై చిల్లర మొత్తం రైస్ (rice) క్రింద, సీరియల్స్ క్రింది, పల్సెస్ (pulses) క్రింద ఘమారు 21½ లక్షల ఎకరాలు యాడ్ వర్స్ సీజనల్ కండిషన్ వల్ల కాని, వర్షము లేకపోవటం వల్ల కాని, ఫస్ట్ క్రాప్ లు చెరువులు ఫిలప్ కాకపోవటంవల్ల నష్టం జరిగిందని మనవిచేస్తున్నాను. అయినా 1960-61 సంవత్సరంలో ఆలిండియాలో ఫుడ్ గ్రైన్స్ ప్రొడక్షన్ 149 వుంటే ఆంధ్రలో 150 2 మెట్రిక్ టన్స్ వుందని మనవిచేస్తున్నాను మన రాష్ట్రంలో ఫుడ్ గ్రైన్స్ ప్రొడక్షన్ 1955-56లో 53,22,000 మెట్రిక్ టన్నులు, 56-57లో 59 17 మె. ట., 57-58లో 59 72 మె. ట., 58-59 లో 67 54 మె. ట., 59-60 లో 67.64 మె. ట. వున్నది 1960-61 సంవత్సరంలో మాత్రం 61 మె.ట. లకు అగ్గింది దానికి కారణాలు పైన మనవిచేశాను. ఈల్డ్ పర్ యాకర్ (yield per acre) మానుకొంటే ఆలిండియా యావరేజ్ ఈల్డ్ కంటే మనది ఎక్కువ వుందని మనవిచేస్తున్నాను కేవలం ప్రభుత్వం చేస్తున్న కార్యక్రమాలనే నేను మనవిచేయటం లేదు. ఫ్యాక్ట్స్ మనవిచేస్తున్నాను. రైస్ ఆలిండియాలో 10,020 కిలో గ్రామ్స్ వుంటే ఆంధ్రప్రదేశ్ లో 12,090 కిలో గ్రామ్స్ వుంది. సుగర్ కేన్ గర్ ఆలిండియాలో 3,810 కి. గ్రా., వుంటే ఆంధ్రప్రదేశ్ లో 8,588 కి. గ్రా. వుంది. టాబాకో ఆలిండియాలో 760 కి. గ్రా., వుంటే ఆంధ్రప్రదేశ్ లో 818 కి. గ్రా., వుంది. భాజా ఆలిండియాలో 280 వుంటే ఆంధ్రప్రదేశ్ లో 447 వుంది. రాగి ఆలిండియాలో 720 వుంటే ఆంధ్రప్రదేశ్ లో 744 వుంది. మొట్టమొదటి నుండి బాగా వున్నప్పటికీ 1960-61 సంవత్సరంలో యాడ్వర్స్ సీజన్ కండిషన్స్ (adverse seasonal conditions) వల్ల, వానలు సకాలములో లేనందువల్ల ఇరవై ఒకటిన్నర లక్షల ఎకరాలభూమి సాగుబడిలోనికి రానందువల్ల కొంత దెబ్బ తినటానికి కారణమయిందని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి :— అట్లాగే Groundnut, Cotton, Oilseeds గురించి లెక్కలు చెప్పేదరా?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :— అధ్యక్షా, నాకు కొంచెము వ్యవధి తక్కువగా ఉన్నది. కనుక interruptions తక్కువగా ఉంటే, సాఫీగా జరిగిపోతుంది. Pulses, Cotton, Oilseeds విషయంలోను మన ఆంధ్రప్రదేశ్ తక్కువగానే ఉన్నదని నేను కాదనడంలేదు. అందుకని మొత్తంపైన agriculture production లో తగ్గడం లేదని మటుకు ఖచ్చితంగా మనం చెప్పకోవచ్చు. Irrigation లో కూడా మనం ఏమీ ముందడుగు వేయడంలేదనే మాటకూడా వచ్చింది. మనం ముఖ్యంగా agricultural economy, agriculture పైన మన దెండవ ప్రణాళిక, మూడవ ప్రణాళిక చూచినట్లైతే, మనం ఎక్కువ provision

వాటిలో పెట్టుకొన్నాము మనం agriculture కొరకు ఎక్కువగా కేటాయిస్తూనే ఉన్నాము. మొదటి పంచవర్ష ప్రణాళికలో, రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో, మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో, medium and major irrigation క్రింద మొత్తం సుమారు రు. 155 కోట్లు పైచిల్లర పెట్టుకొన్నాము. ఈ విషయంలో చాలమంది గౌరవసభ్యులు మద్రాసు రాష్ట్రముతో పోల్చి చెప్పినారు చాలా సంతోషం. నేను వారిని అభినందిస్తున్నాను. అది కాంగ్రెసు ప్రభుత్వమేకాని మద్రాసురాష్ట్రంలో వాళ్ళ irrigation potential చూచుకొని వాళ్ళు కేటాయించుకొన్న డబ్బు ఎంత. మనం కేటాయించుకోవలసినటువంటి అవసరం ఎంత అనేదికూడా దృష్టిలో పెట్టుకోవాలి మొత్తము మూడు ప్రణాళికలలో రు. 155 కోట్లు పైచిల్లర మనం కేటాయించుకొంటే, వాళ్ళు రు. 84 కోట్లమాత్రము మూడు ప్రణాళికలలోనూ కేటాయించుకొన్నారు. వనరులనుబట్టి, నీటి వసతినిబట్టి, మన అవసరాలనుబట్టి మనం ఏర్పాటు చేసుకోవలసి యుంటుందిగాని కేవలం మనకు ఉన్నటువంటి వనరులను వదిలివేసి, మనకు అవసరమైనటువంటి వాటని వదలిపెట్టి, ఇంకొక కార్యక్రమానికి దిగడంకూడా కష్టమవుతుంది. తరువాత మన స్కీములు పీపీ productive గా లేవు అంటున్నారు. కాని, కొన్ని multipurpose projects ఉన్నాయనేది అందరికీ తెలిసినటువంటి విషయమే. ఇందాక శ్రీకృష్ణగారుకూడా చెప్పినారు. మనం ప్రతికలలోకూడా చూసినాము—ఈ సంవత్సరం అంటే, మొన్న మార్చివరకు సుమారు రు. 50 కోట్లవరకు నాగార్జునసాగర్ పైన ఖర్చు పెట్టినాము. ఇంకా 4, 5 సంవత్సరాలు దానిపైన ఖర్చుపెట్టితేనేగాని, కొన్నిలక్షల ఎకరాలైనా సాగుబడి కావడానికి అవకాశంలేదు. తుంగభద్ర High Level Canal కు రెండవ ప్రణాళికలో సుమారు 2½ కోట్ల మాత్రం ఖర్చు పెట్టాము. అదికూడా ఆదాయం వచ్చేటటువంటిది కాదు. కొన్ని medium projects కూడాను, కోటి, రు. 1½, 2 కోట్ల అయ్యేటటువంటివి ఉన్నాయి. అందుకని మనం investment పెట్టిన దగ్గరనుంచి yield వస్తుందని అనుకోడానికి పిలువేదని మనవి చేస్తున్నాను. అందు చేత మన ద్వితీయ పంచవర్ష ప్రణాళికలో మొత్తము irrigation average లో అయిదు లక్షల ఎకరాలు ఎక్కువైందని చెప్పుతున్నాను. Correct figure చెప్పాలంటే 499 వేల ఎకరాలు అన్నమాట. నేను ఇప్పుడు Third Plan లో మద్రాసుతో పోల్చి చూచుకోవాలిగాని, లేకపోతే వారికంటే ఘనత సాధించామని చెప్పడానికి గాని కాదు. వారి వనరులనుబట్టి వారు ప్రత్యేకంగా ఏర్పాటు చేసుకొన్నారు. Power కు ఎక్కువ allot చేసుకోడానికి వాళ్ళకు అవకాశం ఉంది వాళ్ళు ఏర్పాటు చేసుకొన్నారని నేనుమాత్రం మనవి చేస్తున్నాను. Third Plan లో నేను కావాలంటే చదివి వినిపిస్తాను. ద్వితీయ పంచవర్ష ప్రణాళికలో రెండు లక్షల ఎకరాలు వాళ్ళు అదనంగా సాగులోకి తీసుకురాగలిగారు. ఎందుకంటే వాళ్ళకు allotment కొంచెము తక్కువ. తమరు చూడండి, ద్వితీయ పంచవర్ష ప్రణాళికలో రు. 58 కోట్ల పైచిల్లర మనం irrigation క్రింద పెట్టుకొంటే సుమారు 19 కోట్ల పైచిల్లర నాగార్జునసాగర్ కే పెట్టవలసి వచ్చింది. అందుకని గొందరగా అయ్యేటటువంటి medium projects కు మనం పెట్టినటువంటి డబ్బు తగిన సత్ఫలితాలు అవి ఇవ్వడంలేదని అనుకోవడం పొంజాటని మనవి

చేస్తున్నాను. Minor irrigation కు కూడా మనం ఎక్కువ పెట్టవలసినట్లువంటి అవసరం ఉన్నదని నేను చెబుతున్నాను చాలామంది గౌరవసభ్యులుకూడా అనేకసార్లు minor irrigation గురించి, చెబుతూనే ఉన్నారు. పెద్దపెద్ద ప్రాజెక్టులు కడుతూనే ఉన్నారు, బాగానే ఉన్నది, వాటి ఫలితాలు ఎప్పుడో 5, 6 సంవత్సరాల తరువాత వస్తాయి. మాకు ఇప్పుడు అనేకమైనట్లువంటి గుంటలు, చెరువులు ఉన్నాయి. వాటికి మరమ్మతులు లేవు. వాటిని మరమ్మతులు చేస్తే నేగాని, రైతాంగం బాగుపడడానికి వీలులేదు. లేకపోతే మీరు కాస్తో కూస్తో 1, 2 రూపాయలు అడగడానికికూడా అవకాశం లేదని చెప్పడం జరుగుతున్నది. అందువలన రాష్ట్రం మొత్తంమీద వచ్చేటట్లువంటి ఫలితాలను distribute చేసేదానికి కార్యక్రమం చేసుకోవాలంటే, minor irrigation ఒక పెద్ద విషయం. దానినే అందరు గౌరవ సభ్యులు కోరుతున్నారు. కనుక minor irrigation కు కూడా ఎక్కువ డబ్బు కేటాయించవలసి యున్నది. ద్వితీయ పంచవర్ష ప్రణాళికలో ordinaryగా మన బడ్జెట్ క్రింద ఖర్చు అయ్యేటట్లువంటిది పోను అనగా restoration of tanks, repair of tanks వనై రాలకు ఖర్చు పోను, రు. 811 లక్షల వైచిల్లర మనం దాని క్రింద ఖర్చు పెట్టినాము. పెట్టవలసిందే. విమర్శలు గమనించినట్లయితే, ఇంకా దానికి ఎక్కువ పెట్టవలసిందే. మీరు అన్ని చెరువులు మరమ్మతు చేయలేదుగాని నాగార్జునసాగర్ అని ఒకటి చెప్పి మీరు మానోట మట్టి కొడుతున్నారు అనేటట్లువంటి మాటలు వింటూనే ఉన్నాము. తృతీయ ప్రణాళికలో రు. 1,826 లక్షలు వైచిల్లర మనం పెట్టుకొన్నాము. నా budget speech గమనించినట్లయితే తెలుస్తుంది. ఈ 18 కోట్లకాదు, ఇంక దేంట్లోనుంచైనా టీసీ దానికి ఇంకా ఎక్కువ ఖర్చు పెట్టాలనుకున్నాము. ఇప్పుడు సభ్యులు కోల్ల పెంపకం, చేపల పెంపకం మొదలగు స్కీములు అనవసరమని అంటున్నారు. కాని అవి అంత నిరర్థకమైనవి కాదు. అయినప్పటికీ, అటువంటి sectors లో ఏదైనా adjust చేసుకొని, కొంత డబ్బు టీసీని additional గా పెట్టుకోదానికి అవకాశం ఉంటే అదికూడా చేయాలని మేము instructions ఇచ్చి ఉన్నాము ఇంకొక రు. 10 కోట్లు అయినా minor irrigation కు ఖర్చుపెట్టి, రాష్ట్రములో ఉన్నట్లువంటి అన్ని చెరువుల restoration గాని, repairs గాని సాధ్యమైనంత త్వరలో చేయాలని ప్రభుత్వము శ్రద్ధ తీసుకుంటున్నదని మనవి చేస్తున్నాను. Minor irrigation క్రింద wells కూడా చూడండి. ఇతర రాష్ట్రాలలో wells విషయం గురించి నేను మనవి చేయడంలేదు. మొదటి పంచవర్ష ప్రణాళికలో సుమారు 10 వేల బావులను మనం త్రవ్వినాము. irrigation బావుల గురించి చెబుతున్నాను. ద్వితీయ ప్రణాళికలో 22 వేల బావులు త్రవ్వినాము. అదికూడా చాలదని అనుకుంటున్నాము. అసలు ఆ policy కూడా మారుస్తున్నామని నా Budget speech లో చెప్పినాను. ముఖ్యమంత్రి గారు పట్టుదలగా ఈ policy ని కొంత మార్చాలని అభిప్రాయ పడినారు. ఎవరైనా భాగ్యవంతుడు ఒకడే 3, 4 బావులు టీసుకోదానికి అవకాశం లేకుండా, ప్రతి ఒక family కి ఒక బావి చొప్పున అవకాశం ఉండే విధంగా చేయాలని అనుకుంటున్నాము. ఇప్పుడు ఉన్న నిబంధనల ప్రకారం ఎవరైనా 3, 4 బావులు ఒకరే త్రవ్వించుకుందామన్నా, వారికి అడ్డములేదు. ఆ విధంగా

కాకుండా ప్రతి ఒక కుటుంబానికి, అందులో ముఖ్యంగా small farmers కు ఈ సదవకాశం దొరికేటట్లు ఏర్పాటు చేయడానికి సిద్ధంగా ఉన్నాము అని మనవి చేస్తున్నాను. అందుకేనే తృతీయ ప్రణాళికలో రు. 45 కోట్లు నాగార్జున సాగర్ కు మాత్రం వెట్టినాము. ద్వితీయ ప్రణాళికలో రు. 32 కోట్లు నాగార్జున సాగర్ కు కేటాయించి అసలు రు. 38 లేక 39 కోట్లు, ఖర్చు పెట్టినాము. అంటే ఇంకా అదనంగా ఖర్చు పెట్టినామన్నమాట. ఇప్పుడు Opposition leaders గాని, సభ్యులు గాని, results త్వరగా వచ్చి, త్వరగా మనం ఆదాయాన్ని పొందేటటువంటి వాటికి ఎక్కువ ఖర్చు పెట్టవలెనని చెప్పినారు. అందువల్లనే, ఎక్కడైనా గాని మొత్తాలు ఖర్చు కాకుండా ఉంటే గాని, ఉపయోగములేనివి ఉంటే గాని, ఆ మొత్తాలను divert చేసి, వాటిని ఉపయోగించేదానికి ఏర్పాట్లు చేయబడుతుంది. అటువంటిది ఇదివరకే చేసినాము కూడా. మీ రొకసారి ద్వితీయ ప్రణాళికను చిత్తగిస్తే తెలుస్తుంది—దానిలో రు. 32 కోట్లు మాత్రమే నాగార్జున సాగర్ ప్రాజెక్టుకు కేటాయించాము. కాని, ఖర్చు పెట్టినది—38 కోట్లు, 39 కోట్ల రూపాయల వరకు ఉన్నది మూడవ ప్రణాళికలో 78 కోట్లు ఇరిగేషన్ కు ఉంటే రు. 45 కోట్లు నాగార్జున సాగర్ ప్రాజెక్టుకు కేటాయించాము. ఆ రు. 45 కోట్లు మాత్రమే కాదు, ప్లానింగ్ కమిషన్ సలహా ననుసరించి రు. 45 కోట్లు కాకుండా రు. 50 కోట్లు ఖర్చు పెట్టాలనుకొంటున్నాము; ప్రతి సంవత్సరం రు. 9 కోట్లు కాకుండా రు. 10 కోట్లు ఖర్చు పెట్టాలనుకొంటున్నాము తుంగభద్రా ప్రొలెవెల్ స్కీము మూడవ ప్రణాళికలో పూర్తి చేద్దామనుకొంటున్న దానికి రు. 7 1/2 కోట్లు కేటాయించి పూర్తి చేయాలనుకొంటున్నాము. బడ్జెటు ప్రసంగంలో మనవి చేశాను. మొట్ట మొదట రు. 110 లక్షలు ఈ సంవత్సరం 62-63 కు కేటాయించ బడింది, ఇది చాలదని.....

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి — మొదటి భాగము పూర్తి చేయదలచు కొన్నామని చెప్పండి; రెండవ భాగంలేదు; ఒక భాగమే.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి — నేను రెండు భాగాలని చెప్పలేదు, ఒకటి, రెండు, అంటే నిన్న వచ్చిన తగాదా వస్తుంది. తుంగభద్రా ప్రొలెవెల్ కెనాల్ స్కీముకు మూడవ ప్రణాళికలో కేటాయించిన డబ్బు 7 1/2 కోట్లు అని మనవి చేశాను. ఇంజనీర్లను మేము అడిగాము—ఇంకా కొన్ని లక్షలు ఎక్కువ యిస్తే యింకా ఆ పని చురుకుగా చేయగలరా అని అడిగాము; కొంతవరకు యిస్తే చేస్తామన్నారు అందువల్ల రు. 110 లక్షలు బదులు 150 లక్షలు ఈ సంవత్సరం ఖర్చుకు కేటాయించటం జరిగింది. కనుక మనం irrigation లో వెనుకబడినామని గాని, దూరదృష్టిలేదని గాని, కార్యక్రమాలు జరగటంలేదని గాని అనుకోవటం సత్యానికి కొంత దూరముగా ఉంటుందని మనవి చేస్తున్నాను

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి:—ఇరిగేషన్ లో ఈ రూపములో వెనుకబడినామని కాదు. రెండవ ప్రణాళికలో దేశం మొత్తం మీద irrigated land చూస్తే మన per centage తక్కువగా ఉన్నది. కనీసం ఎక్కువగా చేసుకొనుటకు త్వరపడాలని, చేస్తున్నాను.

(శ్రీ) కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి.—అది సబబుగానే ఉన్నది గాని నాగార్జునసాగర్ కింద 50 కోట్లు ఖర్చు పెట్టే అప్పుడే irrigation land ఎక్కువ వస్తుంది? ఈ ప్రాజెక్టుకు కానుకగా ఆరు 50 కోట్లు చిన్న maidum profits కు ఖర్చు పెట్టే ఇప్పటికీ 10 లక్షల ఎకరాలు చూపించేవారము కాబట్టి మనం పెట్టుబడి చేసిపైన పెడుతున్నామో ఆలోచించాలి, ఎప్పుడు ప్రతిఫలం యిస్తుందనేది ఆలోచించకుండా మార్లాడితే ఎక్కువ? గంత కట్టిన ఎద్దుమాదిరి తిరగకూడదు, ప్రక్కన కూడా చూస్తుందాలి అప్పుడు ఎంతనిజం ఉన్నది బోధపడుతుంది.

Power విషయం చెప్పారు—ఏమీ imagination లేదని; forethought లేదని plan చేయలేదని అంటూ చెప్పారు అదినిజంకాదు. మేము ద్వితీయ ప్రణాళికలో ఏర్పాటుచేసుకొన్న Spillover Schemes ఎంత? మూడవ ప్రణాళికలో spillover ఎంత వచ్చింది? New schemes ఏమీ వచ్చాయి అనేది ఆలోచిస్తే మీరు గమనించవచ్చును. 243 మెగవాట్స్ మొదటి ప్రణాళికలో ఉన్నది, 218 M W. Power రెండవ ప్రణాళిక అయ్యేటప్పటికీ వచ్చింది. బ్రహ్మాండమైన అభివృద్ధి అని చెప్పనుగాని 218 M W. నుంచి, షుమారు 600 కు పైగా M Watts, 6 లక్షల K. Ws. power పెంచుకోవాలని plan చేశాము. దానికి డబ్బు కేటాయించాము. మూడవ ప్రణాళికలో చూస్తే spillover works కు ఎంత కేటాయించింది, new schemes కు ఎంత కేటాయించింది, కొత్త స్కీములు ఏమేమి ఉన్నవి చూస్తే తెలుస్తుంది. తుంగభద్రది continuing scheme. అక్కడ యింకా 4 sets పెట్టాలని, నెల్లూరులో ధర్మల్ పవర్ 30 M.Ws ఉత్పత్తి చేయాలని అంచనావేశాము. దేవుని దయవల్ల అంతా సక్రమంగా జరుగుతోంది. మెషిన్ రీ వస్తోంది; విదేశ ద్రవ్యమారకం ఇబ్బందులేమీ లేవు. 1963 ఆఖరుకో 1964 లోనో అది instal చేసుకొనే పర్మితులలో ఉన్నాము. ఏమీ ఆటంకాలు లేవు ఎగువనీలేరు ప్రాజెక్టు గురించికూడ అనుకొన్నాము. దానివల్ల షుమారు 120 M Ws. విద్యుచ్ఛక్తి ఉత్పత్తి చేయాలని, కొత్త రూడెం థర్మల్ స్టేషన్ లో 120 M.Ws, రామగుండం థర్మల్ స్టేషన్ లో 60 M Ws ఉత్పత్తి చేయాలని అనుకొన్నాము. శ్రీశైలం సంగతి చిత్తగిస్తే 8 కోట్ల వైచిలుకు 3 వ ప్రణాళికలో కేటాయించబడింది. అందువల్ల investigate చేయలేదు దూరదృష్టి లేదు, imagination లేదు, ఆలోచనలేదు, అనటం పొరపాటు. ఎగువనీలేరు సభకం ఒక అవస్థలో పడింది. అది తెన్నికల్ ప్రాజెక్టుగా కనపడుట లేదు.

(శ్రీ) టి. నాగిరెడ్డి — కేంద్రప్రభుత్వం చెప్పినమాట నేను చెప్పాను. మొన్న పార్లమెంటులో థర్మల్ స్టేషన్లు గురించి detailed designs— కొత్త రూడెం థర్మల్ స్టేషన్ కు సంబంధించి మాకు యంతవరకు చేరలేదని (నాకు జ్ఞాపకం ఉన్నంతవరకు ఏప్రిల్ కడపటివారంలో అనుకుంటాను) వారు చెప్పిన మాట నేను చెప్పాను. వారికి చేరలేదంటే ఇక్కడ తయారు కాలేదని అర్థం అవుతోంది.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి — అది తప్పు; వారు ఏమి అడిగారో, ఏమి చెప్పారో నేను చెప్పలేను గాని ఇక్కడ ఉన్న వాస్తవ పరిస్థితి చెబుతున్నాను. Plan చేసినమాట వాస్తవం ఇప్పటికీ World Bank ప్రతినిధులు అయిదుసార్లు కొత్తగూడెం ధర్మల్ స్టేషన్ స్థలాన్ని చూడటానికి వచ్చారు. 120 K.Ws. కాదు 240 K.Ws. ఉత్పత్తి చేయవచ్చుననికూడ సలహా ఇచ్చారు. నిన్న 90 వ తేదీన 6వ సారి World Bank ప్రతినిధి వచ్చారు. కేంద్రప్రభుత్వంలోని Minister for Irrigation and Power అలగేజన్ గారుకూడ ఇక్కడకు వచ్చారు. వారితో ముఖ్యమంత్రిగారు, నేను, మన ఇన్స్పెక్టర్ మంత్రిగారు, ఇంజనీర్లు సుదీర్ఘ చర్చలు పరిపాము ఇప్పుడు World Bank యొక్క సహాయం తీసుకోనుటకు మన ఇంజనీర్లను అమెరికాకు పంపి శీఘ్రముగా అసిస్టెన్సు తీసుకోవాలనే ప్రయత్నాలు జరుగుచున్నవి. ఎగువనీలేరు ప్రాజెక్టుగురించి చెబుతున్నాను. దీనిని గురించి ఇప్పుడు శాహాటంగా చెప్పవలసిన అవసరంలేదు విద్యుచ్ఛక్తికి సంబంధించిన డిమాండ్ వచ్చినప్పుడు చర్చించుకొన వచ్చును. అది ఒక విధముగా దురదృష్టమే. అన్నీ చక్కగా ఉన్నా, political reasons అనండి, quasi-political reasons అనండి, ఆ కార్యక్రమం కుంటుపడింది. Imagination లోపై కాదు. అనుకోని అభ్యంతరాలు మన పొరుగురాష్ట్రాలు పెట్టుటవలన ఇబ్బందిగా ఉన్నది. నేను బట్టెటు ప్రసంగంలో చెప్పాను. ప్రత్యేకంగా ఏర్పడ్డ విద్యుచ్ఛక్తి కొరత పరిస్థితుల నుంచి బయటపడటానికి gas-turbines 2 M.W. sets తెప్పిస్తున్నాము, దానికి కావలసిన విదేశీద్రవ్యమారకం దొరికింది. 6, 7 మాసాలలో మనం నీటిని instal చేసుకునే పరిస్థితి ఏర్పడుతుందని ఆశపడు తున్నాము సంవత్సరం, సంవత్సరమున్నరలో మనకు తుంగభద్ర వర్క్ వచ్చే ఓప్పటికి తాత్కాలిక ఏర్పాటుగా Japanese set గాని ఇంకొక set గాని 50 M.Ws. set తీసుకువచ్చి పెట్టాలనే ప్రయత్నాలు, ఆలోచనలు, ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలు, సంభాషణలు, జరుగుతున్నవని, మనవిచేస్తున్నాను. ఇప్పుడు మద్రాసు రాష్ట్రంలో పవరుకు 100 కోట్లు పైగా ఈ 3వ ప్రణాళికలో పెట్టు కొన్నారు, అంటే మనం irrigation లో వారికంటే రు 90 కోట్లు పైచిల్లర ఎక్కువ పెట్టాము. మన మూడవ ప్రణాళికలో చూసినా 76 కోట్లు పైగా ఇరిగేషన్ కు ఉంటే వారిది రు 21 శేక రు. 26 కోట్లు ఉన్నది. మనం సుమారు 65 కోట్లు ఎలక్ట్రిసిటీ కొరకు పెట్టుకొన్నాము. మద్రాసు ప్లేటు 100 కోట్లు ఎలక్ట్రిసిటీ పెట్టుకొనే అవకాశము ఉన్నది. వారికి ఇరిగేషన్ క్రింద మేజర్ ఐటమ్—మల్టీ పర్పస్ ప్రాజెక్టు లేదు. ఏ రాష్ట్రము యొక్క పరిస్థితులు ఆ రాష్ట్ర ప్రభుత్వము దృష్టిలో పెట్టుకొని ప్లాను తయారు చేసుకొన్నారు నాగా ప్లనసాగర్ లాంటి పెద్ద ప్రాజెక్టు ప్లేటు ప్లానులో ఉండటం వల్ల చాలా ఇబ్బంది లుగుతున్నదని మనవి చేస్తున్నాను. ప్రతి ఐదేళ్లకు 50 కోట్ల రూపాయలు ఒక రాగార్థనసాగర్ ప్రాజెక్టు కొరకు మనం ఖర్చుపెట్టుకోవలసి వస్తున్నది. రాగార్థనసాగర్ ప్రాజెక్టుకు ఏనుగులాంటిది మన నెత్తిన కూర్చున్నందున, ఎం కదలటానికి సాధ్యపడటం లేదు. 150 కోట్లు ఖర్చయ్యే పెద్ద ప్రాజెక్టు ప్లేటు గవర్నమెంట్ నిర్వహించటం కష్టము, దుర్లభము అని అనేకసార్లు కేంద్ర

ప్రభుత్వానికి మనవి చేయటం జరిగింది. ఆ నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టు ఫలితం ఇంకా నాలుగేళ్లు గాని వచ్చే పరిస్థితి లేనప్పటికీ, మనం వచ్చే సంవత్సరం నుండి ప్రతి సంవత్సరం యీ నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టు అప్పుడు రెండు కోట్ల రూపాయలు ఇంటరెస్ట్ కేంద్రానికి ఇవ్వవలసిన పరిస్థితి ఉన్నది. మద్రాసు అదృష్టవారికి నై నేల ప్రాజెక్టు ఉన్నది. మొట్టమొదట అది 80 కోట్ల ప్రాజెక్టు అన్నారు. ఇప్పుడు దానికి 120 కోట్లదాకా ఖర్చవుతుందని అంటున్నారు. అది సెంట్రల్ సెక్టార్ లో, పబ్లిక్ సెక్టార్ లో నిర్వహింపబడుతున్న ప్రాజెక్టు. దానివల్ల వారికి "ఎల్యూరూం" కొంత ఉన్నది, లేదని నేను మనవిచేయటం లేదు. అందువల్ల వారికి పవర్ కుగాని, ఇండిస్ట్రీస్ కుగాని హెచ్చు కేటాయించుకోవటానికి అవకాశం కలిగింది. మన ప్లానుకుంటే సుమారు 15 కోట్లు వాళ్ల ప్లాను తక్కువ అయినప్పటికీ (మనది 305 కోట్లు అయితే వాళ్లది 290 కోట్లు) వాళ్లు ఇండస్ట్రీస్ కు, పవర్ కు, నేషనల్ బిల్డింగ్ యూట్టివిటీస్ కు, ఉద్యోగావకాశాలు హెచ్చుగా కలిగే పథకాలకు కొంచెం హెచ్చుదబ్బు కేటాయించుకోవటానికి అవకాశం దొరుకుతున్నదని మనవి చేస్తున్నాను. మన ఇండస్ట్రీస్ ప్రోగ్రెస్ బ్రహ్మాండంగా ఉన్నదనిగాని, సంతృప్తికరంగా ఉన్నదనిగాని నేను చెప్పటం లేదు. మనకున్న ఇండస్ట్రీస్ యొక్క ప్రొడక్షన్ బాగానే ఉంది. కోల్, సుగర్, సిమెంట్ ప్రొడక్షన్ బాగానే ఉంది. వాటి ఫిగర్స్ కావాలంటే ఇవ్వాలను మొదటి పంచవర్ష ప్రణాళికలో, రెండవ ప్రణాళికలో మనకు న్యాయం జరగలేదు అని చెప్పకొంటే ఏమాత్రం ఇబ్బంది లేదు. రాష్ట్రాలమధ్య ఉన్న ఇంజేలన్స్ తొలగించాలని మనం ముడిప ప్రణాళికలో చెప్పకొన్నాము. అయినప్పటికీ ఆచరణలో చూస్తే ఇంజేలన్స్ రెగ్యులేట్ కాకపోగా, ఇంకా పెరుగుతున్నది. అది ప్రభుత్వం గమనించక పోలేదు. గౌరవ ప్రతిపక్ష సభ్యులు కేంద్ర ప్రభుత్వం మనపై సీతకన్ను వేసింది, సవతితల్లి ప్రేమ కనపరుస్తోంది అని చెబితే, అది కాదని నేను చెప్పే పరిస్థితిలో లేను. మన ప్రభుత్వం కేంద్ర ప్రభుత్వంపై వత్తిడి చేస్తున్నది. శాసన సభలో తీర్మానాలు చేశాము. మంత్రులు ఢిల్లీ వెళ్లినారు, మన ముఖ్యమంత్రి ఢిల్లీ వెళ్లి మాట్లాడినారు. నేషనల్ డెవలప్ మెంట్ కౌన్సిల్ గో సంజీవరెడ్డిగారు పెద్ద ఘర్షణ పరిస్థితికి తీసుకు వచ్చారు. అయినప్పటికీ అనేక పరిస్థితులవల్ల మన దురదృష్టవల్ల అనుకోండి మన ప్లేటులో పబ్లిక్ సెక్టార్ నుండి ఇండస్ట్రీయల్ ప్రోగ్రెస్ ఎక్కువగా లేదని మనవిచేస్తున్నాను. హెవీ ఎలక్ట్రికల్స్ అన్నారు, సింథటిక్ డ్రగ్స్ ఫ్యాక్టరీ అన్నారు, విశాఖ పట్నం పోర్ట్ ఎక్కువ చేయటం అన్నారు, కాని అవన్నీ వచ్చి, మనకు ఫలితం రావటం—అది ఎప్పటిమాటో, ఏమైనా, మనకు ఉన్న ఇండస్ట్రీస్ చాలా తక్కువ అని చెప్పకోవాలి. ఇక ముందు రోజులో ఎక్కువ రావటానికి అవకాశం ఉంటుందని మనవిచేస్తున్నాను. ప్రయివేట్ వ్యక్తులకూడ ఇండస్ట్రీస్ కొరకు లైసెన్సులైతే తీసుకొంటున్నారనిగాని, పని మాత్రం స్టార్ట్ చేయటంలేదు. అదికూడ ఒక ఇబ్బందిగా ఉన్నది. మద్రాసు రాష్ట్రంలో ప్రయివేట్ ఇన్ వెస్ట్ మెంట్ సక్రమంగానే ఉన్నది. అక్కడ ప్రత్యేకంగా ప్రభుత్వం ఏదో ఇచ్చిన సహాయం, ఇక్కడ ప్రభుత్వం ఇవ్వక కాదు ప్రభుత్వం ప్రయివేట్ వ్యక్తులకు ఇండస్ట్రీస్ పెట్టటానికి కావలసిన సౌకర్యాలు

సదుపాయాలు కలిగిస్తూనే ఉన్నది. మన రాష్ట్రంలో ప్రయివేట్ సెక్టార్ లో ఇన్ వెస్ట్ మెంట్ చాలా తక్కువగా ఉన్నది. కో-ఆపరేటివ్ మగర్ ఫ్యాక్టరీస్ సంగతి నాగిరెడ్డిగారు మనవిచేశారు. వాటి పని మందగోడిగా జరగటంలేదు. ఆ కో-ఆపరేటివ్ మగర్ ఫ్యాక్టరీస్ సక్రమంగానే వస్తున్నాయి. ముదాల వలన ఫ్యాక్టరీ ప్రొడ్యూన్ లోకి వచ్చింది. చిత్తూరుకూడ రేపోమాపో ప్రొడ్యూన్ లోకి రానున్నది. ఎక్స్ డై నా కొన్ని ఇబ్బందులు వస్తే రావచ్చును. సవంబరు నెలలో కావలసినది, డిశంబర్ నెలలో కావచ్చును. కాబట్టి ఆ కార్యక్రమం ఆగిపోయే పరిస్థితి ఎక్కడా లేదని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి :—రెండవ ప్రణాళికలో రావలసినవి మూడవ ప్రణాళిక రెండవ సంవత్సరంలో వస్తున్నవి. అంతే ఖేదం.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—మాటలు చెప్పినంత త్వరగా పనులు కావండి. ఆ ఫ్యాక్టరీలకు 140 లక్షలు పెట్టుబడి పెట్టాలెను. వాటికి మెసిన్ సే రావాలెను. శ్రద్ధ తీసుకోబడటంలేదని అనటానికి అవకాశంలేదు. షేర్ టెలిటల్ రుసుమంటున్నారు అడిగినతోడనే కేంద్రప్రభుత్వం డబ్బు యిస్తున్నది. టైట్ గవర్న మెంట్ కూడ తక్షణమే, జలస్థం లేకుండా ఏగు సహాయం చేస్తున్నే ఉన్నది. హేండ్ లూమ్ ఇండస్ట్రీస్ కు ద్వితీయ పంచవర్ష ప్రణాళికలో నాలుగున్నర కోట్లు అనేక కార్యక్రమాలకు ఖర్చు పెట్టుకొన్నాము. తృతీయ పంచవర్ష ప్రణాళికలో 5.5 కోట్లు మనం కేటాయించుకొన్నాము. అదికూడ సక్రమంగానే సాగిపోతున్నది. ప్రభుత్వం రెమ్యూనరేటివ్ ఎంటర్ ప్రైయిసెస్ కే డబ్బు ఖర్చు పెట్టాలి, ఇప్పటికి ప్రభుత్వం సాధించింది ఏమిటి?—అని అడాపై సలహా లేకపోవే చెప్పమంటే చెప్పలేను. మన ఎడ్యుకేషన్ పెరగాలి, సోషల్ వెల్ ఫేర్ పెరగాలి, హాస్పిటల్స్ అభివృద్ధిచెందాలి; బాక్స్ డ్ క్లాస్ సేవారి అభివృద్ధి జరగాలి. అందుకు 40, 50 కోట్లు ఖర్చుపెట్టాలని రావచ్చును సమాజాభివృద్ధికి, మన జీవనప్రమాణం పెరగటానికి అది అవసరం కావచ్చును. అంతేగాని, మన ప్లాను డబ్బు అంతా పవర్ మీదనే ఖర్చుపెట్టండి; లేదా ఇండస్ట్రీస్ కొరకే ఖర్చుపెట్టండి అంటే, అది సోషలిస్ట్ ప్లేట్రన్ కాదు. మన రాష్ట్రాభివృద్ధికి హెచ్చుడబ్బు ఖర్చుపెడుతున్నాము. మన పనికి బడిన ప్రజలకు, చదువునంద్యలుగాని, ఆరోగ్యవసతులుగాని, ఇండ్లు వసతులుగాని—ఏర్పడే కార్యక్రమాలకు మనం పూనుకోవలసి వుంటుంది. మనం పెట్టే పెట్టుబడికి తగినటువంటి ఆదాయం రాలేదని గౌరవసభ్యులు విమర్శించారు.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి :—సోషల్ సర్వీసుకొరకు కేంద్రప్రభుత్వం యిచ్చే అప్పులకు ఇంటరెస్ట్ చార్జీచేయకూడదని; అలా ఇంటరెస్ట్ చార్జీచేయటం తప్పు అని, ఆ పాలసీ—అభివృద్ధికి విరుద్ధమని మనవిచేస్తున్నాను. మనం అప్పుచేసి తెచ్చిన డబ్బును డెవలప్ మెంట్ లో స్క్రీములకొరకే ఖర్చుపెట్టాలి. మనకు రిటర్న్ వచ్చే స్క్రీములపై ఖర్చుపెట్టాలి. సెంట్రల్ గవర్నమెంట్ యిచ్చే అప్పును నాన్ డెవలప్ మెంట్ లో స్క్రీముక్రింద ఖర్చుపెట్టకూడదు. నాన్ డెవలప్ మెంట్ లో స్క్రీముకు రెవెన్యూ డిమాండులోనుండి ఖర్చుపెట్టాలి. కేంద్ర

ప్రభుత్వం నాలుగున్నర వర్యెంట్ ఇంట రెస్ట్ చార్జీచేసి, అప్పులిచ్చి—ఆ డబ్బుతో రోడ్లు పేసుకోమంటే, స్కూల్స్ పెట్టుకోమంటే, ఏమి ఉపయోగం? ఆ డబ్బు మనం ఎన్నడు తీరుస్తాము?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి — ఇరిగేషన్ కుగాని, పవర్ కుగాని, ఇండస్ట్రీస్ కుగాని, ఎగ్రికల్చర్ కుగాని, ఎడ్యుకేషన్, మెడికల్, సోషల్ వెల్ ఫేర్ వగైరా లన్నింటికీ కలిపి—మన ప్లానుడబ్బు 305 కోట్లకు—మొత్తంగా 200 కోట్లు వారు ఇస్తున్నారు కేవలం ఇరిగేషన్ కు ఇంత అని, ఇంకోదానికి ఇంత అని పేరు పేరుగా లోన్స్ ఇవ్వడమనేది లేదు.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి — అది తప్పు. కేంద్రప్రభుత్వం అట్లా లోన్ ఇవ్వటం లేదు. ఫలానా ఫలానా వాటికొరకు ఇంత డబ్బు లోన్ ఇస్తున్నామని కేంద్ర ప్రభుత్వం వారు మనకు లోన్ ఇస్తున్నట్లు బడ్జెట్ మెమోరాండం లో తెలుపుతూ, ప్రత్యేకంగా ఐటమ్ పై ఐటమ్ ఇచ్చారు. రోడ్లకు, పాల్ ట్రీకి, మరి ఇతర నాన్ డెవలప్ మెంట్, నాన్ కేపిటల్ ప్రొడక్ట్స్ సెంటర్స్ కు కేంద్రం మనకు అప్పుయిచ్చి, నాలుగున్నర వర్యెంట్ ఇంట రెస్ట్ చార్జీ చేస్తున్నారు.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి — దానికి తరువాత వస్తాము. Geological Survey విషయం చెప్పినారు. “The Report of the administration of Mines with a review of the Mining Industries for 1961-62” అని ఒక పుస్తకం publish చేసినాము గౌరవసభ్యులకు వచ్చే ఉంటుంది. Government of Andhra Pradesh వారి Publications గౌరవసభ్యులకు వస్తాయి. కాకిపోలె వచ్చేటట్లు చేస్తాము. ఇప్పుడు ఆ details లోకి పోయే వ్యవధిలేదు. Mining Corporation ఒకటి పెట్టుకొని దానికి కొన్ని లక్షల రూపాయలు ఇస్తున్నాము. ఇంకా వాళ్ళు 45 లక్షల రూపాయలు కావాలని కోరుతున్నారు. 45 లక్షల రూపాయలు కాకిపోలెనా 20 లక్షల రూపాయలైనా సమకూర్చు కోవాలనే ఉద్దేశ్యం వారికి ఉన్నదని మనవి చేస్తున్నాను. Brilliant Boys Scheme ను సమర్థించినందుకు గౌరవసభ్యులందరికీ ధన్యవాదాలు తెలుపుతున్నాను. ఆర్థిక పరిస్థితి బాగాలేక Science లోను, technology లోను యింకా యితర రంగాలలో పైకి వచ్చేటటువంటి వాళ్ళు ఉంటే వాళ్ళకు సహాయంచేసి మంచి ప్రతిభా వంతులను తయారు చేసుకోవాలనే ఉద్దేశంతో ఈ scheme పెట్టబడ్డది. Scheme ను work out చేస్తున్నాము. ఆర్థిక పరిస్థితులు బాగుండక నెలకు 300 రూపాయలు ఆదాయం లేనటువంటి వాళ్ళకు Technical colleges like Medical, Engineering, Agriculture లో ఉండే విద్యార్థులకు interest లేని loans ఇచ్చే స్కీము యిదివరకే అమలులో ఉన్నది. దానితోపాటు యిదికూడ చేస్తే చాలా బాగుంటుంది. Scheduled Castes, Scheduled Tribes వారియొక్క రక్షణ చూసుకుంటూనే progressive గా, economic conditions ను criterion గా పెట్టుకొని ముందురోజులలో చేసుకుంటే బాగా ఉంటుంది అనే సంకల్పం అందరికీ ఉన్నది. Old age pension 70 ఏళ్ళనుంచి 65 ఏళ్ళకు తెచ్చినారు. చాలా

సంతోషం అని చెప్పినారు రోడా మిస్ట్రీగారు ఆడవాళ్ళకు 65 నుంచి 60 వరకు తగ్గినట్టే బాగా ఉంటుంది అని చెప్పినారు. అది సాధ్యంకాదేమో పిల్లలు పుడుతూ ఉంటారు, తొందరగా వృద్ధాప్యం వస్తుంది అని అన్నారు అందుకే పిల్లలు ముగ్గురికంటే ఎక్కువ ఉండకూడదని అనుకుంటున్నాము.

Minor Irrigation గురించి కూడ నేను యిదివరకే నా ఉపన్యాసంలో చెప్పాను Minor Irrigation కు ఈ సంవత్సరం ఖర్చు పెట్టబడేది రు. 3 కోట్ల పై చిల్లర ఉన్నది. అదనంగా రు. 50 లక్షలు యిస్తున్నాము. Irrigation well policy కూడ నేను మనవిచేశాను. Drinking water well కూడ ద్వితీయ పంచవర్ష ప్రణాళికలో ఎక్కువగానే చేసినాము. చాల లోసుకుపోయినా కూడ నీళ్ళు పడనటువంటి ప్రాంతాలు ఉన్నాయి. అటువంటివి ప్రతిక్షిల్లాలో ఉన్నాయి. ప్రక్కన ఉన్న వాగునుంచో వంటి నుంచో త్రాగుటకు మంచి నీరు తీసుకు వచ్చే పరిస్థితి ఉన్నది. పాతాళలోకానికి పోయినా నీళ్ళు పడనటువంటి గ్రామాలు కొన్ని మనరాష్ట్రంలో ఉన్నాయి. వాటికి ఈ సంవత్సరం కోటి రూపాయలు కేటాయించినాము. వచ్చే సంవత్సరాలలో కూడ యిదే మదిరిగా కేటాయించుకొని నీటి విషయంలో ఎక్కువ శ్రద్ధ తీసుకోవలసిన అవసరం ఉన్నదని మనవి చేస్తున్నాను. Drinking water wells కు మొదట ప్లాన్ లో 12 వేల పైచిల్లర ప్రవ్వించినాము 2వ ప్లాన్ లో 22 వేల బావులు త్రవ్వించినాము. ఇంకా అనేక ప్రాంతాలు ఉన్నాయి. నీటి ఒడ్డున ఉన్నవారికి కూడ నీళ్ళు తక్కువయ్యే పరిస్థితి చాలచోట్ల ఉన్నది. అనేక గ్రామాలు కొండ మూలలో ఉన్నాయి. వాటికి సౌకర్యాలు చేయవలసిన అవసరం ఉన్నది. దానికి కూడ ఈ సంవత్సరం ఎక్కువగా కేటాయించడం జరిగింది.

రోడ్ల పరిస్థితి చాలనుంది గౌరవసభ్యులు చెప్పినారు. ఇది పరకు మామూలుగా ప్రభుత్వం 2½ కోట్ల రూపాయలు రోడ్ల maintenance క్రింద ఖర్చు పెడుతూ ఉండేది Third Finance Commission వారు యిచ్చేటప్పుడు 50 లక్షల రూపాయలు అదనంగా దీనికి కేటాయించవలసిందని చెప్పినారు. ఆ మదిరిగానే budget లో కేటాయించడం జరిగింది. తుంగభద్ర ప్రైవేట్ కెనాల్ కు ఎక్కువ కేటాయించినామని చెప్పినాను. శ్రీశైలం పోచంపాడు ప్రాజెక్టుకు కూడ అదనంగా amounts కేటాయించడం జరిగింది అని మనవి చేశాను. చాలమంది గౌరవసభ్యులు చాల విషయాలు చెప్పినారు. Courageous budget అన్నారు. చాల సంతోషం. Industries యింకా ఎక్కువగా రావాలి అన్నారు. రాజమండ్రి పేపర్ మిల్ యింకా improve చేయాలి అన్నారు. రాజమండ్రి పేపర్ మిల్ సంగతి ప్రత్యేకంగా, ఈ సంవత్సరం ఎంత డబ్బు కేటాయించినది వగైరా నా budget speech లో చెప్పినాను. ఏలేరు ప్రాజెక్టు సంగతి చెప్పినారు. బాలకృష్ణయ్యగారు maiden speech చేస్తూ చాల బాగా మాట్లాడినారు. ముఖ్యంగా నాగి రెడ్డిగారికి చక్కని సమాధానం చెప్పినారు. సత్యవీడు తాలుకా క్రొత్తగా వచ్చిన ప్రాంతం. ఆ ప్రాంతానికి ఎక్కువగా డబ్బు కేటాయించమని చెప్పినారు. 10 లక్షల రూపాయలు యిదివరకే సత్యవీడు

కా అభివృద్ధికి కేటాయించాము ముందు రోజులలో అవకాశాన్ని బట్టి, మన బట్టి, మనం చేయబోయే కార్యక్రమాన్ని బట్టి ఆధారపడి ఉంటుందని చెప్తున్నాను రాఘవరావుగారు ఎరువుల పంపిణీ పలేరు ప్రాజెక్టు సంగతినారు. పేట బావయ్యగారు బంజరు భూముల గురించి చెప్పారు Banjar as distribution గురించి చాల ఉపన్యాసాలు నేను అటునుంచి (ప్రతి పక్షం లి) కూడ వింటున్నాను చాల కార్యక్రమం జరిగింది ఎందుకు జరగ గు అనుకుంటున్నారో నాకేమీ అర్థం కావడంలేదు చాల లక్షల ఎకరాలు తోచి బెట్టిబడ్డాయి పంచి పెట్టబడలేదు అంటే ఏమి సమాధానం చెప్పాలి? కష్టం అవుతుంది. మా statistics ను బట్టి, మా figures ను బట్టి, collectors వగైరనుంచి వచ్చిన reports ను బట్టి special staff ను కూడ ఉంచవలసివస్తే అవసరం లేదు, అంత తక్కువలోకి వచ్చింది మనకు ఉన్న భూమిని స్వాధీనం చేయడంలో అని వారు చెప్పినప్పుడు, ఇంకా బంజరు భూములగురించి ఉపన్యాసాలు చేయడంలో అర్థంలేదు. ఇప్పుడే కృష్ణాగారు చెప్పినారు యిదంతా ఉపన్యాసాలలో అని ఉపన్యాసాలలో చెప్పడమే కాదు ఉపన్యాసాలలో ఏదైతే చెప్పామో అది నెరవేరుస్తాము అని కూడ చెబుతున్నాను ఒక నెల అటుయిటు అయినప్పటికీ కూడ

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి—రెండు dates పూర్తి అయినాయి మూడవ date వదలిన ఉంటే యిప్పుడే చెప్పమనండి

శ్రీ కె. బ్రహ్మానంద రెడ్డి—మూడు 17 లక్షల ఎకరాలు పంపిణీ చేయాలి. Collectors కొంచెం శ్రద్ధ కీసుకోవాలని, 6 నెలలలో 6 నెలలలో పూర్తి కావాలని అన్నాం గాని, 6 నెలలలో 6 నెలలలో పూర్తి అవుతుందని కలలో కూడ అనుకోలేదు. 17 లక్షల ఎకరాలు బీదలకు పంచి పెట్టాలి అంటే చాలా చిక్కులతో కూడుకొన్న సమస్య ఒక్కొక్క భూమికి 90 మంది claimants ఉంచవచ్చు. ఆ claimants లో ఎవరు అర్హులో, ఎవరు కారో నిర్ణయం చేయడానికే కొన్ని నెలలు పడుతుంది మేము ఒక drive యివ్వడానికి, special importance, emphasis యివ్వడానికి ఒక తారీఖు నిర్ణయించడం జరిగింది. ఆ తారీఖులోగా పూర్తి చేయలేదు అంటే literal గా సరిపోతుంది గాని దానిలో పన కొంచెం తక్కువగా ఉంటుంది.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ—మంత్రిగారిది మాది ఒకటే జిల్లా. ద్రాక్షారం చంద్ర మౌళి గారికి యిచ్చిన 1100 ఎకరాలుకూడా ఈ పంపిణీలో ఉన్నదా?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానంద రెడ్డి—నాకు ద్రాక్షారం ఆయన సంగతి తెలియదు. ఇతర ఊరు సంగతి నాకు తెలియదు. అది వేరే ప్రశ్న వేసినట్లయితే వదలిన ఉంటే జవాబు చెప్పవచ్చు.

శ్రీ శేషావతారంగారు గోదావరి పట్టర్ను ఎత్తుచేయడం గూర్చి చెప్పారు. ఇదివరకు దీనికి సంబంధించి ఒక స్కీము వేసుకొనడం జరిగింది. గత సంవత్సరమే,

అంటే 1961వ సంవత్సరములోనే ఎప్పిమేట్స్ కూడా కొంచెంవరకు తయారు
రయ్యాయి. ఇది ఏదో కొంత అనవట్ట వడదాసునే చేసుకొను. ఆ గోప్యతన
యింకాక గోడ కట్టి, పట్టర్లు ఎత్తు చేయడానికి పొలపునుండా, లేదా అనేదా
స్కీము. ఇది రెండు కోట్లకు సంబంధించినది. 7వ సంవత్సరం, క్రింద
ప్రభుత్వంలోనే, యీ పట్టర్లును గనుక ఎత్తుచేస్తే పున్న అనవట్ట నిలబడుతుందా,
లేదా అనే ప్రశ్న వచ్చింది. ఇది అప్రొంచమైక అనవట్ట. 14, 15 లక్షల
ఎకరాలు సాగు చేస్తున్నది. గొప్ప అనవట్ట అనిపించుకున్నది. ఎప్పుడో కాటన్
మహాశయిడు నిర్మించాడు. ఇటువంటి గొప్ప అనవట్టకు సంబంధించి ఏమి చేయ
దలచుకున్నప్పటికీ, అనవట్ట యొక్క సేఫ్టీ (Safety) ని ముందు యోచించి చేయ
డం చాలా అవసరం. తే.పో.తే. 'కొండనాలుగు పెడితే పున్న నాలు
పోయిందనే' విధముగా తయారవుతుంది. ఆ విధంగా యోచించుకుండా ఏ
ప్రభుత్వం చేసినప్పటికీ, అది తమింశరాని పని అవుతుందని సుచించుకున్నాడు.
కనుక, దానికి మేమే డబ్బు ఖర్చుపెట్టే పరిశోధనా ఫలితాలను సెంట్రల్ వారు
అండ్ పవర్ కమిషన్ కు సంపించి, చారియొక్క సలహా తీసుకున్నప్పుడు అది
కొంచెం రిస్కీ (risky) అనే అభిప్రాయం వచ్చింది. అది ఇంకా అలోచనతో
పున్నదని మనవిజేస్తున్నాను. ఏమైనప్పటికీ, వచ్చే ప్లానులోగాని, మరొకప్పుడు
గాని బాకేకే కట్టుకొనడమే మంచి పద్ధతి అవుతుందని నేను వ్యక్తిగతంగా అభి
ప్రాయపడుతున్నాను.

తమ్మిలేరు, ఎర్రకాల్వలగూర్చి చెప్పారు. నేషనలైజేషన్ ఆఫ్ ట్రాన్స్
పోర్టు (Nationalisation of Transport) గూర్చి నా సహచరులు గురుమూర్తి
గారు చదివి వినిపించారు. ఇంకా కొన్ని లోపాలు, యిబ్బందులు వున్నాయి.
లేవని చెప్పడం లేదు. అక్కడ స్టాఫ్ (staff) కలిగించే యిబ్బందులు కానివ్వండి,
ఇంకా సరిదిద్దుకొనవలసిన పరిస్థితులున్నాయి, లేవని నేననడలేదు. కాని,
నేషనలైజేషన్ వద్దనే మాట మాత్రం చాలా పొరపాటుయిన మాట అని
మనవిజేస్తున్నాను. ప్రయాణీకులకు సౌకర్యం, ప్రభుత్వానికి ఆదాయం,
వర్కర్లుకు ఊనుం మొదలైన విషయాలు యిందులో యిమిడి వున్నాయనే
సంగతి మాత్రం మనం మరచిపోకూడదు. అంతా శ్రద్ధ వహించి, లోతుకు వెళ్లి
విషయాలన్నీ పరిశీలించి, అవసరమనుకుంటే అనధికారులతో కూడ చర్చించి,
పరిస్థితులను సరిదిద్దుకోవాలని, దీనికి సంబంధించిన సలహాలేవైనా వుంటే ప్రతి
వజ్ఞాలు తప్పకుండా యివ్వవచ్చునని మనవిజేస్తున్నాను. అంతేతప్ప, నేషనలై
జేషన్ రద్దు చేయడం అభిప్రాయం మంచిదికాదని చెబుతున్నాను. అదికూడ
ఏ ఒకరిద్దరు తప్ప ఎక్కువమంది చెప్పలేదు. అందుకు సంతోషాన్ని వెలిబుచ్చు
తున్నాను. కనుక ఆ విధంగా ఎప్పుడూ మనం అనుకోకూడదని ప్రార్థిస్తున్నాను.
తరువాత, ఆంధ్రోసిరెడ్డిగారు చక్కని ఉపన్యాసం చేశారు. అనంతపురం
జిల్లాలోని కరువు పరిస్థితిని గూర్చి చెప్పారు. స్థానిక ఉద్యోగులు కార్యక్రమాలు
చక్కగా నిర్వహించినటు చెబితే చాలా సంతోషం కలిగింది. ఎందుకంటే—
ప్రభుత్వం, కార్యక్రమం నిర్ణయించినప్పటికీ, ఎంత డబ్బు కేటాయించినప్పటికీ,

క్రిందివారు దానిని సక్రమంగా అమలు జరిపినట్లయితేనేగాని, ప్రభుత్వానికిగాని, సంఘానికిగాని మేలు జరగదని మనవిజేస్తున్నాను. అదే విధంగా ఓల్డ్ ఏజ్ పెన్షన్ (old age pension) గూర్చి చెప్పారు సాయిత్ కన్సర్వేషన్ (soil conservation) గూర్చి చెప్పారు. మనం లక్షల ఎకరాలలో చేసుకున్నాము. అయితే యింకా ఆ కార్యక్రమాన్ని విస్తృత పరచుకొనవలసిన అవసరమున్నది. అనంతపురం, కడప ప్రాంతాలలో కొంత కార్యక్రమం జరిగింది. ఇంకా ఎక్కువ చేసుకొనవలసిన అవసరమున్నదని నేను మనవిజేస్తున్నాను.

లక్ష్యదాసుగారు మాట్లాడినారు. వారు మాట్లాడుతుంటే నాకు నోరూరింది. ఏమీ లేకుండా డబ్బు వస్తుందేమోననుకున్నాను. గోల్డ్ ఫై కం బ్రోలు గూర్చి చెప్పారు. ప్రస్తుతం మన సంఘం యొక్క స్థాయిని బట్టి, పరిస్థితులను బట్టి, మన స్వత్వాన్నిబట్టి యిది సాధ్యమవుతుందని నేను అనుకోను. ఎవరో ఉపద్రష్టగారు చెప్పారట. వారికి కోటి రూపాయలు గనుక యిస్తే పది పాను కోట్లవరకు నేల్సుటాక్సుద్వారా ఆదాయం వచ్చే మార్గాలు చూపుతామన్నారట అది సాధ్యమయ్యేదికాదు కొంతవరకు లూప్ హోల్స్ (loop holes) వున్నమాట నిజమే, లేవని నేను మనవిజేయడం లేదు. సిబ్బంది మొత్తం కరెక్టుగా పని చేస్తున్నారని నేను అనడంలేదు సరిదిగ్గుకుంటున్నాంకూడ చాలావరకు అభివృద్ధి జరుగుతూనే వున్నది. ఈ సందర్భంలోనే పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు గారు ఒక విషయం చెప్పారు. 'మద్రాసును చూడండి, బొంబాయిని చూడండి' అన్నారు. ఒకసారి బొంబాయికి సంబంధించిన వివరాలలోకి వెళ్ళి చూడవలసిందిగా వారిని కోరుతున్నాను. నేల్సుటాక్సుతో నూటికి సుమారు 55, 60 శాతంవరకు బొంబాయి సిటీలోనుండే వస్తుందనే విషయం వారు మరచిపోకూడదు పోతే, బొంబాయి పెద్ద సిటీ అని, రేపు తీరమనే విషయంకూడ వారు మరచిపోకూడదు. అలాగే మద్రాసుకూడ. మద్రాసు సిటీని, బొంబాయిసిటీని మినహాయించి, మన రాష్ట్రముతో పోల్చి చూడండి. మనమేమీ వెనకలేము ఎక్కడయినా కాస్త ఎలకలు తింటున్న చేమోగాని, పందికొక్కులు లేవనిమాత్రం మనవిజేస్తున్నాను. నేల్సుటాక్సు, ఇన్ కం టాక్సుల ఎరియర్స్ కలెక్ట్ చేయమన్నారు. కలెక్ట్ చేస్తానే వున్నాం. దాంట్లో కూడా కొన్ని యిబ్బందులున్నాయి. అదిగాక - the collection of sales tax is not purely in our hands. డిప్యూటీ కమిషనర్, కమిషనర్, వారిపైన ట్రిబ్యూనల్, దానిపైన హైకోర్టు, సుప్రీం కోర్టులున్నాయి. అంత ఎక్కువగా ఏమీ ఎరియర్స్ లేవనుకోండి; వున్నంతవరకు .. they are covered by stays either of the Tribunal or of the High Court or of the Supreme Court. Therefore, the Government cannot put a step forward in those matters తరువాత, ఎలక్ష్టిసిటీ ఎక్కువగా యివ్వమన్నారు. రోడ్లకు ఎక్కువ కేటాయింపుమన్నారు. ఆ సూచనలు జాగానే వున్నాయి. గురునాథరెడ్డిగారు కూడా జాగానే మాట్లాడారు. సరసారెడ్డిగారు వారి జిల్లాగూర్చి అనేక విషయాలు చెప్పారు. ఫిషరీస్ డిపార్టుమెంటు గూర్చి చెప్పారు. శ్రీ విశ్వనాథంబారు ప్లానింగ్ కమిషన్ శీతకన్ను వేస్తున్నదన్నారు.

రిలీజ్ ఆఫ్ ఫారిన్ ఎక్స్‌చేంజ్ (Release of foreign exchange) టెక్నికల్ క్లియరెన్స్ (technical clearance) సమయానికి రావడం లేకన్నా, దాని నేను యిదిగరకే సమాధానం చెప్పాను. అనేక పరిశ్రమలలో సంబంధించి అఫ్ ఫారిన్ ఎక్స్‌చేంజ్ చాలా అల్పంగా ఉన్నదన్నారు. గిడివాగ, రిలాక్సేషన్ చెయ్యండి అన్నారు. మేము ఎప్పుడూ అవిధంగా చేయలేము. దేనికి సంబంధించి నవ్వుడి, ప్రభుత్వానికి ఒక డిస్క్రిమినేషన్ ఉంటుంది, అల్ హ్యూమన్ అక్టివిటీ (All-human activity) ని embrace చేసే గుంటుగాని, చట్టపరంగాని పరమాన్నుడు కూడా చేయలేదని వాదించేస్తున్నాను. ఏ కార్యక్రమాన్ని అమలుజరుపడంలోనైనా పరిపాలనా యంత్రాంగానికి ఒక స్థాయిలో డిస్క్రిమినేషన్ ఉండవలసిన అవసరమెంతైనా ఉన్నదని మనవిజేస్తున్నాను. అయితే డిస్క్రిమినేషన్ సక్రమంగా, జాస్తిగా ఉపయోగించబడలయుననీ దానితో నేను వీక్షిస్తున్నాను. ప్రభుత్వం యొక్క నిర్ణయాలకు ఒక ముగింపు — Relaxation can only be on merits and not on pressure of individual and that is a fact. ఎక్కడయినా దానిని అడ్డినట్లైతే వారని నిర్ణయాలు తప్పకుండా ఒక ప్రశ్నరూపములోనే, ముఖ్య రూపములోనే మా దృష్టికి వస్తున్నాయి. దానిని కర్ఫు చేయడానికి మేము ఎప్పుడూ సిద్ధముగా వుంటామని మనవి జేస్తున్నాను.

విత్ డ్రాయల్ ఆఫ్ కేసెస్ (withdrawal of cases) అర్థమవుతుంది. రెడ్డిగారితోబాటుగా, నాలుగైదు సంవత్సరాలుగా వారి మంత్రివర్గములో వుండి అవకాశం నాకు కలిగింది. మేము ఎప్పుడు, ఏ కేసుకూడా విత్ డ్రా (withdraw) చేయలేదని మనవిజేస్తున్నాను. పొలిటికల్ గా వచ్చే ప్రబుల్స్ ను లేబర్ ప్రబుల్స్ ను మనం సవరేట్ కాటగిరీస్ గా ట్రీట్ చేయాలి. నేను, ఇంకొకడు కొట్టించి కేసు పెడితే దానిలో ప్రభుత్వం జ్యోన్ కలుజేసుకుని ఆ కేసును నివ్ డ్రా చేయడం న్యాయం కాదు. అది న్యాయంగాని, అన్యాయంగాని నిర్ణయ తీర్చవలసిందే. అనేకమైన పొలిటికల్ ప్రబుల్స్ వస్తాయి. మొన్ననే జనరల్ ఎలక్షన్లు జరిగాయి. అనేకమంది అనేక విధాలుగా ఉద్ఘాటములో ఘర్షణ వడ్డాడు. కేసులు పెట్టారు. అప్పుడు ప్రతిపక్ష సభ్యులే ప్రభుత్వం వద్దకువచ్చి 'వద్దు' అంటే విత్ డ్రా చేయడం జరుగుతుంది. అలాగే లేబర్ డిస్ ట్రాబుల్స్ అనేకం వస్తుంటాయి. ఎక్కడో ఏదో పరిశ్రమ వుంటుంది. అక్కడ వేలకొలది కార్మికులు వదిలేస్తు వుంటారు మేనేజ్మెంటు డబ్బు బలంతోనో, మరొక బలంతోనో వారిని కష్టపెడుతున్నప్పుడు యిబ్బందులకు గురిచేస్తున్నప్పుడు వారిని రక్షించవలసిన కార్యక్రమ ప్రభుత్వంకై వున్నదని మనవిజేస్తున్నాను. కనుక మనం వీటిని రెంటిని ప్రత్యేకమైన కేటగిరీస్ గా చూడాలని, పరిస్థితులనుబట్టి ఆలోచించి వ్యవహరించే డిస్క్రిమినేషన్ ప్రభుత్వానికి వుండవలసిన అవసరమెంతయినా వున్నదని మనవిజేస్తున్నాను.

తరువాత, కంట్రాక్టులు యిచ్చే వద్దతి గూర్చి చెప్పారు. కేసు దానితో వీక్షించలేక పోతున్నాను. లోయెస్టు టెండర్ లోకి యివ్వవద్దన్నారు. అది చాలా ప్రమాదకరమైన వద్దతి. ఒక విరుద్ధమైన వద్దతి లేకపోతే, ఇంజనీర్లు తమక, ఇంజనీర్ల వచ్చిన వారికి రికమెండ్ చేయడానికి అవకాశముంటుంది.

That leads to more favouritism, nepotism and corruption than giving the contracts to the lowest tenderers.

ఇప్పటికీ కూడ ఆ అధికారం వారికి వుంటి. ఏ ఇంజనీరుగాని ఆ లోయెస్ట్ టెండర్ కి యీ కార్యక్రమాన్ని నిర్వహించే శక్తి లేదనుకుంటే వారిపై వారికి రికమెండ్ చేసే అధికారం యీనాటికీ వుంది. తరువాత, ప్రభుత్వం దానిని గూర్చి అలోచిస్తుంది పూర్తిగా లోయెస్ట్ టెండర్ కు ఇవ్వకూడదనే పద్ధతి uncontrollable situation అవుతుందని నేను భయపడుతున్నాను. వారు వడ్డాది బ్రిడ్జి సంగతి కూడ చెప్పారు. నేను note తెప్పించాను. Specifications మళ్ళా దిద్దుకున్నారు. సక్రమంగానే వుంది, భయంలేదని మనవి చేస్తున్నాను. Backward areas కు ప్రయారిటీ యివ్వాలన్నారు. నేను దానితో సంపూర్ణంగా ఏకీభవిస్తున్నాను. మొత్తం ప్రభుత్వంకూడ ఏకీభవిస్తుంది ప్రభుత్వంలో వున్నవారిలో 3 వంతుల మంది విశాఖపట్నంకంటే backward areas నుంచి వచ్చినవారే. ముఖ్యమంత్రిగారు 4 సంవత్సరాలనుంచి కరువు ప్రాంతంగావున్న area నుంచి వచ్చారు Backward areas కు priority, preference కూడ అన్ని విషయాలలోనూ చూపించబడుతోంది. Minor Irrigation విషయంలో 93 లక్షలు, 57 లక్షలు అని చెప్పారు నా దగ్గర note వున్నది కొంత కార్యక్రమం జిల్లా పరిషత్తులకు transfer చేయడంవల్ల వాటితోపాటు కొంత యివ్వ వలసిన పరిస్థితి ఏర్పడ్డదని మనవి చేస్తున్నాను రైల్వేజోన్, postal facilities కావాలన్నారు. Godavari Bridge ని double చేయాలని చెప్పారు

శ్రీ టి నాగిరెడ్డి :— Postal facilities విషయంలో — మనకున్న డివిజను తీసుకుపోయి మద్రాస్ లో పెడతారట. అది కొంచెం ఆపుచేయించే ప్రయత్నం చేయాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :— ఆ గుంటూరునుంచి వచ్చిన రామస్వామి రెడ్డిగారు private merchants black-market చేస్తున్నారన్నారు. నిజమే వుండవచ్చు. లేదని నేననడంలేదు. ఇప్పుడున్న కో-ఆపరేటివ్ సొసైటీలకుగాని, రాబోయే కో-ఆపరేటివ్ సొసైటీలకు గాని యి పని ఎక్కువగా యిస్తే బాగుంటుందనే సంకల్పంకూడ వున్నది.

యూనివర్సిటీ సంగతి చెప్పారు. మనకు Third Fiveyear Plan లో 4 వ యూనివర్సిటీ పెట్టుకుందామని వున్నది. దానిని నాగార్జున యూనివర్సిటీ అంటారో, ఏ పేరు పెట్టలోగాని మూడవ ప్రణాళికలో 50 లక్షల రూపాయలు కేటాయించాము. Third Plan లో 4వ సంవత్సరంలో వస్తుందో, ఎప్పుడు వస్తుందో నేను చెప్పలేను. ఇంకా సమగ్రంగా ఆలోచించవలసిన విషయాలున్నాయి. Teaching and affiliating University గా వుండాలా లేక Research University గా వుండాలా, ఎక్కడ పెట్టాలి — ఇవన్నీ యింకా plan చేయాలి. ఇప్పటికే మూడు యూనివర్సిటీల వైస్ చాన్సలర్లు మాకు కష్టంగా వుంది, 4 వ యూనివర్సిటీ పెట్టితే యిబ్బంది వుంటుందనేమాట చెబుతున్నారు

మనకు యింకా వ్యవధి వున్నది కాబట్టి సుదీర్ఘంగా ఆలోచించుకొని చేసుకోవచ్చు సత్యనారాయణగారు handloom weavers కృష్ణా శారేజీక్రింద భూముల సంగతి చెప్పారు. సంజీవరెడ్డిగారు taxation అవసరమేనని సమర్థించారు. వారికి ధన్యవాదాలు. దుబారా తగ్గించాలని చెప్పారు. నిజమే Merger of Secretariat and Heads of Departments విషయం చాలమంది చెప్పారు. ఇది ఒక major reform. సెక్రటేరియట్ కు ఏమీ functions లేవనుకోవడం సరైనది కాదని మనవిచేస్తున్నాను Administrative Reforms Committee ఆ రికమేం డేషను చేసింది దాని dissenting minute కూడ వున్నది. దీనిని సుదీర్ఘంగా ఆలోచించి నిర్ణయం చేయవలసిందే తప్ప ఏదో చెప్పారని సెక్రటేరియట్ లో పాడ్స్ ఆఫ్ డిపార్టుమెంటును కలవడమో, తీసివేయడమో జరగదు. అన్నిటిని సమన్వయ పరుచుకొని కాలయాపన లేకుండా చేయడానికి ప్రయత్నం చేయవలసిందేగాని యిక వేరే అవకాశంలేదు.

Industries లో workers participation సంగతి చెప్పారు. సరిసింహా రెడ్డిగారు Co-operative societies సంగతి చెప్పారు. సి. డి. నాయుడుగారు tax వేయడం unreasonable అన్నారు. Electricity కావాలన్నారు. కాని వెంకటరత్నంగారు upland areas కు tube wells యివ్వడం advisable అన్నారు. ఆదినారాయణరెడ్డిగారు no proper measure to eradicate famine in Rayalaseema అన్నారు ఇది చాల uncharitable remark అని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి :— Eradication of famine లెండి. ఇప్పుడ pilot project వెస్తున్నారు కదా ! Eradication of famine is different from amelioration of the severe conditions in famine, Eradication కు experimental scheme వున్నదికదా !

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి — Eradication కు pilot project వున్నది. అది బాగానే వున్నది అంటే — —

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి .— అట్లా అని మేము certificate ఇవ్వలేదు.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :— ఇవ్వకపోయినా ఫరవాలేదు. చేసిన పని వున్నదికదా !

గంగికెట్టిగారు ఫిరీలైజర్ను పంపకానికి ఒక Special officer కావాలన్నారు. బాలిరెడ్డిగారు gas turbines పులివెందులలో పెట్టాలన్నారు. పున్నయ్యగారు వారి proposal చెప్పారు. పంచాయతీ సమితులకు ఎక్కువ డబ్బు కావాలన్నారు. Separate funds for famine areas కావాలి అన్నారు. మునుస్వామిగారు, విశ్వేశ్వరరావుగారు, సత్యనారాయణగారు, రామచంద్రారెడ్డిగారు, రోడామిస్త్రిగారు—అందరూ చెప్పారు. Rural Water Supply, Social Welfare, Local Bodies విషయం చెప్పారు. పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లుగారు ఒక విషయం చెప్పారు. ఇది పెద్ద important point కాదు, very minor point. నేను ఉపాహారణ కోసం చెబుతున్నాను. ఒక ఇంజనీరుకు extension

యిచ్చారన్నారు. తీరా కనుక్కుంటే వట్టిది, rejected. కృష్ణా జిల్లాలో 18 మందికి పేక్షాదమైన extension ఇచ్చారన్నారు. కనుక్కుంటే వట్టిది, అక్కడ వారికి ఎవరో చెప్పారు, గుటుక్కున ప్రింగి యిక్కడ కొచ్చి చెప్పారు. ఎవరో చెప్పగానే అదేనిజం అనుకుంటే ఎట్లా? Head masters కే కాదు, teachers కు అందరికీ ఒక concession వున్నది Individual గా కాదు. ఎవరైనా middle of the school year లో retire అవవలసి వస్తే పిల్లలు గాధపడతారని, నష్టపోతారని ఆ year ending వరకూ వుంటారు. ఇట్లా extend అయడమనేది సక్రమమైనది, న్యాయమైనది అని మనవి చేస్తున్నాను. బి. శ్రీరామ మూర్తిగారు, విశ్వనాథరెడ్డిగారు మాట్లాడారు బులిఖాబుగారు tax ను సమర్థించారు. చాల సంతోషం రమణగారు, వాసుదేవనాయకగారు, రుక్మిణీదేవిగారు, పీఠభద్రగౌడుగారు అప్పలనాయుడుగారు, చెప్పారు. ఆరుట్ల రామచంద్రారెడ్డిగారు కొంచెం కోపంగాచెప్పారు. వారు కొంచెం కోపంతగ్గించుకోవాలి. మోకాటిక్ ఫ్రండ్ లీడరు కె.వి నారాయణరెడ్డిగారు no grounds for more tax అన్నారు. Expenditure ఎండాకాలం లోనే 3 నెలలు జరుగుతుంది. Atmospheric conditions ను బట్టి జరుగుతుంది. డిసెంబరు నుంచి మే లేక నవంబర్ నెల వరకు జరుగుతుంది. తతిమూ కాళంలో వర్షాలు వస్తాయి, భానోజీ రావుగారు taxation అవసరం అన్నారు. వైజాగ్ డ్రెయినేజీ విషయం కూడ పాపురు. జి. సూర్యనారాయణగారు అమలాపురం వాటర్ సప్లయ గురించి పాపురు. ఒకరు రాజమండ్రి విషయం చెప్పారు. విశాఖపట్టణం, రాజమండ్రి, మలాపురం మున్సిపాలిటీల నుంచి వాటర్ సప్లయ కార్యక్రమానికి L.I.C. నుంచి loans తీసుకుంటాము అని ప్రభుత్వానికి వచ్చింది. మేము సిఫార్సు చేసి L.I.C. కి పంపడం జరిగింది. అట్లాగే మిగతా మునిసిపాలిటీలు కూడ కోరికే వస్తుందని అనుకోవద్దు. L.I.C. వారు ప్రభుత్వాన్ని గ్యారంటీ యివ్వమంటున్నారు.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం :—గ్యారంటీ యివ్వడానికి అడ్డం ఏమిటి?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—అక్కడ ఉండే మునిసిపాలిటీ అప్పు తిరిగి ఇస్తుందా, లేదా, గ్యారంటీ ఇస్తే మన సెక్కిన పడుతుందా అనేది కూడా ఆలోచించుకోవాలి. కొంచెం stable గా వుందా, లేదా—

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం :—అవేమైనా విదేశీసంస్థలా? మునిసిపాలిటీలు పూర్తిగా మన స్వంతభాగమేకదా, అది లోకల్ అడ్మినిస్ట్రేషన్; ఇది సెంట్రల్ అడ్మినిస్ట్రేషన్.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—నిజమే అనుకోండి. అయినప్పటికీ వారికి తర ఉందా, లేదా, ఊరికే ఎల్.ఐ.సి. నుంచి వస్తోంది కదా అని అడుగుతూ ఇదంతా చూడాలి. Budgetary position, financial condition, 'y ఆదాయం అన్నీ చూచి పాథ్యమైనంత వరకు సిఫార్సు చేస్తూనే ఉన్నామని మనవిచేస్తున్నాను. కుమిదిసిదేవిగారు maiden speech చేసారు; చక్కగా

చేసారు, అభ్యుదయ, టీ బి కి ప్రావీజ్ కొంచెం తక్కువగా ఉందని అన్నారు. Taxation should be like the bee sucking the honey without disturbing the flower అన్నారు. అది మేము చే ప్రయత్నం! సాధారణంగా సూర్య కిరణాలు సముద్రంలో నుంచి నీరు తీసుకోవడం వలన ప్రజలకు అందిస్తున్నట్లే ప్రజలమీద taxation వేసే దిబ్బతే! ప్రజలు పెట్టేదేకాని దుర్వినియోగం అయ్యేది కావని మనస్థైర్యం ఉన్నాను. వారు ముఖ్యంగా చనపర్తి యొక్క backwardness గురించి చెప్పారు. పూర్తి సుబ్జయ్యగారు, నన్యానాయుడు గారు, డాక్టర్ నారాయణగారు, పెండ్లగారు, పెండ్లయ్యగారు, జగన్నాథం గారు, పెండ్లగారు, సూర్యనారాయణగారు—చాలా మంది మాట్లాడారు. సభ్యులలో చాలా మంది ప్రావీణ్యం గురించి చెప్పారు. అది hackneyed subject కనుక అందులోనికి పోను. రంపు ఎత్తైనా డిమాండు వచ్చినపుడు బాహుళ్యంగా మాట్లాడటం వచ్చు. అన్నగారు కూడా మాట్లాడారు. వారు అసలు ప్లాన్ కే వ్యతిరేకం. Red rug to a bull లాగా ఉంది. పీమిటి ప్లానింగ్—కొన్ని ఆశయాలతో ప్రతిపక్షిని కార్యక్రమాలు చేయడం ప్లానింగ్. దానికి ప్లాన్ అనే పేరు పెట్టేవోతే మరొక పేరు పెట్టు—ఇట్టంటేకపోతే ఎందుకో, ప్లాన్ అనగానే చురుక్కుమంటారు.

శ్రీ జి. లచ్చన్న — అదే లేదని నామనవి. ప్లాన్ అని పేరేకాని అందులో ఆశయం, సిద్ధాంతం, ప్రపంచ లీడనే నా మనవి.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—అనుకుంటే అనుకోవచ్చు. ఈవేళ క్రొత్తగా, పెట్టిన పాటీ అనుకున్నా తప్పులేదు. కొన్నాళ్లు పోతేకాని అందులోని రహస్యం బోధపడదు.

శ్రీ ఎస్. అప్పలనాయుడు (గోల్కొండ) :—పాత అలవాటు మీద చెప్పినవి చేయకపోతే చేయకపోనూవచ్చు.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—ప్లానింగ్ లో కొన్ని ఆదర్శాలు పెట్టుకుంటాము. దాని ప్రకారం నడుస్తుంటాము. కొన్ని target reach అవుతూంటాము. కొన్ని ఇబ్బందులవల్ల కొన్నింటిలో fail అవుతుంటాము. టులురెడ్డిగారు చక్కటి ఉపన్యాసం ఇచ్చారు, మంచి reply to the opposition members' speeches—very useful and constructive speech, Sir ఆనందాచారిగారు ప్రవచనమంగా బాగా మాట్లాడారు. అప్పలనాయుడుగారు మాట్లాడారు. రామగోపాలరెడ్డిగారు చెప్పినది వారికి బాగా అర్థమైనది; నారు బాగా అర్థం కాలేదు. రంగారెడ్డిగారు నల్గొండ విషయం చెప్పారు.

శ్రీ జి. లచ్చన్న :—మంత్రిగారు అవకాశంవుంటే రిజర్వేషన్ గురించి చెబిస్తారా?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—ఇప్పటికీ రెండుంపావు అయినది. ఇంకా most important point touch చేయలేదు. శ్రీకృష్ణగారు rate of progress చెప్పారు. Complacency ఉండేమో అని భయపడుతున్నామని

చెప్పారు. Complacency ఏమీ లేదు. We are aware of our responsibilities. We certainly want to take the cooperation of everybody in this House and see that our targets are fulfilled and our development goes on smoothly. ప్రోహిబిషన్ సంగతి, సెక్రటేరియట్ డిపార్టుమెంటుల సంగతి చెప్పారు. I am very sorry. I am not able to కేంద్రం వద్దటి లోబడి నోరెత్తకుండా వున్నామనడం. మేము నోరు విప్పి మూడినప్పుడల్లా ప్రతి పక్షంవారు వినాలంటే కష్టం. అనేక సందర్భాలలో అనేక విధాలుగా మూర్ఖావ వలనవస్తుంది. It is not mere bombast or mere crying that would help. These are delicate matters to be dealt with effectively in different levels, in different ways, ఇక major thing—Land Assessment Bill గురించి చాలా చెప్పారు ఇదివరకు Land Assessment Bill పై చర్చ జరిగినప్పుడు గౌరవ సభ్యులు చాలామంది చాలా తీవ్రంగా కూడా మాట్లాడారు. గుర్రం ఈ సందర్భం అవకాశంగా తీసుకుని అదే మాట్లాడటం జరిగింది. కాని నేను మొదటనే గౌరవ సభలో బజ్జెట్టు ఉపన్యాసంలో mention చేసినట్లు మన finance structure ను గురించి అర్థంచేసుకోవాలని ప్రార్థిస్తున్నాను. మన finances లేకుండా మనకు ఉన్నదానిలో కార్యక్రమాలు సాధించాలంటే అసాధ్యమనే మూలక argument ప్రత్యేకంగా repeat చేయవలసిన పని లేదు. అయితే శాసనసభలో అప్పుడు కూడా మనకు అధికంగా డబ్బు కావలసిన మాటను బహుశా నీగినదే అని స్పష్టమే. ఏదో మళ్ళీ పెడుతున్నారని గాని figures కరిగా చెప్పకలేదని గాని ఏదో దాచిపెడుతున్నారనిగాని ఎక్కడా ఎవరినూ అని లేదు. మాట్లాడుతూ కావలసినదే డబ్బు ఎక్కువ చేస్తున్నారని అనిపించింది. కార్యక్రమాలు పక్క పక్క తాయనే మాట నిర్విచారం. అందరూ ఒప్పుకున్నదే. ప్రతిపక్ష సభ్యులూ కూడా పార్టీ whip వల్లనో ఏమోకాని, అధ్యక్షా, దానిని సమర్థించలేనందుకు చాలా దుఃఖపడ్డారు, చాలా విచారించారు కూడా : అయినప్పటికీ—

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం —ఎన్. పార్టీ whip కంటే ఎక్కువ పువారందరూ అభినందిస్తున్నారో, అట్లాగే యిటువైపువారు సుగ్రస్తున్నారు.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి—అయినప్పటికీ నేను కూడా చుసరిస్తున్నాను. ప్రప్రథమంగా ఒక cry start చేశారు. 100 % increase అని. It is a misleading thing, Sir, మేము బిల్లులో 100 % అని phrase, పదం పెట్టినందు వల్ల ఆ అభిప్రాయం కలగడాని అవకాశం కలిగిందేమోగాని... ఇప్పుడు క్లారిఫై లేదు—రేపు సెలెక్టు కమిటీ meet అవుతోంది, details లోని పక్కను. 100 % increase అనడం పొరపాటు. నావద్ద figures ఉన్నాయి ఇన్నివో. 14 %, 27 %, 37 %, 60 % ఇలా వున్నాయి. మేన్ బాడీలో కొన్నిచోట్ల minus కూడా వుంది.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి —80 % వరకే వచ్చారు—3 times కూడా ఉంది.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—ఉదాహరణకు అని ప్లీడర్ ఆర్జ్యుమెంట్ చెబితే చెప్పవచ్చును. నాలుగు అడాలు కట్టేవోట రూపాయి పెడితే 400 %

పెంచారని చెప్పడం—logically you may be correct. గమనించవలసిన విషయం ఒకటి ఉంది. Fertility ని బట్టి land values బట్టి ఆదాయాన్ని బట్టి సేవ మాట్లాడనవసరంలేదు, నా మిత్రులు రామచంద్రారెడ్డిగారు ఇదివరకే చెప్పారు. శాసనసభలో చర్చ జరిగినప్పుడు అనేక ఉపన్యాసాలు విన్నాము. ప్రతివత్సరపులు, మా సభ్యులు కూడా చాలామంది చెప్పారు—ఏమిటి, రైతులను బాధ పెడుతున్నారని; Taxes, surcharge on commercial crops, assessment ఎంత ఇవ్వాలి? రైతుకు తెలియకుండా ఉన్నది; ఎంతకు బాధ్యుడో తెలియకుండా middle men. V. O.s అనండి, ఇతరులనండి, రైతులను అమాయకులను చేసి అన్యాయం చేయడం జరుగుతోంది. కాకపోతే నాలుగు రూపాయలు ఎక్కువ వేయండి, ఇవన్నీ మాత్రం తీసివేయాలనేది గట్టిగా వచ్చిన వాదం. తమకు తెలుసు—ఆంధ్ర, తెలంగాణాలు కలిసిన తరువాత uniform చేసుకోవలసిన వని ఉంది, తెలంగాణా ప్రాంతాలలో కొన్నిచోట్ల ఎక్కువగా ఉంది; ఆంధ్రలో కృష్ణా డెల్టావంటి కొన్నిచోట్ల తక్కువగా ఉంది. తరాలుగా విభజించిన categories of lands సవరించి uniform గా చేస్తే బాగుంటుందనే మాట మనమందరమూ అనుకున్నాం. దాని ప్రకారమే కొంచెం increase చేసుకోవడానికి అవకాశం కలుగుతుంది. ఇప్పుడే నాగిరెడ్డిగారు అన్నారు. ఇదివరకు నాలుగు అణాలు ఇచ్చే భూమి ఏకడమ్ రూపాయి అయినది అని, 60% ఎక్కడ అంటారు. మరొకమాట చెప్పాలంటే—నాలుగు అణాల భూమిలో పేరుశనగ, cotton వేసినా, ఇతర సైరులు వేసినా, Commercial crop assessments క్రిందరూపాయి తీసుకుంటాము. ఆరణాలు కట్టే భూమిలో పేరుశనగ వేసుకుంటే ఆరణాలతో బాటు రూపాయికూడా కట్టాలి ఇది ఇదివరకు ఉంది. ఇప్పుడు ఇదంతా తీసివేసి basic గా రూపాయిఉంటే చాలు అని చెప్పటం జరుగుతోంది. ఈ surcharge క్రింద ఇదివరకు 140-150 లక్షలు వచ్చేది. అట్లాకాకుండా రైతు పాకు assured ఆయకట్టు క్రింద 10 ఎకరాలున్నది; దానికి ఇంత కట్టాలి; చిలకభూమి ఇంత ఉంది; దానికి ఇంతకట్టాలి; చెరువు క్రింద ఉన్నదానికి ఇంత కట్టాలి అని స్పష్టంగా ఎవరూ మోసగించడానికి లేకుండా తెలియజేస్తే మంచి పద్ధతి అని మనమందరము అనుకుంటున్నాం.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి:—కమర్షియల్ టాక్సెస్కు సెన్సు లేదుకదా?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి:—క్రొత్తగా సెన్సు వేస్తున్నట్లు మాట్లాడుతున్నారు. శ్రీ నాగిరెడ్డిగారు చదువుతున్నప్పటినుంచి సెన్సు ఉన్నది.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి:—నాలుగణాలుండేది. పేరుశనగ వేస్తే అదనంగా రూ. 1-4-0 సెన్సు పెంచారు. మొత్తం 1-8-0 అవుతుంది. అయినా ప్రతి పర్సన్ యం పేరుశనగ చేయరు. జొన్న, కొర్ర వేయవచ్చు.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి:—తరువాత graded system, sliding system ఉంది చెప్పారు. It is best with more complications than it gives any...

ముంది. Agriculture Income Tax మదరాసులో చేసుకుంటున్నారన్నారు. అక్కడ ప్లాంటేషన్లు ఉన్నాయి. వ్యవసాయపు రాబడి వన్ను ఉంది మనకు ప్లాంటేషన్లు ఒక ఎకరంలోకూడా లేదు. కనుక అక్కరలేదు. అందుకని అసం దర్భంగా compare చేసుకుంటే ప్రయోజనం లేదు. తరువాత శ్రీ సుందరయ్య గారు ఒక మాట చెప్పారు. సీలింగు ఆక్టు వస్తుందని వంద ఎకరాలుంటే కొడుకు లకు, కూతుళ్ళకు పంచుకొన్నారనుకోండి, వారందరివాటాలను కలిపి మొత్తం మీద వన్ను వేయాలని చెప్పారు. It is constitutionally impossible. Nobody has a right to talk them and put a tax. It is against the Constitution పది ఎకరాలు, ఇరవై ఎకరాలు ఉన్న వాటాలను కలిపితే అందులో మైనర్లు ఉంటారు, మేజర్లు ఉంటారు, వేరే కుటుంబాలకుపోయిన ఆదవారు ఉంటారుకి వారి వాటాలన్నీ కలిపి ఒక యూనిట్ గా తీసుకుని దానిపై వన్ను వేయడానికి మన Constitution గాని Law గాని ఏ పద్ధతిలోను ఉప్పుకోదు. Sources ను classify చేయడంలో sufficient steps యిదివరకే తీసుకున్నాం. Well-irrigated areas should be treated as dry. మొదలగు అంశాలను నేను మరల చదువ నవసరం లేదు. రివిన్యూ శాఖామూఖ్యులు చెప్పినారు. ఈ సందర్భంలో అద్యే ఖర్చు క్షీవంతుకు మించదు. ఈ రోజున వచ్చేది అంతా ఖర్చయి పోతోందన్నది అతిశయోక్తి. ఏదో argument కి వనికి వస్తుంది గాని యదార్థం కాదు. తరువాత చాలామంది సభ్యులు కాంగ్రెసు పార్టీవారు ఏమనుకుంటున్నారనేది అనవసరమైన మాటలు. ఎవరికైనా ఇటువంటి taxation measures ప్రభుత్వానికి సభ్యులకు సంతోషించే విషయం కాదు. బాధ్యతలను వహించే ప్రభుత్వ పక్ష సభ్యులు, మిగతవారిలో ఎక్కువ మంది వన్నుల శాసనంవల్ల ఎక్కువ వన్ను కట్టుకోవాలని వస్తోంది. మనం ఆ మాదిరిగా అనుకోదానికి వీలులేదు. ఒక విషయం చెప్పి ముగిస్తాను. అనేక విమర్శలు చేశారు, సంతోషం, సలహాలు చెప్పినారు. కాని, బలాన్ని ఉపయోగిస్తున్నారనడం పొరపాటైన మాట. ఏ ప్రభుత్వమైనా సరే. బలం ఉంటేనే ప్రభుత్వం ఉంటుంది. ఆ బలం దుర్వినియోగం చేస్తున్నారని బెది రించడం న్యాయం కాదు. రాష్ట్రాన్ని అభివృద్ధి పరచే బాధ్యత ఈ ప్రభుత్వాని మాత్రమే కాక ప్రతి శాసన సభ్యునికి ఉన్నది. బెదిరించడం ప్రజలను mislead చేసి ఉద్దేశాలకు తీసుకురావడం న్యాయం కాదు. అటువంటిది ఉంటే ఉపసంహరించుకో వాలి. తగిన ఆలోచన చేసుకొని అన్యాయం ఉంటే సర్దుబాటు చేసుకోవాలి. కాని ప్రభుత్వాన్ని బెదిరించి అనవసరంగా ప్రజలను ఉద్దేశపరిస్తే దానివల్ల రాష్ట్రాభివృద్ధి కుంటుపడుతుంది. దానికి బాధ్యత అందరం వహించాలి. కేవలం ప్రభుత్వానిదే కాదని వినయపూర్వకంగా మనవి చేస్తున్నాను. నాకు ఉన్న వ్యవధిలో సమా ధానం చెప్పడం జరిగింది. ఇంకా ప్రత్యేక డిమాండ్లమీద చెప్పడానికి 20 రోజులు ఆవకాశం ఉంటుంది. ఇంకా చెప్పవలసినవి ఉంటే అప్పుడు చెప్పవచ్చును. సాధా రణ చర్య సందర్భంలో ప్రత్యేకంగా ధన్యవాదాలు అర్పిస్తూ సెలవు తీసుకొంటు న్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్:—రేపు ఉదయం 8-30 గంటలవరకు పథ వాయిదా వేయబడినది.

The house then adjourned till half past Eight of the Clock on Tuesday the 3rd July, 1962.

